

Täysistunto

Tiistai 13.2.2024 klo 13.58—18.23

3. Pääministerin ilmoitus hallituksen politiikasta vuonna 2024 ja keskeisimmistä eduskunnalle annettavista esityksistä

Pääministerin ilmoitus PI 1/2024 vp

Keskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Päiväjärjestyksen 3. asiana on pääministerin ilmoitus hallituksen politiikasta vuonna 2024 ja keskeisimmistä eduskunnalle annettavista esityksistä.

Pääministeri Petteri Orpon esittelypuheenvuoron jälkeen käydään yksi ryhmäpuheenvuorokierros enintään viiden minuutin puheenvuoroin. Tämän jälkeen myönnän harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja. Vastauspuheenvuorot varataan V-painikkeella. Avauskeskustelulle varataan aikaa kolme tuntia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.01 **Pääministeri Petteri Orpo** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Nyt valtiopäivien aloittaessa on hyvä muistuttaa itsellemme, miksi olemme tässä salissa, missä tilanteessa maamme nyt on [Perussuomalaisten ryhmästä: Niin, keskusta!] ja miten aiomme jättää isänmaamme nuorillemme paremmassa kunnossa kuin sen saimme. Meidän tehtävämme on tehdä päätöksiä, joilla rakennetaan Suomelle nykyistä valoisampaa tulevaisuutta. Se tarkoittaa Suomea, jossa talous on kestävällä pohjalla ja turvallisuudesta voidaan pitää huolta; Suomea, jossa ihmisillä on osaamista, työtä ja toimeentuloa; ja sitä kautta syntyvää hyvinvointiyhteiskuntaa, sen palveluja ja hoivaa. Työ, turvallisuus ja osaaminen — nämä ovat hallitusohjelman ytimessä.

Men det är onödigt att försköna verkligheten: Vi inleder vårsessionen i svåra tider. Det blåser motvind från många håll.

Puhun ensin taloudesta, sillä kestävä talous on kestävän hyvinvoinnin perusta. Epävarmassa maailmassa tarvitsemme kipeästi liikkumatilaa julkiseen talouteen. Meidän on oltava varmoja, että pystymme kantamaan ihmiset yli mahdollisista tulevista kriiseistä.

Hallituksen muodostivat puolueet, jotka jakoivat realistisen kuvan Suomen talouden tilasta. Me olemme vaarallisesti velkaantunut maa, me elämme yli varojemme. Lähdimme tervehdyttämään Suomen taloutta kunnianhimoisella kuuden miljardin euron sopeutusohjelmalla. Teimme ohjelman Suomen ja suomalaisten vuoksi: jotta hyvinvointiyhteiskunta voidaan turvata paitsi meille, myös tuleville sukupolville.

Uskoimme hallitusohjelmaan kirjattujen toimien riittävän, mutta näin ei ole. Ennusteet talouskasvusta ovat heikentyneet. Se tarkoittaa vähemmän työtä ja vähemmän verotuloja. [Arja Juvonen: Kyllä!] Edellinen hallitus arvioi tekemänsä sote-uudistuksen hinnan ras-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

kaasti alakanttiin. [Miko Bergbom: Kepu-sote!] Viime vuonna hyvinvointialueet käyttivät 1,5 miljardia euroa enemmän rahaa kuin mitä niillä on. Laadukkaat sosiaali- ja terveystalvelut molemmilla kansalliskielillä pitää pystyä varmistamaan, vaikka rahat ovat niukassa. Sote-uudistuksen vuoksi kuntien valtionosuuksiin tuli noin puolen miljardin euron lommo, jota pitää pystyä tasoittamaan, tai kunnat ovat suurissa vaikeuksissa. [Aki Lindén: Se tuli tulojen vähentymisen vaikutuksesta veroihin!]

Hallituksen tekemistä säästöistä huolimatta olemme edelleen velkasuossa. Se tarkoittaa, että silmäkkeestä nousemiseksi on tehtävä vielä enemmän. Kevään kehysriihessä olemme jälleen vaikeiden päätösten edessä. Nyt jos koskaan on välttämätöntä, että viemme tinkimättömästi läpi hallitusohjelmaan kirjatut uudistukset, [Jussi Saramo: Lisääte velkaa!] ja kun me sen teemme, me saamme aikaan Suomen suunnan muutoksen. Jokaisen on tunnustettava, miten vaikeassa paikassa olemme. Kehysriihessä käymme kaikki menot ja tulot läpi. [Veronika Honkasalon välihuuto] Meitä uhkaa joutuminen EU:n alijäämämenettelyyn, ja sitä me emme halua, sillä se tarkoittaisi, että joku muu sanelee meille, mitä on tehtävä. Tälle tarkkailuluokalle me emme halua. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Hyvät kuulijat! Me teemme nyt työmarkkinoilla uudistuksia, jotka lisäävät mahdollisuuksia työllistyä. Tavoitteemme on tehdä päätökset, joiden vaikutuksesta saamme tällä vaalikaudella 100 000 työllistä lisää, [Aki Lindénin välihuuto] sillä vain työn ja yrittäjyyden kautta saamme niin ihmisille itselleen kuin Suomelle parempaa kuin tänään. Maantieteellisesti Suomi on saari, ja meidän väestömme ikääntyy. Siksi yhä kovenevassa globaalissa kilpailussa myös meidän on parannettava juoksuamme. Muissa Pohjoismaissa työmarkkinoita on uudistettu jo aiemmin, ja ne ovatkin jo etukaarteessa, hyvän matkan meidän edellämme.

Työmarkkinajärjestöillä on ollut ja on mahdollisuus esittää ratkaisuja, jotka lisäävät työllisyyttä ja vahvistavat julkista taloutta. [Jussi Saramon välihuuto] Viime kädessä vastuu Suomelle välttämättömien uudistusten läpi viemisestä kuuluu kuitenkin eduskunnan enemmistön luottamusta nauttivalle hallitukselle, emmekä me pakene vastuutamme.

Pysyvästi kestävää maata jalkojen alle saadaan ainoastaan luomalla vahvat edellytykset talouden kasvulle. Hallitusohjelma onkin talouden kasvun ohjelma. Sen toimeenpano on ensimmäinen kasvutoimi, ja tämä näkyy jo: tutkimusten mukaan yritykset luottavat hallitukseen ja sen ohjelmaan. [Jussi Saramo: Rakennusala näyttää varsin hyvältä! — Mika Lintilän välihuuto] Tilanne kuitenkin vaatii, että käymme läpi, mitä voimme tehdä vielä enemmän, vielä kunnianhimoisemmin. Siksi tarvitsemme kehysriihestä myös kasvupaketin.

Kansainvälisen valuuttarahasto IMF:n keskeinen suositus tuottavuuden ja talouskasvun vauhdittamiseksi on jo pitkään ollut työmarkkinoiden joustavuuden lisääminen. Juuri tätä hallitus nyt siis tekee. IMF arvioi, että toimet vauhdittavat investointeja, työllisyyttä ja kasvua.

Koko maailma investoi tänään puhtaaseen siirtymään, ja suomalaisilla korkean osaamisen yrityksillä on mahdollisuus luoda nyt vahvaa kasvua. Suomella on erinomaiset edellytykset houkutella investointeja kotimaahan. Hallitus tulee tekemään kaikkensa, jotta tässä onnistutaan. Myös koulutukseen, tutkimukseen ja kehitykseen panostaminen on kasvun vauhdittamista.

Hyvät kuulijat! Viikko sitten minulla oli ilo istua pariaksi tunniksi alas keskustelemaan nuorten kanssa heidän arjestaan, toiveistaan ja huolistaan. Suomi on nuorille edelleen hyvä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

ja turvallinen maa asua ja elää, mutta selvää on, että meidän on pystyttävä tekemään lasten ja nuorten eteen vielä enemmän. Meidän on vahvistettava perusopetusta, turvattava oppimisen tuki ja palvelut sekä kitkettävä kiusaaminen ja syrjintä pois. Meidän on mahdollistettava nuorille turvallinen ympäristö, jossa ei kenenkään — ei kenenkään — tarvitse pelätä väkivaltaa kaduilla. Ennen kaikkea meidän on luotava nuorille näkymä siihen, että vaikeiden aikojen jälkeen edessä on parempia aikoja. [Veronika Honkasalon välihuuto] On luotava luottamusta tulevaisuuteen, omannäköiseen elämään ja perhehaaveiden toteuttamiseen.

Lasten ja nuorten oppimistulokset ovat olleet huolenaihe jo pitkään. Laadukas ja maailmalla tunnettu suomalainen peruskoulu ei ole kriisissä, mutta totuttuun tasoon nähden tulokset heikkenevät huolestuttavasti vuodesta toiseen. Siksi hallitus päätti jo hallitusneuvotteluissa keskittää katsetta varhaiskasvatukseen ja peruskouluun, missä oppimisen pohja luodaan. Tänä vuonna tuomme päätökseen konkretiaa uudistamalla oppimisen tuen ja nostamalla viikkotuntien vähimmäismäärää perusopetuksessa.

Me pidämme huolta siitä, että Suomessa on huippuosaamista myös jatkossa. Me olemme viime viikolla päättäneet lisätä 255 miljoonaa euroa tohtorikoulutukseen. Rahoitamme muun muassa syöpälääketieteen, tekoälyn ja sosiaalipalveluiden väitöskirjatutkimusta eri puolilla Suomea. [Aki Lindén: Hyviä kohteita mutta velkarahalla!] Hallituksen investoinnit tutkimukseen ja kehitykseen ovat kokonaisuudessaan historiallisen suuret. Me olemme siitä ylpeitä.

Hyvät kuulijat! Me lupasimme pitää huolta Suomen ja suomalaisten turvallisuudesta. Suomi ei suojele vain omaa itäraajaansa vaan myös EU:n ulkorajaa, Schengen-rajaa ja Nato-rajaa. Ei ole mitään merkkejä siitä, että Venäjä olisi palaamassa vuosikymmeniä voimassa olleeseen käytäntöön, josta se luopui viime syksynä. Venäjä käyttää ihmisiä hybridi-vaikuttamisen välineenä Suomea ja Euroopan unionia vastaan. Rajan sulkua on toistaiseksi rauhoittanut tilannetta, mutta meidän on varauduttava siihen, että se voi muuttua ja vaikeutua edelleen.

Tässä Suomen ja suomalaisten turvallisuutta koskevassa tilanteessa eduskunta on ollut hyvin yksimielinen, kiitän siitä. Yhtenäisyyttä meiltä vaaditaan jatkossakin, sillä juuri risitiriidat ja hajaantuminen ovat Venäjän hybridi-vaikuttamisen tavoite. Käytämme kaikki lainsäädännön antamat mahdollisuudet hillitä tilannetta yhä paremmin. Saatamme myös tarvita keinoja, joilla voimme tarvittaessa estää hybridihyökkäykset.

Vahvistamme omaa turvallisuuttamme pitämällä puolustuksen kunnossa. Turvallisuudesta emme voi näin tuulisina aikoina tinkiä. Olennainen osa turvallisuutta on huoltovarmuudesta huolehtiminen. Siksi vahvistamme maaseutuyrittäjyyden ja suomalaisen ruoantuotannon edellytyksiä. [Vasemmalta: Poistamalla maaseudun kehitystuen!]

Rajatilanne on vaikuttanut erityisesti Itä-Suomeen. Itä-Suomi-ohjelmalla hallitus pyrkii turvaamaan alueen elinvoimaa, sillä Itä-Suomen asia on koko Suomen asia. Myös EU:n pitää reagoida Venäjän vastaisten raja-alueiden vaikeaan tilanteeseen, ja siitä hallitus pyrkii huolehtimaan.

Hyvät kuulijat! Meiltä vaaditaan myös sitkeyttä tukea Ukrainaa sen taistelussa itsenäisyyden ja koko Euroopan turvallisuuden puolesta. Eurooppa on lisännyt asetuotantoaan mutta ei riittävän nopeasti, jotta Ukraina saisi tarvitsemansa avun. Suomea olemme viime ja tämän hallituksen toimesta tehneet 22 päätöstä Ukrainan sotilaallisesta tukemisesta, yhteensä 1,8 miljardilla eurolla. Näitä päätöksiä teemme lisää niin kauan kuin on tarpeen. Sa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

malla meidän on tuettava Ukrainan jälleenrakentamista. Luotan siihen, että meidän suomalaisten tuki Ukrainalle pysyy vahvana.

Olen myös erittäin tyytyväinen siihen, että saavutimme tammikuussa ylimääräisessä Eurooppa-neuvostossa 27 maan yksimielisen sovun Ukrainan tuen jatkamisesta.

Samalla kun tuemme Ukrainaa, meidän on vahvistettava omaa kansallista turvallisuuttamme. Suomen Nato-jäsenyys on tässä keskeinen elementti, ja toivomme varmasti kaikki, että myös Ruotsin Nato-jäsenyys saa viimeisen sinettinsä pian. Liittolaisuus ja sääntöpohjainen maailmanjärjestys ovat pienen maan turva. Me kannamme jatkossakin ensisijaisen vastuun Suomen turvallisuudesta, mutta on hyvä tietää, että emme ole yksin. Liittolaisemme ovat valmiina tulemaan tarvittaessa avuksemme. Nato-jäsenyyttämme täydentää kahdensivlinen puolustusyhteistyösopimus DCA Yhdysvaltojen kanssa. DCA-sopimus vahvistaa entisestään Yhdysvaltain sitoutumista Pohjois-Euroopan ja Suomen turvallisuuden vahvistamiseen.

Tilanne Lähi-idässä on hyvin vakava. Hamasin hyökkäys on johtanut sotilaalliseen kriisiin ja valtavaan humanitäärisen katastrofin Gazassa. Humanitäärisen avun pääsy kriisialueen siviileille on varmistettava. Alueellinen eskalaatio huolestuttaa laajemminkin: Gazan lisäksi riskejä tilanteen kärjistymisestä on nähtävissä niin Länsirannalla, Libanonin eteläosissa ja nyt myös Punaisellaamerellä. Sitä meidän on yritettävä välttää.

Epävarmassa maailmassa vaikutamme parhaiten osana omaa arvoyhteisöämme Eurooppaa. Vahva ja toimintakykyinen Euroopan unioni, joka edistää jäsenvaltioidensa kansalaisten turvallisuutta, hyvinvointia ja taloudellisia etuja, on Suomen etu. Me teemme aktiivisesti työtä, jotta EU kehittyä suuntaan, joka palvelee Suomea. Hallitus on sitoutunut Suomen EU-vaikuttamisen tehostamiseen, ja työ on jo aloitettu. Viemme vahvasti omia tavoitteitamme tulevan EU-komission agendalle. Suomen päätavoitteita ovat Euroopan strategisen kilpailukykyyn parantaminen, Euroopan kokonaisturvallisuuden vahvistaminen sekä puhtaan siirtymän ja kiertotalouden edistäminen.

Hyvät kuulijat! Meillä on edessämme työntäyteiset valtiopäivät. Hallituksen tavoitteena on antaa eduskunnalle kevätkaudella yhteensä 116 esitystä, niistä kiireellisiä 22. Syysistuntokaudelle 24 on merkitty alustavasti 75 hallituksen esitystä. Suunnitelmaan sisältyy myös 5 keväällä annettavaa valtioneuvoston selontekoa.

Viimeisissä valtiopäivien avajaisissa pitämässään puheessa tasavallan presidentti Sauli Niinistö esitti kysymyksen, olisiko mahdollista löytää vaalikautta pidempää ja puoluerajat ylittävää näkemystä siitä, että Suomi viedään kestäväälle maaperälle. [Pia Viitasen välihuuto] Niinistön sanoin: ”Ei se siitä muutu, että etsitään syypäitä ja pysytään juoksuhaudoissa. Siitä se voisi muuttua, että nostetaan paljas totuus pöydälle ja heitetään ennakkoasenteet ja vakiofraasit nurkkaan.”

Me jaamme täällä yhteisen tavoitteen, eikö niin? Hyvinvointiyhteiskunta on turvattava. Paljas totuus on, että kaikkien olisi syytä osallistua vaadittavaan uudistustyöhön, esittää ratkaisuja ja tukea korjausliikkeitä, vaikka ne olisivat väärän puolueen ehdottamia. [Timo Heinonen: Kuulitteko, edustaja Lindtman?]

Situationen är inte omöjlig att lösa. Regeringen är redo att fortsätta arbeta målmedvetet och ambitiöst. Vi är beredda att diskutera och föra dialog både i den här salen och i samhället i stort.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

Tapaamisessani nuorten kanssa he kertoivat opiskelu- ja urahaaveistaan. Heillä on koko elämä edessään. Meidän yhteinen tehtävämme on palauttaa nuorten luottamus tulevaisuuteen, jossa elämme paitsi turvassa myös taloudellisesti kestävässä hyvinvointiyhteiskunnassa. [Mai Kivelä: Entäs ilmasto?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Marttinen, olkaa hyvä.

14.16 Matias Marttinen kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Viime kevään eduskuntavaaleissa kokoomus vaati, että vaarallinen velkakehitys pysäytetään ja talouden syöksykierre katkaistaan. Saimme suomalaisilta tähän työhön vahvan selkänöjan, mandaatin ohjata Suomen pois konkurssiuralta. Olemme laatineet Suomen lähihistorian kunnianhimoisimman talous- ja työllisyysohjelman. Tavoitteenamme on palauttaa Suomi pohjoismaiselle hyvinvoinnin ja talouskasvun tielle, nostaa suomalainen työ ja ahkeruus ansaitsemalleen paikalle.

Herra puhemies! Maamme talouden tilanne on huomattavasti synkempi kuin mitä vielä vuosi sitten arvioitiin. Joka kahdeksas käyttämämme euro rahoitetaan uudella velalla. Suomen julkisen talouden tilanne on erkaantunut huolestuttavalla tavalla muista Pohjoismaista täysin omalle uralleen. Huolen julistaminen ei kuitenkaan käännä taloutemme syöksykierrettä. Huolen sijaan tarvitsemme nyt tekoja, jotka luovat toivoa. Tekoja, joilla taataan ikääntyville arvokas vanhuus, mahdollistetaan maailman paras koulutus ja vahvistetaan turvallisuutta maamme sisällä ja rajoilla.

Herra puhemies! Kokoomus on täysin sitoutunut toteuttamaan suomalaisen yhteiskunnan kannalta välttämättömät uudistukset, kääntämään maamme uhkaavan vaarallisen kehityksen. Viemme läpi hallituksen kuuden miljardin sopeutusohjelman. Tämän lisäksi tulemme tänä keväänä sopimaan myös uusista miljardiluokkaan nousevista sopeutuspäätöksistä. Pelkästään sopeuttamalla Suomen tilanne ei kuitenkaan käänny. [Antti Lindtman: Hyvä!] Siksi hallituksen on valmisteltava uusia kasvua ja työllisyyttä vahvistavia toimenpiteitä.

Arvoisa herra puhemies! Toivon, että kaikki puolueet tässä salissa voisivat jakaa valtiovarainministeriön esittämän tilannekuvan taloutemme vaarallisesta tilasta. [Ben Zyskowitz: Turha toivo!] Valitettavasti SDP ei ole voinut sitoutua edes nykyiseen talouden tasapainottamiseen, [Pia Viitanen: Vaihtoehtobudjetissa otamme vähemmän velkaa kuin hallitus!] vaan on esittänyt kaikkien hallituksen säästöjen ja uudistusten perumista. SDP:n linja on vähemmän työtä, enemmän veroja ja enemmän velkaa. [Pia Viitanen: Päinvastoin!] Edustaja Lindtman, eihän tuo ole mikään vaihtoehto. Miksi uskottelette suomalaisille, että Suomi nousee takaisin jaloilleen uudistuksia perumalla ja uudella lisävelalla? [Timo Harkka: Saitte ennätystyöllisyyden!] Päinvastoin, teidän ehdotuksenne iskisivät Suomen entistä syvemmälle kanveesiin.

Arvoisa herra puhemies! Suomalaiseen työhön ja yrittämiseen panostaminen on ainoa kestävä kasvun tie. Siksi hallitus uudistaa työmarkkinoita pohjoismaiselle tasolle. Toteutamme uudistuksia, jotka muissa Pohjoismaissa on toteutettu jo vuosia sitten. [Ben Zyskowitz: Demareiden johdolla!] Näitä valmisteltavia työmarkkinuudistuksia ei voi enää lykätä tai jättää tekemättä, eikä niistä tulla perääntymään. Poliittiset lakot eivät tule kääntämään hallituksen suuntaa, sen sijaan niillä aiheutetaan yrityksille ja kansalaisille merkittävää vahinkoa. Poliittiset lakot vaarantavat jo nyt suomalaisten työpaikkoja. [Veronika Honkasalo: Ai millä tavalla?] Työmarkkinuudistukset ovat suomalaisen palkansaajan etu

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

ja turva. Vain pohjoismaisella työllisyysasteella voidaan ylläpitää pohjoismaisia hyvinvointipalveluita.

Arvoisa herra puhemies! Teemme kevään aikana historiallisia päätöksiä myös Suomen turvallisuuden kannalta. Suomi jatkaa vankkumatta poliittista, taloudellista ja sotilaallista tukeaan Ukrainalle, niin kauan kuin on tarpeen.

Keväällä tulee myös täyteen Suomen ensimmäinen vuosi Naton jäsenenä. Puolustusliiton jäsenyyden lisäksi Suomen ja Yhdysvaltojen välinen puolustusyhteistyösopimus DCA vahvistaa merkittävästi maamme turvallisuutta. Nato-jäsenyys ja DCA-sopimus sitovat meidät pysyväksi osaksi länttä.

Hallitus pitää kaikissa tilanteissa huolen Suomen ja suomalaisten turvallisuudesta. Hallituksen päätös jatkaa itärajan täyssulkua on täysin perusteltu, ja annamme sille kaiken tukemme.

Arvoisa herra puhemies! Kokoomus kantaa vastuuta Suomesta. Olemme yhä valmiita tekemään viime keväänä lupaamamme päätökset, jotta Suomi voi jatkossa palata pohjoismaiselle polulle — polulle, jolla Suomessa on enemmän työtä ja omalla työllään tulee toimeen. Näin on muissa Pohjoismaissa, ja näin voi olla myös täällä Suomessa. Teemme välttämättömän, jotta voimme taata suomalaisille työtä, turvaa ja hyvinvointia. Tämän lupasimme, ja tästä pidämme kiinni.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäkelä, olkaa hyvä.

14.20 **Jani Mäkelä ps** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus jatkaa vuonna 24 määrätietoisesti ohjelmansa toteuttamista. Julkisen talouden tilannekuva kuitenkin on heikentynyt merkittävästi hallitusneuvottelujen jälkeen, ja tämä edellyttää uusia sopeutus-päätöksiä, jotta tavoitteet julkisen talouden tasapainottamisesta voidaan saavuttaa. Niiden saavuttaminen on välttämätöntä, kun haluamme turvata hyvinvointivaltion tulevaisuudesakin ja päästä viimeinkin eteenpäin näistä menetetyistä vuosikymmenistä.

Vasemmisto-oppositiota tukeva ay-liike on päättänyt vaikeuttaa kansalaisten elämää poliittisilla lakoilla. Tämä ei ainakaan vähennä sopeutusten tarvetta. Liitot eivät ole esittäneet yhtäkään plusmerkkistä ratkaisua työllisyytemme tai julkisen taloutemme ongelmiin. Näitä uudistuksia tehdään, jotta yritysten mahdollisuudet palkata uusia työntekijöitä paranisivat ja jotta työntekijän olisi kannattavampaa ottaa vastaan työtä kuin olla sosiaaliturvan varassa.

Tänä vuonna jatketaan uudistuksia, joilla tavoitellaan lisää työllisyyttä. Viime vuonna hyväksytyillä sosiaaliturvan muutoksilla arvioi valtiovarainministeriö saatavan noin 64 000 uutta työllistä, [Jussi Saramo: Ajatte satatuhatta toimeentulotuelle!] ja jatkossa tarvitaan lisää työllisyystoimia.

Arvoisa puhemies! Hallitus vahvistaa vuonna 24 ulkoista ja sisäistä turvallisuutta. Sisäministeriössä tehdään jatkuvasti työtä itärajamme turvaamiseksi. Venäjän hybridioperaatio on pysäytettävä.

Rajan akuutin ongelman hoidon ohella tämä hallitus on ensimmäinen, joka tunnustaa harjoitetun maahanmuuttopolitiikan lukemattomat ongelmakohdat. Sisäministeriössä sekä työ- ja elinkeinoministeriössä on valmisteilla monia esityksiä, joilla maahanmuuttopolitiikkaa viedään kohti pohjoismaista vastuullista suuntaa.

Nämä muutokset lisäävät turvallisuutta [Timo Harakka: Heikentävät kannattavuutta!] ja etenkin pitkällä tähtäimellä vahvistavat julkista taloutta. Tiedämme, että nykyisen kalta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

nen maahanmuuttopolitiikka aiheuttaa massiivisia kustannuksia julkiselle taloudelle. Tästä karua kieltään kertoo esimerkiksi maahanmuuttajataustaisten osuus pääkaupunkiseudun toimeentulotukiasiakkaiden joukossa. [Välihuutoja vasemmalta]

Oikeusministeriössä on valmisteilla lukuisia toimia, joilla rangaistuskäytännöistämme tehdään kansalaisten oikeustajua paremmin vastaavia. [Timo Harakka: Kela-etsivät!] Jatkossa ensikertalaisena rikoksentehtijänä voitaisiin tuomita vain aidosti ensikertalainen. Tapon syyteoikeutta pidennetään ja nöyryytysväkivaltaan sekä katujengirikollisuuteen puututaan kovalla kädellä.

Rikollisuutta vähentävä politiikka ei kuitenkaan ole vain rangaistusten varassa. Esimerkiksi lisäpanokset peruskouluun varmasti auttavat ongelmien ennaltaehkäisyssä. [Sofia Virta: Ja leikkaukset terveydenhuoltoon!] Perussuomalaiset kuitenkin muistuttavat, että koulujen ja lasten ongelmia ei voi ratkaista pelkällä rahalla. On voitava tarkastella kriittisesti, mikä kouluissa ja kasvatuksessa on mennyt pieleen, ja korjattava tilanne. Sekä kodin että koulun on tarjottava lapsille selkeät raamit kasvulle ja oppimiselle.

Arvoisa puhemies! Maatalousyrittäjien tilanteen parantaminen on keskeistä jo huoltovarmuudenkin kannalta. [Anne Kalmarin välihuuto] Aiomme tehdä muutoksia alkutuotajan aseman parantamiseksi. EU:n ylimitoitettu sääntely kurittaa maataloutta kohtuuttomasti. [Anne Kalmar: Yhtään esitystä ei ole!] Suomi pitää kokonaisturvallisuuden kannalta tärkeänä, että maataloutta voidaan harjoittaa tuottavasti koko maassa. Maatalouden tärkein tehtävä on ruoantuotanto. [Mika Lintilän välihuuto]

Kohtuuhintainen liikkuminen on pitkien etäisyyksien Suomessa perustarve. Meille perussuomalaisille on tärkeää hallituksen linja turvata sen liikkumisen edellytykset ja torjua autoilua entisestään kallistavat tekijät.

EU-politiikassa hallitus ottaa enemmän kansallista etua huomioivan linjan, jossa painopiste on ennakkovaikuttamisessa. EU:n pitää keskittyä isoihin asioihin ja unohtaa pullonkorkkien kaltaisten asioiden sääntely.

Tässä maailmanpoliittisessa tilanteessa EU:n painopisteen on siirryttävä kokonaisturvallisuuden vahvistamiseen. Haitallisia riippuvuuksia, esimerkiksi Kiinaan, on purettava ja entisestä sinisilmäisestä toimintatavasta ja asenteesta suhteessa autoritääriin maihin on päästävä eroon.

Arvoisa puhemies! Hallitus siis jatkaa vuonna 24 vaikeaa ja välttämätöntä työtään julkisen talouden tasapainottamiseksi ennestäänkin vaikeutuneessa tilanteessa. Samalla huolehditaan niin ulkoisesta kuin sisäisestäkin turvallisuudesta. Oppositio on tervetullut mukaan tähän työhön, ja toivottavasti kaiken vastustamisen sijaan sieltä suunnalta saadaan tänä vuonna myös käyttökelpoisia ratkaisuja yhteiskuntaamme koskeviin vakaviin ja syviin ongelmiin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

14.25 Antti Lindtman sd (ryhmäpuheenvuoro): Puhemies, hyvät kollegat! Orpon hallitukselle tulee tänä keväänä vuosi täyteen. Hallituspuolueet lunastivat mandaattinsa vaaleissa lupaamalla pysäyttää velkaantumisen luomalla satatuhatta uutta työpaikkaa ja kääntämällä arjen kustannukset laskuun. [Vilhelm Junnila: Paljonko lakko maksaa?] Ennen vaaleja valtiovarainministeri Purra vannoi, että pienituloisilta suomalaisilta ei leikata, ja pääministeri Orpo lupasi, että keneltäkään ei vaadita kohtuuttomuuksia. [Jenna Simula: Herra vappusatanen!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

Puhemies, ärade talman! Nu är det en bra tid att utvärdera åt vilket håll regeringen tar Finland.

Eli nyt on hyvä arvioida, mihin suuntaan hallitus vie Suomea.

Ikävä tosiasia on, että velkaantuminen ei ole loppumassa, ei pysähtymässä, ei edes hidastumassa. Se on kiihtymässä tällä vaalikaudella. Oikeistohallitusta uhkaa joutuminen EU:n tarkkailuluokalle, alijäämämenettelyyn. [Välihuutoja oikealta] Sataantuhanteen työpaikkaan on nyt matkaa 120 000 työpaikkaa. Suunta on nyt väärä. Kasautuvat leikkaukset ovat viemässä esimerkiksi arvokasta työtä tekevältä vanhuksen tai vammaisen henkilökoh- taiselta avustajalta ensin sairauspäivän palkan, sitten satoja euroja toimeentulosta asumis- tukileikkauksella, ja lopuksi ansioturva lyhennetään kahteen kuukauteen. Ei ihme, että hal- lituksen linjaa kritisoidaan poikkeuksellisen laajasti. [Jenna Simula: Teidän kuplassa!] Oi- keuskansleri ja riippumaton talouspolitiikan arviointineuvosto ovat joutuneet huomautta- maan, että leikkauksia viedään läpi laput silmillä välittämättä niiden kasautumisesta yksil- le ja samoille suomalaisille. Myös Alexander Stubb joutui ennen vaaleja toteamaan, ettei tämän hallituksen talouspolitiikka kohenna ihmisten hyvinvointia.

Puhemies! Hallitus siis lupasi pysäyttää velkaantumisen, nyt velkaantuminen kasvaa en- nätyslukemiin. Luvattiin lisää työpaikkoja, nyt työpaikkojen määrä vähenee. Pienituloisil- ta leikataan, ja arjen kustannukset kasvavat. Hallituksen aiheuttama työmarkkinakaaos pa- henee päivä päivältä. [Vilhelm Junnila: Eiköhän se ole demarien!] Arvoisa pääministeri, onpahan lyhyessä ajassa saatu aikaan melkoinen sotku. Kukahan tämän kaiken siivoaa?

Puhemies! Johtopäätös on selvä: oikeistohallitus vie Suomea väärään suuntaan. Ei ih- me, että sadattuhannet myyjät, hoitajat, opettajat, jopa insinöörit sekä lääkärit ovat osoitta- neet mieltään hallituksen toimia vastaan. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ja demarit!] No, hallitus on moittinut palkansaajia kohtuuttomuudesta. Kysymys: mitä he lopulta vaativat? Eivät he kohtuuttomia vaadi, vain sitä, että te, hyvä valtiovarainministeri, pitäisitte kiinni niistä lupauksistanne ennen vaaleja, että työtaisteluoikeutta ei rajata, työttömyysturvaa ei lyhennetä ja että palkansaajan asemaa ei heikennetä, niistä lupauksista, jotka annoitte mus- taan valkoisella, lupauksista, joiden ansiosta te sinne ministeriaitioon pääsitte. Onko se koh- tuuton vaatimus? [Perussuomalaisten ryhmästä: Ei nyt oikein toimi!] Minusta se on aivan oikeutettu vaatimus. Pääministeri, teillä on ratkaisun avaimet. Käynnistäkää aidot neuvot- telut osapuolten kanssa myös palkansaajia kuullen. Tehkää se jo tänään. Ja jos ette itse ky- kene nousemaan sieltä juoksuhaudasta, niin kutsukaa vaikka sovittelija apuun. [Sinuhe Wallinheimo: Sixten Korkman!] Jos ette näin tee, tulemme jättämään välikysymyksen, [Timo Heinonen: Se sopii!] jotta tämä vastakkainasettelua synnyttävä hallituksen toimin- talinja saadaan koko eduskunnan arvioitavaksi.

Puhemies! Jo viime syksynä varoitimme hallitusta, että sen valitsemalla linjalla edessä on lisäleikkausten kierre. Nyt valtiovarainministerikin on joutunut sen myöntämään: ke- vällä edessä on uudet hallitusneuvottelut. Kysymys kuuluu: onko tälle oikeiston politii- kalle vaihtoehto? Kyllä on. Se vaihtoehto on kasvutoimia tässä ja nyt. Se on luottamuksen Suomi, se on yhteistyön Suomi.

Viisi kohtaa:

Ensinnäkin, kootaan työmarkkinajärjestöt yhteen, vakautetaan tilanne ja haetaan neu- vottelemalla ratkaisut tukemaan kasvua ja työllisyyttä. [Sebastian Tynkkynen: Täyttä abst- raktia!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

Toiseksi, tehdään vihdoin pelastuspaketti rakennuslalle, ettei rakennuslame vie koko maata ja työllisyyttä entistä syvemmälle ahdinkoon. [Sebastian Tynkkynen: Eli konkreettisesti mitä?]

Kolmanneksi, käykää kehysriihessä läpi tekemänne menolisäykset, esimerkiksi satoja miljoonia euroja yksityiseen terveydenhuoltoon ja rikkaita suosivat veroratkaisut, kuten Valtiontalouden tarkastusvirasto on teille suositellut.

Neljänneksi, otetaan valtiovarainministeriön menokartoituksesta käyttöön ne oikeudenmukaiset toimet, joihin ei ole vielä haluttu puuttua. [Miko Bergbom: Hakaniemen hyväksymät!] Niistä löytyy yhteensä miljarditason sopeuttamistoimet. [Puhemies koputtaa]

Viidenneksi, estäkää veropohjan rapautuminen, kuten talouspolitiikan arviointineuvosto ja IMF ovat esittäneet. Tehkää se oikeudenmukaisesti. [Puhemies koputtaa] Palkansääjien ja eläkeläisten toimeentuloa ei pidä heikentää. [Ben Zyskowitz: Kuudenneksi, perukaa kaikki säästöt!]

Puhemies! Suomi on nyt tienhaarassa. Teillä on mahdollisuus nyt muuttaa suuntaa [Puhemies koputtaa] tästä kasvavasta velasta, laskevasta työllisyydestä. Valitkaa kasvun, luotamuksen ja yhteistyön Suomi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Saarikko, olkaa hyvä.

14.31 **Annika Saarikko kesk** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi saa uuden tasavallan presidentin. Keskusta onnittelee Alexander Stubbia ja toivoo viisautta viranhoidtoon. Toivottavasti uusi presidentti on myös tässä kiperässä maailmanajassa toivon tuoja. Rohkaisemme tulevaa uutta presidenttiä jatkamaan yhteydenpitoa eduskunnan ja sen valiokuntien kanssa edeltäjänsä lailla. Yhteisymmärrys ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikan asioista on Suomelle voimavara etenkin nyt. Keskusta on valmis yhteistyöhön yli hallitus—oppositio-ajan, kun eduskunta saa niitä koskevat selonteot käsiteltäväkseen. Tässä ja nyt meidän on varmistettava, että Suomi on varautunut etenkin itärajan pitävyyteen ja että olemme valppaana itänaapurin ilkeyksiin. Vaikka se ylevältä voi kuulostaa, olkaamme yhdessä Suomen turva.

Arvoisa puhemies! Kahtiajako on kansan kuva, mutta ei onneksi koko kuva. Kodeissa ja työpaikoilla on paljon maltillisia keskellä olijoita, jotka odottavat meiltä päättäjiltä sopimis- ja yhteistyökykyä hallituksessa, eduskunnassa ja juuri nyt työmarkkinoilla. Mitä kauemmin junnut jatkua, sitä hankalammaksi tavallisten ihmisten arki käy. [Ben Zyskowitz: Kyllä, eli lopettakaa vaan!] Mitä enemmän jyrätään ja rettelöidään, sitä jyrkemmäksi Suomen talouden alamäki muuttuu. Hallitus ja Hakaniemi — hallitus ja Hakaniemi — Suomi huutaa sovintoa. Te pysäytätte Suomen. [Ben Zyskowitz: Kyllä, lopettakaa vaan!] Keskustan mielestä tämä maa on liian arvokas riideltäväksi rikki.

Arvoisa puhemies! Yhteistyökyky ei tarkoita pakotettua yksimielisyyttä tai uudistusten unohtamista eikä maailmaa, jossa puolueilla ei olisi mitään eroja. Suomessa on keskusta, vasemmisto ja oikeisto. Tasavallassa ja kansanvallassa eroja pitää olla. Voisimmeko kuitenkin yhdessä viedä eteenpäin edes joitain suurimpia asioita, jotka vaikuttavat Suomen pärjäämiseen, että ihmisillä on töitä, että talous saadaan kasvuun ja kuntoon, että hoitoon pääsee ja hoivaa saa, että tässä maassa uskaltaa perustaa perheen ja suunnitella omaa ja läheisten tulevaisuutta? Sosiaali- ja terveysministeri esitti jo julkisuudessa yhteistyötä sairaaloiden osalta. Olemme valmiita vaikka heti yhdessä korjaamaan sosiaali- ja terveyspalvelujen kiistattomia puutteita ja parantamaan viime vaalikaudella tehtyä lainsäädäntöä ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

ylipäättään turvaamaan palvelut jokaiselle suomalaiselle. Mutta sen sijaan neuvoloiden, perhekeskusten, terveysasemien ja hoivakotien ja muiden lähipalveluiden alasajolle ja sairaaloiden keskittämiseksi me sanomme ”kiitos, ei”. [Ben Zyskowicz: Tehän tämän uudistuksen teitte!] Se on vastoin kaikkea sitä, mikä on keskustalle tärkeää. Olemme myös valmiita vaikka heti yhteistyöhön Suomen pitkältä ajalta juontuvien talous- ja velkaongelmien ratkaisemiseksi presidentti Niinistön linjalla. Se tarkoittaisi sitä, että me yhdessä sopisimme tässä maassa tulevina vuosina harjoitettavan talouspolitiikan päälinjat, veroasteen tason, menojen tason ja ennen muuta kasvun kaavan. Tarkemmat ratkaisut kukin hallitus valitkoon itse, ja monissa kohdin keskusta valitsee toisin kuin Orpon hallitus.

Arvoisa pääministeri, te saitte perinnöksenne Suomen, jossa ihmisiä oli töissä historiallisen paljon. Nyt tässä maassa kasvaa vain työttömien ja konkurssiin ajautuneiden yritysten määrä. Teidän talouspolitiikassanne on neljä merkittävää virhettä, ja siksikin Suomi on nyt pinteessä:

Ensinnäkin te olitte väärässä, kun ette hallitusohjelmassa käyttäneet verotusta talouden kuntoon laittamiseksi, [Juha Mäenpää: Olisitte lähteneet hallitukseen!] vaikka veropohjasta lohkeaa pois miljardeja tulevina vuosina. Sen sijaan te kevensitte veroja hyvätuloisille ja asutussijoittajille. Te unohditte oikeudentunnon.

Toisekseen te kuvittelitte, että sosiaali- ja terveystalouksista olisi löydettävissä ylimäärisiä säästöjä, miljardi poikineen, maassa, jonka väki vanhenee ja jossa välimatkat ovat pitkiä ja kaikista on luvattu pitää huolta, ja nyt te joudutte peruuttamaan.

Kolmanneksi te laiminlöitte talouskasvun. Vain se pelastaa Suomen huomisen paremmaksi. Maa on taantumassa, teidän ratkaisunne on tunnin juna, ja siinä kaikki. [Naurua] Me tiedämme, että koko maa tarvitsee yrityksiä, investointeja ja työntekijöitä myös ulkomailta.

Neljänneksi työmarkkinoiden levottomuus ja jyräämällä ajettu hallituksen linja on nyt jo maksanut yrityksille liikaa. Hallitusohjelman tavoite työllisyyden nousun parin miljardin hyödyistä taloudelle uhkaa karata yhä kauemmas. [Juha Mäenpää: Tyhjä paperi!] Toivon tänään kuulevani, myönnätkö nämä virheet ja aiotteko tehdä asialle jotain. Ne voi korjata, ja on teidän valintanne, alatteko te katsoa eteenpäin vai syyttelettekö taaksepäin.

Arvoisa puhemies! Vielä tiiviisti lopuksi: Pitää olla selkärankaa, kuten valtiovarainministeri Purra toistuvasti toteaa, mutta samalla on yhdessä hyvä ymmärtää, että loppumassa eivät ole vain rahat, vaan loppumassa on myös suomalaisten keskinäinen luottamus, pohjoismaista hyvinvointimalliamme koossa pitävä liima. Jos todellisuudet erkaantuvat, maa ei ole kriisinkestävä. Kysymys ei ole vain sosiaalisesta oikeudenmukaisuudesta, vaan alueiden tasa-arvosta, siitä, että työllään tulee toimeen ja omalla kodilla on arvo. Me voimme vielä yhdessä muuttaa Suomen suunnan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Virta, olkaa hyvä.

14.37 Sofia Virta vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi tarvitsee rohkeutta ratkaista ongelmia, kykyä katsoa kokonaisuutta ja tahtoa tehdä se yhdessä. Suomalaiset odottavat, että me tässä salissa kykenemme ratkaisemaan aikamme suurimpia haasteita ja rakentamaan kaikille suomalaisille ehjempää arkea, että me kykenemme luomaan uskoa tulevaan ja varmistamaan, että Suomi ja suomalaiset voivat kukoistaa. Me tiedämme, että se ei ole ihan helppo tehtävä tilanteessa, jossa nämä haasteet ovat mittavat ja mo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

net tulevaisuudennäkymistä epävarmoja. Meidän suomalaisten tapaan ei kuitenkaan kuulu luovuttaa, ja vaikka tilanne on vaikea, se ei ole toivoton.

Suomi voi kukoistaa, mutta ei se tapahdu sillä, että tässä salissa syyllisiä etsitään, vaan ratkaisuja hakemalla. [Vilhelm Junnilan välihuuto] Tarvitsemme tahtoa tehdä rakentavaa yhteistyötä silloinkin, kun tulemme eri taustoista tai olemme eri mieltä. Ja kyllä, tässä on varmasti meillä kaikilla opittavaa ja peiliin katsottavaa, sillä nyt käynnissä oleva polarisatiokehitys ei ole kyllä kenenkään etu.

Arvoisa puhemies! On tärkeää siis hakea ratkaisuja yhdessä. Suomen rikkaus on vahva monipuoluejärjestelmä, jossa yksimielisyyys ei kuitenkaan ole yhteistyön vaade. Vihreiden puheenjohtajana rehellisesti ja suoraan totean, että meille vihreille nykyinen hallituksen ajama ilmasto- ja ympäristöpolitiikka ei ole riittävää. Olemme pettyneitä hallituksen kyvyttömyyteen uudistaa taloutta sekä arvovalintaan leikata juuri lapsilta ja nuorilta. [Ben Zyskowitz: Onneksi talous uudistui edellisessä hallituksessa!] Mielestämme suunta on väärä, ja kauniit puheet eivät riitä, jos teot ovat ristiriidassa. Sen sijaan, että me vihreät kuitenkin jäisimme vain vastustamaan, olemme tarjonneet ja tulemme tarjoamaan keinoja sekä vaihtoehtoja — ovathan ongelmatkin yhteisiä.

Suomi tarvitsee lisää rahaa, eikä sitä synny ilman talouden uudistamista. Vihreiden vaihtoehtobudjetissa esitimme perustan kestäväälle, ylivaalikautiselle tielle kohti talouden tasapainoa. Olemme esittäneet oikeudenmukaisempia leikkauksia ja rakenteellisia verouudistuksia. Olemme osoittaneet, että velkaa voi ottaa hallitusta vähemmän ja silti panostaa lapsiin ja nuoriin sekä suomalaisen luontoon hallitusta enemmän, ja ei, mekään emme korrottaisi työn verotusta. Päinvastoin, olisimme kyenneet sitä hallitusta enemmän keventämään. [Ben Zyskowitz: Ihanko totta olette?] Olemme siis tuoneet lukuisia keinoja, ja toivon, että hallitus niihin nyt tarttuu, kun lisäsopeutustarpeen edessä kysymykset ovat isoja.

Hallitus, valitkaa siis kestävä kasvun ja reilujen uudistusten tie. Panostakaa kunnianhimoisemmin vihreään siirtymään, osaavan työvoiman riittävyyteen ja reiluun kilpailuun. Vauhdittakaa kiertotaloutta ja leikatkaa ympäristölle haitallisista tuista. Toteuttakaa vihreä verouudistus, jotta haitat maksavat aiheuttajalle ja toimeliaisuus kannattaa aina. [Ben Zyskowitz: Sitähän me juuri tehdään!] Tuokaa pöytään terveysverot, luontohaittamaksu ja korottakaa kaivosvero reippaasti verrokkimaiden viiteryhmän tasolle. [Hannu Hoskosen välihuuto] Älkää siis keskittykö säilyttämään vaan etsikää sitä rohkeutta uudistaa.

Arvon hallitus, vain taloutta järkevästi vahvistamalla voimme varmistaa, että Suomi on lapsille ja nuorille se maailman paras paikka tulevaisuudessa. Mutta te ette voi tehdä sitä niiden kustannuksella, jotka ovat tänään lapsia tai nuoria. Heiltä leikkaamalla te leikkaatte vain tulevaisuuden mahdollisuuksia.

Arvon kollegat, meillä ei ole sitä vahvaa taloutta, ei onnellista lapsuutta eikä kasvun mahdollisuuksia, jos me laiminlyömme tämän ympäristön, jossa me elämme. Esitän, että hallitus ryhtyy toimiin luonnonsuojelun rahoituksen kasvattamiseksi, luontohaittojen hinnoitteluun ja velvoittavan luontolain säätämiseksi. [Jani Mäkelä: Ja lisää vielä menoja!] Ja on lopetettava viivytely ilmastotoimien kanssa. Me haluamme, että hallituksen kehysriihessä tuodaan esiin uskottava lista ilmastotoimista, se kun on myös talouspolitiikkaa ja turvallisuuspolitiikkaa kovimmillaan.

Arvoisa puhemies! On tärkeää tunnistaa, että isoimmat rakenteelliset uudistukset, joita Suomi todella tarvitsee, tehdään yhdessä ja yli vaalikausien. Arvon hallitus, on aina fiksumpaa rakentaa yhdessä kuin rikkoa yksin. Sanelupolitiikalla ei tätä maata saada kuntoon, ja vetoan, että lopetatte niskavoittojen hakemisen ja lähdette rakentamaan tasapai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

noa. Suomi on pieni maa. Ei meillä ole varaa keskenämme riitelemiseen, kun voimme myös valita keskustelun tien.

Suomen vahvuus on ollut se, että meillä erilaiset ihmiset erilaisista lähtökohdista ja todellisuuksista voivat tulla yhteen ja haluavat ymmärtää tosiaan. Toivon, että hallitus ryhtyy vaalimaan tätä suomalaista voimavaraa, sillä vain niin Suomi voi kasvaa, taloutemme rattaat pyöriä ja suomalaiset voida hyvin nyt ja tulevaisuudessa. [Arja Juvonen: Maailmaa syleilevää puhetta!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Saramo, olkaa hyvä.

14.42 Jussi Saramo vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oikeistohallitus on jo tehnyt historiaa. Tuskin koskaan ennen on heti petetty lähes kaikki, mitä vielä hetki sitten vaaleissa luvattiin.

Teidän tärkein lupauksenne oli lopettaa velkaantuminen. Mutta heti ensimmäisessä budjetissa velkaantuminen lisääntyy hallituksen omilla päätöksillä. [Ben Zyskowiczin välihuuto] Edellinen hallitus otti velkaa, edustaja Zyskowicz, koronakriisiin, teidän nykyinen hallituksenne antaakseen yrityksille, niiden omistajille sekä suurituloisille veronkevennyksiä.

Suomesta luvattiin tehdä maa, jossa työ on aina kannattavaa ja palkalla tulee toimeen. Mutta nyt Suomesta tehdäänkin maa, jossa suojaosien ja asumistuen leikkausten jälkeen yhä useampi ei enää tule palkalla toimeen ja jopa 100 000 uutta ihmistä joutuu toimeentulotuelle.

Työelämää luvattiin parantaa yleissitovien työehtosopimusten kautta — erityisesti te, perussuomalaiset, tämän lupasitte. Mutta hallitus kuitenkin muuttaa paikallisen sopimisen paikalliseksi saneluksi. Se romuttaa myös työntekijöiden viimeisenä turvana toimineita työehtosopimuksia. [Vilhelm Junnila: Ei pidä yhtään paikkaansa!]

Kokoomus, te lupasitte edistää työrauhaa, työhyvinvointia ja työelämän tasa-arvoa. Sen sijaan hallitus tuhosi työrauhan toteuttamalla jääräpäisesti elinkeinoelämän johtajien kohtuuttomia vaatimuksia, jotka heikentävät tasa-arvoa ja työhyvinvointia. [Miko Bergbom: Ei me lakkoilla!] Seurauksena näemme vuosituhannen rajuimpia lakkoja.

Perussuomalaiset, RKP ja kristillisdemokraatit lupasivat, että lakko-oikeutta ei ainaakaan heikennetä. Ensi töiksenne te päätitte estää teidän omiin päätöksiinne kohdistuvaa lakkoilua. Myös työntekijöiden mahdollisuuksia tukea toisiaan lakkoilla aiotaan estää.

Kokoomus lupasi — ja tänäänkin täällä on luvannut — että 100 000 suomalaista saa työpaikan heidän toimillaan. Mutta päätetyille työntekijöiden aseman heikentämisille on kuitenkin laskettu työllisyysvaikutukseksi pyöreä nolla. Teoreettinen työllisyyden kasvu on seurausta sosiaaliturvan heikentämisestä, jotta pienituloisten olisi pakko ottaa töitä millä tahansa ehdoilla ja palkoilla. Töitä on kuitenkin yhä vähemmän tarjolla.

Ministeri Purra, te lupasitte ennen vaaleja, että pienituloisilta leikkaaminen ei teille käy. Ministeri Orpo, te lupasitte, että keneltäkään ei vaadita kohtuuttomia. Voitteko sanoa tämän nyt yksinhuoltajalle, joka menettää satoja euroja kuussa pienistä tuloistaan, eivätkä rahat riitä elämiseen, vaikka muuttaa kauas pois työpaikoista ja lasten koulusta? [Jenna Simula: Käännä jo kasetti!]

Kohtuuhintaista asuntotuotantoa te lupasitte lisää. Mutta ajattekin voittoa tuottamatonta ARA-tuotantoa alas. Vuokrat nousevat rajusti, kun sijoittajat jyräävät kuntalaisten omistamat asuntoyhtiöt.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

Ansiosidonnaisen työttömyysturvan te oikeistossa lupasitte aivan kaikille. Lopputuloksena aiempaa harvempi pääsee ansiosidonnaisen turvan piiriin.

Sosiaali- ja terveyspalveluihin pääsyä te lupasitte nopeuttaa. Mutta rahaa siirretäänkin pois julkisista terveyspalveluista tukemaan yksityistä terveysbisnestä.

Arvoisa puhemies! Viisi minuuttia on liian lyhyt aika käydä läpi kaikki jo nyt petetyt lupaukset. Erityisesti te perussuomalaiset olette kunnostautuneet siinä, että puhuitte yhtä ja teette nyt aivan päinvastaista.

Saamme viikosta toiseen kuulla, kuinka vaihtoehtoja ei ole, vaikka viikosta toiseen me täältä niitä nostamme esiin. [Ritva Elomaa: Mitkä ne ovat?]

Kevään kehysriihessä hallituksella on edessään paisuva itse aiheutettu velkaantuminen, jota valtiovarainministeri Purra jo ehdotti paikattavan ruuan verotusta nostamalla. On pakko kysyä oikeiston moraalien perään. Eikö ensin pitäisi korjata osinko- ja pääomaverojärjestelmä länsimaiseksi, kuten vasemmiston lisäksi ministeriön asiantuntijat vuodesta toiseen esittävät? [Juho Eerola: Eipä sitten korjattu, kun olitte hallituksessa!] Eikö Suomen pitäisi kopioida arvonnousuvero vaikkapa Yhdysvalloista tai lähes mistä tahansa länsimaasta, jotta Suomessa tehdystä varallisuudesta maksettaisiin tänne myös verot [Juho Eerola: Miksi sitä ei toteutettu viime hallituskaudella?] eikä kannustettaisi siirtämään rahoja Dubaihin tai Sveitsiin? Miksi teille, ministerit Purra ja Orpo, tulee aina ensimmäisenä mieleen rokottaa pieni- ja keskituloisia eikä suurituloisia, pääomilla eläviä? Miksi pienituloisia kannustetaan viemällä vähästä, kun omistuksillaan eläviä te kannustatte antamalla entistäänkin enemmän? [Juho Eerola: Eihän niille mitään anneta, vaan ne saavat pitää omansa!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Andersson, Otto, varsågod.

14.47 **Otto Andersson r** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Uudet valtiopäivät tuovat mukanaan haasteita, mutta myös mahdollisuuksia. Presidentinvaalien toinen kierros ja Alexander Stubbin ja Pekka Haaviston väliset keskustelut asettavat jatkossa riman korkealle Suomen poliittiselle keskustelukulttuurille. Asiallinen ja molemmin puolin kunnioittava tapa esittää poliittisia mielipiteitä kelpaa esikuvaksi myös tässä salissa, varsinkin nyt, kun keväällä käsittelemme vaativia kokonaisuuksia.

Muun muassa talouskehityksen, vähentyneiden verotulojen ja hyvinvointialueiden kasvavien menojen takia hallitus joutuu keväällä päättämään uusista, vaikeista sopeuttamistoimista. Samalla on selvää, että Suomea ei nosteta pelkillä leikkauksilla tai veronkorotuksilla. Tarvitsemme myös kasvua ja uskoa tulevaisuuteen. Tarvitsemme useampia ihmisiä töihin ja enemmän menestyviä yrityksiä. Näin kasvatamme hyvinvoinnin turvaavia verotuloja. Siksi hallitus tekee mittavia panostuksia koulutukseen, tutkimukseen, innovaatioihin ja liikennehankkeisiin sekä edistää teollisuuden vihreää siirtymää.

On myös välttämätöntä uudistaa ja joustavoittaa työmarkkinoita. Erityisen tärkeää on, että RKP:n pitkäaikainen tavoite paikallisen sopimisen edistämisestä kaikenlaisissa yrityksissä nyt etenee. [Antti Lindtman: Siinä tulikin myös niitä säästöjä!] Keväällä meillä on myös oltava valmiutta lisätoimenpiteisiin kasvun ja kilpailukyvyn edistämiseksi, mutta, edustaja Lindtman, on kuitenkin oltava rehellinen siinä, että pelkillä kasvutoimilla taloutta ei saada tasapainoon.

Bristen på kunnig arbetskraft är ett av de största hindren för tillväxt enligt näringslivet. I SFP ser vi inte en ökad arbetskraftsinvandring som ett alternativ, vi ser det som en nödvän-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

dighet. Därför är det viktigt att tillståndprocesserna samt erkännandet av utländsk examen försnabbas. Vi i SFP är mycket nöjda att den planerade så kallade tremånadersregeln för att hitta ett nytt jobb nu förlängs till sex månader gällande experter och specialsakkunniga.

För oss i SFP är det också centralt att de konkreta åtgärderna i statsrådets meddelande om främjande av likabehandling, jämställdhet och icke-diskriminering förverkligas. Arbetet mot rasism måste fortsätta på alla nivåer.

Ärade talman! En hög utbildningsnivå gynnar tillväxten. Samtidigt är utbildningen det bästa sättet att skapa jämlika förutsättningar i livet för alla barn. Genom att regeringen ökar på antalet årsveckotimmar, utan att utvidga läroplanen, får alla barn bättre möjligheter att lära sig läsa, skriva och räkna. SFP välkomnar också förnyandet av trestegsstödet på ett sätt som förbättrar elevernas möjlighet att få tillräckligt stöd och som samtidigt minskar undervisningspersonalens administrativa börda.

Hallitus tekee myös suuren panostuksen tutkimukseen, kehitykseen ja innovaatioihin. Tki-rahoitusta vahvistetaan miljardilla eurolla. Tämä on keskeistä teollisuuden vihreän siirtymän kannalta. Siirtymä onkin eräs tärkeimmistä keinoista ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi, ja se tarjoaa valtavat mahdollisuudet kasvuille ja kotimaisille yrityksille. EK:n mukaan Suomessa on vähintään 100 miljardin euron suuruinen investointipotentiaali. Hallitus edistää investointeja sujuvoittamalla lupakäsittelyä ja turvaamalla puhtaan ja edullisen kotimaisen sähkönsäätävyyden.

Med tanke på självförsörjningen är det också helt nödvändigt att regeringen nu kommer att ändra lagstiftningen för att stärka jordbrukarnas ställning i livsmedelskedjan. Vi i SFP hoppas få behandla dessa lagförslag möjligast snart här i plenum. Utvecklingen där en gård per dag i Finland slutar måste brytas.

Ärade talman! En av Finlands stora utmaningar är personalbristen inom vården. Oberoende av hurdan förvaltningsreform eller dimensionering som görs så finns det ingen god vård utan en välmående och tillräcklig personal. Åtgärderna för att förbättra situationen borde ha gjorts under förra valperioden, egentligen redan tidigare, men måste göras senast nu. I stället för att avveckla sjukhus på grund av rådande personalbrist behöver vi lösningar för att öka personalen, inte tvärtom, och för att trygga vården på svenska behövs mera personal som kan svenska.

Nyt on välttämätöntä tarkistaa hoitoalan kelpoisuusehtoja ja työnjakoa, jotta henkilöstö saisi keskittyä nykyistä enemmän siihen, mihin heidät on koulutettu. Byrokratiaa on vähennettävä, jotta hallinto ja dokumentointi eivät menisi asiakastyön edelle. Johtajuuden ja työnteon joustavuuden parantaminen on myös tärkeää hoitoalan houkuttelevuuden kannalta. RKP:n eduskuntaryhmä katsoo, että yksi kevään tärkeimmistä prioriteeteista on se, että hallitusohjelman toimenpiteet henkilöstöpulan ratkaisemiseksi etenevät mahdollisimman nopeasti. — Kiitos, tack.

Puhemies Jussi Halla-aho: Tack, kiitos. — Edustaja Poutala, olkaa hyvä.

14.53 Mika Poutala kd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aloitamme näitä valtiopäiviä hyvin tuulisessa ja kylmässä ajassa. Kuulemme niin idästä kuin lännestäkin huo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

lestuttavia lausuntoja. Hallitus lähtee näistä vaikeista lähtökohdista varmistamaan kansakuntamme hyvinvointia ja parempaa tulevaisuutta.

Ei kuitenkaan unohdeta, että Suomi on hieno maa ja kansakuntamme maailman onnellisinta. Tästä hyvänä esimerkkinä on juuri käydyt vapaat ja hyvähenkiset presidentinvaalit. Haluankin kristillisdemokraattien puolesta toivottaa lämpimästi onnea ja siunausta pian maamme päämiehen virkaan astuvalle Alexander Stubbille. Odotamme yhteistyötä uuden presidentin kanssa innolla. Samalla myös kiitämme presidentti Sauli Niinistöä hänen erinomaisesta työstään isänmaamme parhaaksi.

Arvoisa puhemies! Turvallisen ja kriisinkestävän Suomen lähtökohtana on kansallinen puolustus. Se pohjautuu meidän suomalaisten tahtoon puolustaa isänmaatamme. Tämän lisäksi Suomi on Naton jäsenmaa sekä harjoittaa puolustusyhteistyötä eri tahojen kanssa. Koko Suomen elinvoima on osa turvallisuutta. Me tarvitsemme omavaraisuutta ja huoltovarmuutta, jonka ydintä on kotimainen maa- ja biotalous. Haluamme hallituksessa vahvistaa ruuantuotannon edellytyksiä muun muassa parantamalla tuottajan asemaa elintarviketieteen tuotonta.

Kuten presidentti Niinistö viime viikolla meille totesi, Suomessa ei ole ollut merkittävää talouskasvua 16 vuoteen. Samaan aikaan vakava velkaantuminen on kuitenkin jatkunut. Nyt on löydettävä rohkeus ja vastuullisuus tehdä hallitusohjelman mukaisia työelämän ja sosiaaliturvan uudistuksia. Perääntyminen olisi vastuutonta. Me tarvitsemme rakenteellisia työelämäuudistuksia, jotta pystymme huolehtimaan maamme kilpailukykyä, luomaan uusia työpaikkoja sekä vahvistamaan julkista taloutta. Uudistukset eivät ole kehtään vastaan, vaan sen puolesta, että Suomi pärjää jatkossakin.

Hallituksen ajamista hankkeista monissa on kyse sellaisista työelämäuudistuksista, jotka muissa Pohjoismaissa on jo toteutettu. On selvää, että Suomi tulee tässä kisassa muiden perässä. Olisi maamme kannalta kohtalokasta jäädä entistä enemmän muista jälkeen.

Toistan presidentti Niinistön viime viikon toteamuksen siitä, etteivät dynaaminen talous ja työelämän perusturva ole toisiaan poissulkevia.

Kansantalouden ytimen muodostavat yritykset. Tilastojen mukaan noin 25 000 vientiyritystä vastasi 81,5 miljardin viennistä vuonna 22. Kun pelkästään valtion budjetti on samaa kokoluokkaa, jokainen ymmärtää, että Suomen talous hengittää aivan liian pienillä keuhkoilla. Suomi tarvitsee paljon enemmän vientiyrittäjiä ja -yrityksiä.

Kristillisdemokraatit tekevät kaikkensa, että vientiyritysten perustamisessa Suomeen olisi edelleen järkeä. Haluamme myös varmistaa, että yritysten on kannattavaa pysyä Suomessa jatkossakin. Toivottavasti myös ulkomailta saapuisi lisää työllistäjiä Suomeen.

Arvoisa puhemies! Uhkakuvista ja haasteista huolimatta on muistettava aina, mitkä asiat ovat hyvin ja mitkä ovat Suomen todelliset voimavarat. Meillä on Suomessa suuri joukko eri alojen ammattilaisia niin koulutuksen, tutkimuksen kuin työelämän piirissä. Hallitus on jo tehnyt askeleita suomalaisten tietojen, taitojen ja hyvinvoinnin edistämiseksi, ja sitä työtä lisätään entisestään. Suomella on vahva henkinen pääoma. Suomalaiset ovat fiksuja ja sydämellisiä ihmisiä.

Me uskomme suomalaisiin. Me uskomme, että yhdessä pääsemme tavoitteisiimme. Me uskomme, että vuosi on positiivisen muutoksen vuosi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harkimo, olkaa hyvä. [Vilhelm Junnila: Onkohan nyt Selänteen kirjoittama puhe?]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

14.57 **Harry Harkimo liik** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Ensiksi haluan onnitella uutta tasavallan presidenttiä Alexander Stubbia. Hän astuu vaikeisiin saappaisiin ja tarvitsee kaikkien meidän tukea.

Arvoisa hallitus, Suomen talous on syöksykierteessä, ja te jatkatte samalla tavalla kuin tähän asti. Nyt haluatte kurjistaa talouden ylisuurilla säästöillä. Ja näin tämä aina menee: kun pitäisi säästää hyvinä aikoina, niin laitatte rahat menemään, kun on olemassa sitä kuuluisaa jakovaraa. Tasavallan presidentti Sauli Niinistö sanoi hyvin, että nyt on siirrytty täysin velkaperusteiseen ylläpitoon. Sen sijaan en usko mihinkään työryhmiin. Hallituksella on valta, ja sen on tehtävä päätökset. Hallitus, lupasitte ennen vaaleja panna talouden kuntoon, ja nyt se suunta on täysin päinvastainen. Olette pettäneet lupauksenne.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Hallitus, sotessa olette nyt sulkemassa hoito- ja hoiva-paikkoja. Onko tosiaankin niin, että sairaita ja hoivaa kaipaavia vanhuksia on vähemmän? Olen tottunut siihen, että kun tulee enemmän tarvitsijoita, avataan uusia paikkoja. Nyt tehdään täysin päinvastoin. Hoitajien palkkoja maksetaan tällä hetkellä pelkästään luotolla. Yt-neuvotteluissa lomautetaan ihmisiä, vaikka väitätte, että on työvoimapula. Pääministeri Orpo, ennen vaaleja puhuitte soten korjaussarjasta, mutta mitään ei ole tehty. Olette pettänyt lupauksenne.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Hallitus, ainoa, mitä olette saaneet aikaan, on se, että maa on jakautunut lakkojen takia kahtia ja talous kärsii yhä enemmän. Miten voi olla niin, että vain valtiovarainministeri Purralla on koko hallituksessa oikea tilannekuva? Suurin ongelmamme on, että meillä ei ole talouskasvua. Vain kasvu kuittaa velat. Junaratoja rakentamalla ei mitään kasvua synny, ja tk-investoinneista ei tällä hallituskaudella ole apua. Se on täysin varmaa. Nyt tarvitaan nopeita ja radikaaleja päätöksiä. Ihmiset pitää saada töihin, ja se on oikein, mutta talous pitää saada kasvuun, ja totta kai pitää myös säästää, että niitä työpaikkoja pitää myös synnyttää.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Talous on syöksykierteessä, talouden kasvusta ei ole tietoaakaan, ja sotesta on tulossa inhimillinen katastrofi. Jos hallitus ei tätä parempaan pysty, pääministeri Orpo, teidän kannattaa etsiä uusia hommia. [Naurua] Ei ole muuta mahdollisuutta kuin pyytää eroa.

Ensi viikolla kerron teille, millä tavalla talous kasvaa. Tässä ei parissa minuutissa sitä pysty kertomaan, mutta julkistan talouskasvuohjelman. — Kiitos. [Välihuutoja]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Myönnän nyt pääministeri Orpolle kolmen minuutin vastauspuheenvuoron. Avaamme myös vastauspuheenvuorojen pyyntömahdollisuuden nyt.

15.01 **Pääministeri Petteri Orpo:** Arvoisa puhemies! Täällä on viitattu lupauksiin ja niiden pettämiseen. Hallituksella on yksi lupaus, ja se on se, että Suomi on hyvinvoiva ja turvallinen maa myöskin 30-luvulle mentäessä. Se edellyttää sitä, että meidän velkaantumisen saadaan taistumaan ja talouskasvuun. Me tiedettiin tämä kaikki jo keväällä: alijäämä on valtava, sote-haasteet ovat suuria, ja kasvu on junnannut paikallaan. Siksi me on tehty kasvun ohjelma.

Hallitus on ollut seitsemän kuukautta nyt toiminnassa. Ensimmäiset lakiesitykset saatiin syksypuolella, nyt niitä tulee kevään aikana paljon. Kun me panemme toimeen hallitusohjelmaa ja sen uudistuksia laidasta laitaan, se kasvu lähtee siitä. Se on selkeä kasvun ohjelma niine uudistuksineen, joita sinne on rakennettu. Mutta minä ymmärrän sen, varsin-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

kin jos kuuntelee tätäkin keskustelua tai tapahtumia talon ulkopuolella, että monet ihmiset tuntevat huolta, tuntevat huolta uudistuksista ja säästöistä. Mutta samaan aikaan nämä ihmiset, suomalaiset, ymmärtävät sen, että uudistukset ovat välttämättömiä. Kun täällä maalataan kuvaa, että hallituksen politiikalla ei ole kannatusta, me saamme satoja viestejä ihmisiltä, tavallisilta ihmisiltä, jotka kannustavat: kannustavat pitämään kiinni hallitusohjelmasta ja sen uudistuksista, viemään näitä eteenpäin. Suomalaiset näkevät, että se on välttämätöntä.

SDP, jos nyt ollaan rehellisiä, niin kyllä te olette se, joka tässä sitä vastakkainasettelua lietsoo. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Ohhoh!] Kyse ei ole työmarkkinauudistuksista. Kyse on siitä, että hallituksen politiikka ei teille maistu. Me olemme eri mieltä asioista. Mutta se, mikä on täydellinen mysteeri edelleenkin näiden viiden kohdan jälkeen, on se, mikä on SDP:n vaihtoehto. Ei sitä ole kuultu vielä tänä päivänä. [Välihuutoja sosiaalidemokraattien ryhmästä] Oletteko te edes sitoutuneet talouden tasapainottamiseen, siihen kuuteen miljardiin, josta puhuttiin keväällä? Ette ole kertaakaan sitä sanoneet. Ymmärrätekö lisäsäästöjen välttämättömyyden? Luultavasti ette, ja tämä on suuri ongelma. Kun te ilmeisesti nyt sen välikysymyksen teette, siinä on sitten loistava paikka oikeasti avata, mikä se teidän vaihtoehtonne on. Onko se työmarkkinauudistuksissa se, ettei tehdä mitään? Onko se se, että nostetaan ja kiristetään veroja? Onko se se, että säästöt perutaan? Kyllä tämä pitää tietää, pitää oppositiolla olla vaihtoehto.

Vasemmistoliitolla se varmaan on, mutta en tosin ymmärrä sitä. [Naurua]

Vihreille annan kiitosta siitä, miten puhutte kestävästä kehityksestä ja sen välttämättömyydestä. Vihreää verouudistusta me olemme tehneet ja sitä myöskin jatkamme. Jos joi-tain veroja jossain kiristetään, niin totta kai pitää käydä läpi haittaverot, ympäristöverot, kulutusverot, terveysverot, mutta ei oteta yksittäisiin kantaa, ennen kuin se aika on.

Ja keskustalle: Niitä uudistuksia joko kannatetaan tai ei kannateta. Ei siellä keskellä voi vaan olla. [Naurua]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

15.04 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Hyvä puhemies! Täytyy ihan aidosti tarkastaa, onko tällä hallituksella korvia. Luettelimme äsken viisi keinoja, joilla saataisiin Suomen taloutta vakautettua, joilla vihdoinkin päästäisiin puuttumaan tähän rakennusalan syökyyn, jota te olette seuranneet tumput suorina, ja joilla voitaisiin hakea miljardiluokan sopeutusta, mutta ilmeisesti nämä esitykset tulevat väärästä suunnasta. [Ben Zyskowicz: Voitteko vielä luetella ne miljardiluokan sopeutukset?]

Ja hyvä pääministeri, toden totta, me olemme eri mieltä siitä suunnasta, mihin te olette Suomea viemässä, [Ben Zyskowicz: Luetelkaa ne miljardiluokan sopeutukset!] ja se teidän suuntanne on: velkaantuminen kiihtyy, työpaikkojen määrä vähenee, arjen kustannukset nousevat, ja työmarkkinat on ajettu ennennäkemättömään kaaokseen. [Oikealta: Nyt on kyllä vaihtoehtoinen todellisuus!] Pääministeri, [Puhemies koputtaa] tässä on se suunta. Olisiko aika arvioida uudelleen [Puhemies koputtaa] ja muuttaa suuntaa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Marttinen, olkaa hyvä.

15.05 Matias Marttinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun aikoi-naan SDP:n joukosta julkistettiin Liisan lista, joka antoi osviittaa sille, miten julkista talo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

utta voitaisiin kunnostaa, niin tämä Lindtmanin lista, viisi kohtaa, aika köykäiseksi jäi nyt kyllä. Käytännössä siis te ette avannut millään tavalla sitä, mitä te tarkoititte näillä menokartoituksen toimenpiteillä. Edustaja Lindtman, me kävimme läpi viime keväänä kahdeksan viikkoa ja haimme kuuden miljardin sopeutustoimet, joten olkaa hyvä ja kertokaa nyt suoraan suomalaisille, mitä veroja te olette valmiita kiristämään, mitä menoja te olette aidosti valmiita karsimaan vai mikä teidän vaihtoehtonne tässä on.

Herra puhemies! Vielä tähän nyt jatkona: Käytännössä SDP on esittänyt myös kaikkien näiden työmarkkinauudistusten ja työllisyysuudistusten perumista. Millä tapaa Suomen talous ja työllisyys kehittyvät parempaan suuntaan, jos painetaan jarrua ja perutaan, edustaja Lindtman? [Vasemmalta: Te saitte ennätystyöllisyyden! — Ben Zyskowitz: Lindtmanin lista pöytään, miljardiluokan sopeutukset, olkaa hyvä!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Koska edustaja Lindtmanille esitettiin suoria kysymyksiä, annan hänelle mahdollisuuden vastata niihin. — Olkaa hyvä, edustaja Lindtman.

15.06 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt korvat auki siellä hallituksessa, jos löydätte ne korvat. Aloitakaa, kuten Valtiontalouden tarkastusvirasto on todennut, teidän omista satojen, satojen miljoonien menolisäyksistä esimerkiksi yksityiseen terveydenhuoltoon. Aloitakaa julkista taloutta heikentävistä veroratkaisuista, ensimmäisenä ministeriluokan jättiveronkevennys. Puuttukaa sieltä menokartoituksesta satojen miljoonien yritystukiin, [Petri Hurun välihuuto] satojen miljoonien työkyvyttömyyskustannuksiin, satojen miljoonien fossiilitukeen, kootkaa valtionavustus yhteen — kyllä näitä löytyy, ja ottakaa käyttöön. Lopettakaa suursijoittajien nollaverotus ja suurten yritysten liian löysä korkokikkailu. Miljardeja löytyy, jos te vaan avaatte korvat. [Perussuomalaisten ryhmästä: Seitsemänsataa miljoonaa!]

Arvoisa puhemies! Mutta se, mikä tässä nyt puuttuu ja mitä tässä on koko ajan odotettu, on se, milloin näemme näitä kasvutoimia. Nyt tilanne on se, että teidän hallituksen politiikalta on pohja pettämässä. Olette ajautumassa lisäleikkausten kierteeseen, [Puhemies koputtaa] kuten viime syksynä varoitimme.

Aiotteko jatkaa [Puhemies koputtaa] tällä velkaantumisen ja vähenevien työpaikkojen linjalla vai muuttaa suuntaa? [Puhemies: Kiitoksia!] Se on se päivän kysymys.

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Saarikko, olkaa hyvä.

15.08 Annika Saarikko kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Orpo, te esitte kysymyksen, että miten tällä tavalla voi edes keskustassa olla. Ihan mukavasti, kiitos kysymästä. Totta puhuen uskon, että entistä useampi suomalainen haluaa, että suomalainen politiikka ja yhteiskunnallinen keskustelu ei ole vain tällaista huutelua ääripäistä, missä toisille ei käy mikään ja toiset ajavat härkämäisellä läpi kaikkea sellaista, jonka vaikuttavuuttakaan ei ole pystytty osoittamaan. [Oikealta: Mikäs teille käy?] Keskellä olemisen tehtävä on aidosti hakea yhteiskunnallista tasapainoa, ja uskon, arvoisa pääministeri, että tällaisina turvallisuuden aikoina sellaisellekin on taatusti kysyntää ja tarvetta. Mitä tulee työmarkkinoiden uudistamiseen, niin kyllä, keskusta tietää, että näin pitää Suomessa toimia.

Arvoisa puhemies! Mutta haluaisin vastakysymyksen esittää pääministerille. Te sivusitte tasavallan presidentti Niinistön perintöä ja hänen sanojaan täällä eduskunnassa, mutta si-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

teerasitte sitä vain osittain. Ette nostonut esiin sitä, että presidentti Niinistö kehotti meitä hallitus—opposition ja vaalikaudet ylittävään yhteistyöhön. Itse määrittelin puheessani, [Puhemies koputtaa] mitä se tarkalleen voisi olla: raamia verotukselle, menojen tasolle, kasvun kaavalle. [Sinuhe Wallinheimon välihuuto] Oletteko te tähän valmiita? Me olemme.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäkelä, olkaa hyvä.

15.09 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yritin tarkalla korvalla kuunnella näitä opposition ehdotuksia, joita noissa ryhmäpuheenvuoroissa tuli esille, ja itse pystyy laskemaan sieltä joukosta muun muassa kaikkien hallituksen esittämien työllisyystoimien perumisen ja muutamia kenties satoja miljoonia säästäviä toimia, ehkä laskennallisesti säästäviä toimia. Tämä ei riitä alkuunkaan siihen, missä ongelmissa me edes alun perin olimme. Päinvastoin se vie tilannetta taaksepäin siitä kuuden miljardin tavoitteesta, jolla ei ikinä edes tavoiteltu velan ottamisen lopettamista vaan velkasuhteen taittamista. Eli puhutaan tosiasioista.

Keskusta esitti väitteen, että verotusta kevennetään suurituloisilta. Todellisuudessa euromääräisesti kevennetään eniten pieni- ja keskituloisilta. Tämä on myös työllisyystoimi. Sillä on laskennallinen työllisyysvaikutus, kun työtulovähennystä kevennetään. [Timo Harakka: Miten meni omasta mielestä työllisyystoimet?]

Vihreät sen sijaan esittivät vain entisestäänkin lisää menoja ympäristönsuojeluun, ilmastotoimiin, kun entistenkin toimien kanssa olemme todella suurissa ongelmissa, että saamme rahat riittämään niihin toimiin. Päinvastoin, niistä voisi leikata.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Virta, olkaa hyvä.

15.10 Sofia Virta vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaisille voin toimittaa tämän edellisen puheeni. Jos se jäi kuulematta, niin voitte sitten sieltä penkoa niitä, mitä ehdotin nimenomaan talouskysymyksiin vastaukseksi.

Tästä on hyvä jatkaa ja kääntää katse pääministeriin. Kiitos siitä, että vihreä verouudistus nyt ilmeisesti etenee. Jäämme odottamaan, mitkä ovat ne haittaveropuolen toimet. Kysyisin kuitenkin, kun kiinnitin huomiota, että puheessanne ei juuri viitattu niihin ilmastotoimiin ja luontotoimiin: kai hallitus on tietoinen, että Suomea on jo varoitettu siitä, että jos me joudumme ostamaan näitä nieluyksiköitä ulkomailta, niin se tulee aika kalliiksi? Tämä toivottavasti myös perussuomalaisten riveissä ymmärretään.

Olen kantanut huolta siitä, että kun suomalaiset kyllä ymmärtävät, että työmarkkinoita pitää uudistaa ja taloutta pitää vahvistaa, niin miksi te ette lähteneet siihen työhön heti viime kesänä. Miksi te ensin lähditte miellyttämään omia äänestäjiä yksipuolisesti? Leikattiin lapsilta ja nuorilta mutta ei koskettu vaikka sinne haittaverotukseen. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Työmarkkinoilla lähdettiin runnomaan mittavia uudistuksia, joiden seurauksena nyt talous seisoo. Pienemmillä, tasapainoisilla ratkaisuilla me oltaisiin aidosti päästy eteenpäin, joten peräänkuulutan sitä, että jos Suomi halutaan saada kuntoon, niin tehdään se kokonaisvaltaisesti. Lopetetaan sellainen näpertely ja bensapopulismi ja katsotaan isoa kuvaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Saramo, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

15.11 Jussi Saramo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus perustelee työntekijöiden aseman heikentämistä lobbarijärjestön mielipiteillä. Kun ihmiset vaikka pakotetaan töihin sairaina, niin teidän mielestänne se synnyttää Suomeen uusia työpaikkoja. Viime vaalikaudella, kun silloinen hallitus perusteli työllisyystoimiaan asiantuntijoiden, ministeriöiden, virkamiesten toimiviksi arvioimilla työllisyystoimilla, te oikeistossa sanoitte, että eivät nämä ole valtiovarainministeriön verifioimia. No, nyt te olette ajaneet Suomen lakkosumaan toimilla, jotka VM arvioi vaikutuksiltaan nollaksi. Nollaksi! Arkijärki ja lobbareiden mielipiteet ovat teidän perustelunanne, kun aiemmin ette hyväksyneet asiantuntijoiden mielipiteitä.

Arvoisa puhemies! Ministeri Orpo totesi, että hän ei ymmärrä meidän esityksiämme. Joudunkin nyt pyytämään ministeri Purralta, voisitteko järjestää ministeri Orpolle valtiovarainministeriön virkamiesten kanssa tällaisen pienen opetustuokion, jossa vaikka tämä Suomen osinkoverotus, siihen tarvittavat muutokset [Puhemies koputtaa] ja erilaiset verojärjestelmät käydään läpi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja, ledamot Andersson, varsågod.

15.13 Otto Andersson r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! SDP kritisoi hallitusta kovin sanoin työmarkkinauudistuksista. On hyvä muistaa, että pohjoismaisessa mittakaavassa hallituksen ajamat uudistukset eivät ole millään tavalla poikkeuksellisia. Muualla ne on tehty jo ajat sitten. [Jussi Saramo: Rusinat pullasta!]

Poikkeuksellista on sen sijaan se, että Suomen työllisyysaste on selkeästi muita Pohjoismaita alhaisempi. [Välihuuto vasemmalta] Siksi on vaikea ymmärtää sitä kritiikkiä, että demokraattisesti valitun eduskunnan tukema hallitus ei saisi talouden kannalta näin olennaista osa-aluetta uudistaa. [Hanna Sarkkinen: Ruotsissa on kolmikanta!] Kiitos keskustalle tuesta tässä asiassa.

Ehkä haluaisin kysyä edustaja Lindtmanilta tai hänen puoluetovereiltaan: mikä on SDP:n visio moderneista työmarkkinoista?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, tack. — Edustaja Poutala, olkaa hyvä.

15.14 Mika Poutala kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yleensä vaikeat tilanteet tuovat ihmisiä yhteen ja yhteisymmärrykseen, mutta tällä hetkellä ei taida olla tämä tilanne menossa, vaikka kaikki ovat kuulleet, miten vaikeaan taloustilanteeseen olemme sukeltamassa tai jo sukeltaneet. Toisaalta, jos oikein tarkasti kuuntelin tämän äskeisen keskustelun, niin kyllä sieltä huudon lomasta joitain yhteisiäkin asioita oli kuultavissa.

Ehkä haluaisin tässä vielä nostaa esiin erittäin hienon ajatuksen RKP:ltä. Jos me voisimme ottaa esimerkkiä tästä presidentinvaalista ja siitä keskustelusta, ilmapiiristä, mikä siellä oli, niin uskon, että se auttaisi kyllä yhteistyötä täälläkin talossa meidän kaikkien kesken.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

15.15 Harry Harkimo liik (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Hallitusohjelmassa lukee, että olette myymässä valtion omaisuutta neljällä miljardilla eurolla. No, valtion omaisuus tuottaa osinkoina noin 5—10 prosenttia, ja kun tänä päivänä osakekurssit ovat alhaalla, niin ei varmasti kannata nyt sitä myydä. Te puhutte koko ajan siitä,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

että teillä on kasvun ohjelma, teidän hallitusohjelma. Minä haluaisin kuulla, mitkä ne kasvuasiat ovat, koska rautateitä rakentamalla ja myymällä valtion omaisuutta se menee miinusmerkkiseksi. Joku junarata maksaa itsensä 35 vuodessa takaisin. Mitkä ovat ne teidän oikeat kasvuasiat? Puhutaan vaan siitä, että teillä on kasvun ohjelma, mutta minä en ole kuullut yhtään semmoista toimenpidettä, joka tuottaa oikeasti talouskasvua. Kertokaa minulle ne.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kiljunen, olkaa hyvä.

15.16 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri, hallitusta muodostettaessa te totesitte, että eläkkeisiin ei tulla koskemaan. Tämä on tärkeä huomio. Kun teiltä nyt on kysytty ja valtiovarainministeriöltä on kysytty, kun on uhkaa ilmassa, että eläkkeisiin kuitenkin tullaan koskemaan, niin te vastaatte, että me emme vielä ole asiasta tehneet poliittista päätöstä. Kun te vastaatte näin, se vaikuttaa siltä, että olette jo tehneet poliittisen päätöksen ja te haluatte koskea eläkkeisiin.

Suomessa on puolitoista miljardia eläkkeensaajaa. [Välihuutoja] Näistä yhdeksän... — Puolitoista miljoonaa eläkkeensaajaa, kiitos, edustaja Zyskowicz, olette ihan oikeassa, puolitoista miljoonaa. [Välihuutoja] Kyllä, nyt menevät luvut sekaisin tässä kohdassa, mutta ei anneta... — Meillä 98 prosenttia näistä eläkkeensaajista on nimenomaan työeläkkeitä saavia, se on meidän, Suomen, vanhuuseläke tämä työeläke. Jos te siitä lähdette leikkaamaan, niin tosiasiaa se ei lisää valtion tuloja lainkaan, [Puhemies koputtaa] koska ne maksetaan eläkerahastoista, ei valtion katteesta, [Puhemies koputtaa] ja sen sijaan me menetämme verotulot, joita eläkkeensaajat maksavat tällä hetkellä [Puhemies koputtaa] yli viisi miljardia euroa. Tässä ei ole mitään järkeä, [Puhemies: Kiitoksia!] että te ylipäätään pidätte ilmassa eläkeleikkausta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Zyskowicz, olkaa hyvä.

15.17 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Saarikon ryhmäpuheenvuorosta ei ainakaan minulle selvinnyt, hyväksyykö keskusta tämänhetkisiä poliittisia lakkoja vai eikö se hyväksy. Tähän varmaan myöhemmin keskustelussa saadaan vastaus.

Meidän maamme on tällä viikolla lähes suurlakon omaisessa tilanteessa, [Jenna Simula: Kalliiksi tulee!] ja nyt mediassa kysytään, kumpi antaa periksi, ammattiyhdistysliike vai hallitus. [Jussi Saramo: No Eteläranta!] Kummankohan on demokratiassa annettava periksi, etujärjestön vai parlamentaarisen järjestelmän? Ammattiyhdistysliikkeen ei pidä — siis ei tarvitse — hyväksyä hallituksen politiikkaa, mutta ammattiyhdistysliikkeen ja kaikkien muidenkin, myös tässä salissa, tulisi hyväksyä se, että demokratiassa viime kädessä parlamentti säätää lait. [Eveliina Heinäluoman välihuuto]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

15.18 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämän valtavan kustannusnousun syynä on itse asiassa pitkälti tämä Suomessa toteutettu aivan järjetön ilmastopolitiikka. [Jani Mäkelä: Se on totta!] Olemme tehneet kotimaisesta energiasta valtavan kalliin, mikä johtaa siihen, että pienituloiset ihmiset ovat joutuneet sekä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

sähkön että lämmön hinnassa sellaiseen kustannuskierteeseen, josta ei selviä. [Jani Mäkelä: Kuunnelkaa keskustaa!]

Meidän on toimittava määrätietoisesti niin, että me ensinnäkin oikaisemme ne 15 miljoonaa tonnia vääriä päästöjä ja nieluja, virheellisesti laskettuja nieluja, oikaisemme ne virheet. Ei käy se vihreiden tapa, jolla nyt hoidetaan paikallista ilmastopolitiikkaa. Hehän hoitavat ilmastopolitiikkallaan Helsinkiin laivalasti kerrallaan italialaista jätettä, jolla lämmitetään kaupunkia. Italialainen vielä maksaa tästä lystistä. Tästä muuten eivät tiedotusvälineet ole puhuneet juurikaan mitään.

Meidän on vapautettava kotimaisen energian turhat maksut pois, meidän on oikaistava päästökaupan virheet, ja kotimaisen tukkipuun ja kuitupuun poltto on lopetettava. Tällä tavalla tuhoamme suomalaisen metsäteollisuuden, ja siihen tällä kansakunnalla ei ole varaa. [Juho Eerola: Vastuullinen oppositio!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Juvonen, olkaa hyvä.

15.19 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitos. — Tällä nostettiin esille ikääntyneiden ihmisten tilanne, ja se on erittäin tärkeää hallitukselle, että kaikista pidetään Suomessa huolta. Nostettiin huoli siitä, että ikääntyneiden hoivapaikkoja vähennetään, ja haluaisin kysyä teiltä, hyvä hallitus: Olemme kuitenkin Suomessa lisäämässä yhteisöllistä asumista. Eikö yhteisöllisen asumisen tarkoitus ole juurikin luoda uusia hoivapaikkoja, erilaista mahdollisuutta saada hoivaa, jossa yhdistetään esimerkiksi koti ja myös kotihoiton palvelut ynnä muuta? Eli haluaisin tämän tietää, jotta voimme kaikki täällä yhdellä suulla lisätä luottamusta siihen, että ikäihmisten ja ikääntyneiden asioista pidetään huolta ja näihin asioihin todellakin myös kiinnitetään huomiota. Miten on, hallitus, eikö ole näin, että hoivapaikat kuitenkin säilyvät, koska senhän me olemme kaikille ikääntyneille velkaa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pitko, olkaa hyvä. [Jussi Saramo: Viette rahat sieltä ARasta! — Arja Juvonen: Ei, kun asumista lisätään!]

15.20 Jenni Pitko vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri, te sanoitte, että Suomi saa uuden suunnan teidän politiikallanne. En ole ihan vakuuttunut siitä, onko se hyvä suunta kaikille. Varmasti on niin, että hyvätuloisille se voi olla jatkossa yhä parempi, mutta kannan kyllä huolta siitä, että meillä Suomessa on eriarvoistuminen lisääntymässä, lapsiperheköyhyys syvenee. Tämä teidän valitsemanne suunta ei varmasti ole hyvä suunta kaikille suomalaisille.

Samalla mietin tulevaisuuden suomalaisia. Te painatte jarrua ilmastotoimille. Viimeisen vuoden te olette purkaneet ilmastotoimia, emmekä vieläkään tiedä, mitä uusia ilmastotoimia te olette tekemässä, ja hidastelette myös luontokadon torjunnassa. Te rapautatte meidän kohtuuhintaista asuntopolitiikkaamme taivuttamalla velkaantumista tulouttamalla ennätysuuden summan Valtion asuntorahastosta, mikä heikentää tulevaisuuden keinoja rakentaa kohtuuhintaisia asuntoja.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Wickström, var så god.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

15.22 **Henrik Wickström r** (vastauspuheenvuoro): Värderade herr talman, arvoisa herra puhemies! Mielestäni tässä keskustelussa nousee esiin se, että hallituksella ja oppositiolla on hyvin erinäköinen tilannekuva tällä hetkellä. Me hallituksessa ymmärretään se, että meidän pitää huolehtia myöskin meidän taloudestamme, mikäli haluamme huolehtia siitä, että tulevilla sukupolvilla löytyy myöskin toimivat hyvinvointipalvelut, ja se edellyttää myöskin sitä, että työmarkkinoita pitää uudistaa kohti yleispohjoismaista suuntaa.

Se, mikä tällä hetkellä henkilökohtaisesti minua ja myöskin RKP:n eduskuntaryhmää huolestuttaa, liittyy hyvinvointialueiden tilanteeseen. Niillä on todella mittavat alijäämät, arviolta noin 1,3 miljardia. Me tiedetään se tilanne, että hyvinvointialueiden ohjaukseen hallitus kaavailee muutoksia, mikä on myöskin hyvä asia, mutta tämä tilanne ja kehitys ei tällä hetkellä ole millään tavalla hyvä. Siksi kysynkin hallitukselta: ollaanko jo kaavailemassa tämän hallituskauden aikana laajempaa korjaussarjaa liittyen nimenomaan hyvinvointialueiden rahoitukseen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Tack, kiitos. — Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

15.23 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Te, pääministeri Orpo, täällä sanoitte, että saatte satoja viestejä kansalaisilta, kuinka kansalla on vahva tuki tälle hallituksen politiikalle ja teidän toimillenne. [Juho Eerolan välihuuto] Se on täysin ristiriidassa esimerkiksi Helsingin Sanomien joulukuun gallupin kanssa, jossa tilastotieteellisesti, validisti sanotaan, että suurin osa kansasta nimenomaan vastustaa näitä teidän toimianne, teidän sosiaaliturvaleikkauksianne ja työelämän heikennyksiä. Luulisi, että pääministerinä olisi jonkinlainen vastuu siitä, mitä täällä toteaa.

Eniten minua nuorisotutkijana harmittaa se, kuinka teidän talouskuripolitiikkaanne jatkuvasti oikeutatte nuorella sukupolvella ja heidän tulevaisuudellaan. Te tosiasiaassa leikkaatte nuorilta, nimenomaan kohdennetusti nuorilta, 18—24-vuotiailta nuorilta, eniten. Eli te leikkaatte sekä nykyisiltä nuorilta että tulevaisuuden nuorilta. Sellainen hallitus. [Jussi Saramo: Eivät Häämies ja Wahlroos enää ole kovin nuoria!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Östman, olkaa hyvä.

15.24 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hämmästyttävää, miten väärillä väitteillä vasemmisto-oppositio ja ammattiyhdistysliike vastustavat työmarkkinauudistuksia ja sosiaaliuudistuksia sekä lietsovat lakkoja ja muita työtaistelutoimia tilanteessa, jossa Suomen talous ei ole kasvanut 16 vuoteen. [Jussi Saramon välihuuto]

Neljä kysymystä: Tarvitsemmeko me työmarkkinauudistuksia, jotta Suomen talous kasvaisi ja kilpailukyky paranisi? [Jussi Saramo: Kyllä!] Kyllä. Joudummeko leikkaamaan menoja, jos joka kahdeksas menoeuro on velkarahaa? Kyllä. Joudummeko me korottamaan veroja, jotta saamme talouden tasapainoon? Kyllä. Onko tarvetta puuttua lainsäädännön kautta poliittisiin lakkoihin, huom. poliittisiin lakkoihin, joiden tavoitteena on horjuttaa meidän poliittista järjestelmäämme? Kyllä on.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitanen, olkaa hyvä.

15.25 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä se nyt vaan on niin, pääministeri Orpo, että teidän talouspolitiikaltanne on pudonnut pohja pois. Tällä het-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

kellä velkaantuminen kasvaa ennätyslukemiin, työpaikkojen määrä vähenee, kansalaisten ostovoima heikkenee, työmarkkinat on ajettu kaaokseen. Se on niin, että nimenomaan tämän hallituksen politiikka aiheuttaa tällä hetkellä vakavaa vahinkoa Suomen taloudelle. Te olette ajaneet Suomen vastakkainasettelujen tielle, ja tässä on sen seuraus.

Ministeri Purra, minä hieman teidänkin roolianne tässä mietin. Nimittäin ennen vaaleja-han te lupasitte pyhästi, että te pidätte palkansaaajien puolta ettekä anna koskea työntekijöiden etuuksiin. Ja kuinka ollakaan, sitten kun Säätytalolta palattiin, te tarjoatte työntekijöille, palkansaaajille sairaussakkoa, te tarjoatte lakko-oikeuden rajoituksia, työttömyysturvan leikkauksia, työelämän heikennyksiä. Mitä ihmettä siellä Säätytalolla tapahtui? [Kimmo Kiljusen välihuuto] Sinne käveli sisään pienituloisen paras ystävä, ja ulos tuli sitten palkansaaajan painajainen. Mitä siellä Säätytalolla tapahtui?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kauma, olkaa hyvä.

15.26 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meidän tehtävämme täällä eduskunnassa todellakin on rakentaa Suomelle valoisampaa tulevaisuutta, aivan niin kuin pääministeri puheessaan totesi. Talous näyttää todella huonolta, niin kuin täällä on todettu, ja meitä uhkaa EU:n alijäämämenettely. Meillä ei ole mitään muuta vaihtoehtoa kuin etsiä sopeutuskeinoja Suomen valtion budjetille ja suomalaisille.

Mutta nyt kun kuuntelen jälleen opposition vaihtoehtoja, niin aika vähissä ne kyllä näyttävät olevan. En saanut mitään selvää edustaja Lindtmanin puheesta. [Antti Lindtman: Kannattaa kuunnella tarkemmin!] Te hoitte sitä samaa liirumlaarumia, mitä te aiemminkin olette hokeneet rikkaiden verottamisesta ja sen kasvattamisesta, mutta luuletteko todella aidosti, että sillä saadaan kuusi miljardia euroa kasaan? Missä teidän matematiikkapäänne oikein mahtaa olla? Ei ainakaan tämän budjetin laskemisessa. [Eveliina Heinäluoman välihuuto] Mainitsitte myöskin, että yksityiseen terveydenhuoltoon ollaan laittamassa rahaa ja tällä tuetaan yrityksiä. Me laitamme [Puhemies koputtaa] Kela-korvauksiin lisää rahaa, koska teidän tekemänne sote-uudistus [Puhemies koputtaa] ei toimi [Vasemmalta: Ei, se on arvovalinta!] ja ihmiset eivät pääse hoitoon. Tämä on se syy, minkä takia meidän täytyy [Puhemies koputtaa] laittaa sinne rahaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohi, olkaa hyvä.

15.27 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on kysytty keskustan linjaa poliittisiin lakkoihin. [Ben Zyskowicz: Nykyisiin, nykyisiin!] Sanoittaisin sen niin, että Suomea pitää uudistaa, ei pysäyttää. Olemme siis valmiita tukemaan hallitusta useissa työelämän uudistushankkeissa — ne ovat tarpeen — ja myös valmiita uudistamaan lainsäädäntöä, jolla rajoitetaan poliittisia lakkoja. Mutta sanon samaan hengenvetoon sen, että on olemassa myös tässä hallituksen työelämän uudistuspaketissa sellaisia elementtejä, jotka eivät lisää talouskasvua tai työllisyyttä ja joista voisi löytyä sovitteleva keskitien ratkaisu, jolla voitaisiin mieluummin uudistaa Suomea rakentaen, ei repien. Sen takia keskusta tarkastelee näitä yksityiskohtaisesti. Merkittävä osa on tärkeitä uudistuksia, jotka pitää toteuttaa, mutta täällä keskellä on hyvä olla — me uudistamme Suomea rakentaen, emme repien. [Ben Zyskowicz: Hyvä! Vielä jäi auki, hyväksyttekö nykyiset poliittiset lakot!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Simula, olkaa hyvä.

15.28 **Jenna Simula ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edellisen hallituksen prioriteetit olivat lähinnä Afrikassa, ilmastomuutoksen kauhistelussa ja terroristivaimojen maahantuonnissa. [Välihuutoja vasemmalta] Tällä hallituksella on selkeä ykkösprioriteetti, ja se on suomalaiset ja heidän tulevaisuutensa ja turvallisuutensa. [Jussi Saramo: Joko hävettää ministeriäitiossa?] Kun opposition aisankannattaja, ay-liittojen herraeliitti komentaa soppatykit kadulle yhä uudelleen ja uudelleen istuvaa hallitusta vastaan, käy entistäkin selkeämmäksi tarve viedä uudistukset maaliin.

Hallitus tekee töitä julkisen talouden tervehdyttämiseksi ja hyvinvointivaltion säilyttämiseksi, Suomen pelastamiseksi ja tämän maan jättämiseksi tuleville polville aiempaa parempaan kuntoon. [Jussi Saramo: Ano Turtiainen on saanut seuraajan!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harjanne, olkaa hyvä.

15.29 **Atte Harjanne vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Orpo, te piditte puheenvuoron hallituksen politiikasta vuonna 2024 — pitkä puhe, siinä ei ollut sanaakaan luonnosta tai ilmastosta. Sikäli rehellistä, että kun katsoo lainsäädäntösuunnitelmaa, niin ei sieltäkään niitä luonto- ja ilmastotoimia tulossa ole, ei, vaikka niillä itse asiassa voitaisiin myös vahvistaa sitä julkista taloutta, ei, vaikka tiedeyleisön viesti on aivan selkeä ja kirkas: näin ei voi jatkaa.

Te puhutte paljon lapsista ja nuorista. Se on hyvä, mutta uskotteko te todella, että tämä olematon linja ilmasto- ja luontopolitiikassa ja jopa taka-askeleet ja taloudelle kalliit sellaiset ovat jotain, millä te voitte jälkikäteen ylpeillä näille lapsille ja nuorille, että tuli jätettyä paikka vielä huonompaan kuntoon kuin millaisena se saatiin?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Koskela, Minja, olkaa hyvä.

15.30 **Minja Koskela vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen jokseenkin huolissani tästä hallituspuolueiden ja hallituksen edustajien tämänhetkisestä retoriikasta, jossa jatkuvasti annetaan ymmärtää, että hallituksen politiikan vastustaminen kansalaisyhteiskunnan keinoilla olisi jotenkin demokratian vastaista. Tämä jatkuva vihjailu siitä, että lakot tai jopa mielenosoitukset kaventaisivat hallituksen valtaa, kielivät sekä puutteellisesta demokratiakäsityksestä että puutteellisesta ymmärryksestä siitä, [Kimmo Kiljunen: Tuo on oikeata puhetta!] mitä valta ja vallankäyttö on. Te annatte jatkuvasti ymmärtää, että leikkaukset olisivat pakko, ja se ei pidä paikkaansa. Te olette valinneet käyttää valtaa niin, että kaikkein heikoimmassa asemassa olevien ihmisten asema heikkenee, ja te olette valinneet ajaa sanelulla työmarkkinat umpisolmuun. Kansalaisyhteiskunnalla ja työntekijöillä on oikeus käyttää ääntään ja heillä olevia keinoja myös vaalien välillä. Uskokaa pois, se on myös demokratiaa. [Eveliina Heinäluoma: Ei Orbánin tie!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona, on poissa. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

15.32 **Tytti Tuppurainen sd** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Pääministeri Orpo, teidän politiikkanne ehkä ratkaiseva virhe on siinä, että olette valinnut sopeuttaa taloutta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

kuihtuvaan Suomeen, pienentyvään kansantalouteen, koska nämä kaikki kasvun tekijät puuttuvat, ei ole oikeastaan ollenkaan, ja kansalaiset tarvitsevat jonkun näkymän paremmasta, noususta ja talouskasvusta, mutta se jää nyt tästä kokonaan puuttumaan. On varmaan melkoinen mysteeri ihmisten mielissä, että kun oikeistohallitus miljardeilla tätä taloutta leikkaa ja sopeuttaa, niin siitä huolimatta olemme ajautumassa Euroopan unionin alijäämämenettelyyn. Ei voi päätyä muuta kuin siihen, että hallitus vie Suomea väärään suuntaan, ja samantyyppisen arvion on esittänyt myös riippumattomista taloustieteilijöistä koostuva talouspolitiikan arviointineuvosto. [Jani Mäkelä: Pitäisikö leikata enemmän sitten?] Kun siellä myös arvosteltiin sitä, että näitten leikkausten vaikutukset pääasiallisesti kohdistuvat samoihin ihmisiin, että se on suurin ongelma, niin, puhemies, kysyisin nyt: kun olemme kuulleet tässä salissa aiemmin valtiovarainministeri Purralta, että nämä tulevat verosopeutustoimet voitaisiin kompensoida pienituloisille, [Puhemies koputtaa] niin oletteko te, pääministeri, nyt valmis antamaan sen lupauksen, [Puhemies koputtaa] että nyt tulevan riihen toimet pienituloisille kompensoidaan?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Päivärinta, olkaa hyvä.

15.33 Susanne Päivärinta kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomus tekee sen, minkä me vaaleissa lupasimme: enemmän työtä ja todellista vastuunkantoa julkisen talouden kuntoon saattamiseksi [Vasemmalta: Enemmän työtä!] ja suomalaisten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Mutta mitä te, arvon SDP, teette muuta kuin sanotte koko ajan, ja tänään jälleen, että ”ei”? Mikään teille ei käy, ettekä te esitä mitään todellisia vaihtoehtoja työllisyyden parantamiseksi. [Timo Harakka: Miten menee omasta mielestä?]

Mennäänpä niihin lupauksiin. 29. päivä marraskuuta, edustaja Lindtman, te sanoitte, totesitte tässä salissa: ”Tulemme teettämään ja julkaisemaan meidän vaikutusarviot.” Kyllä, teetitte mutta salasitte vaihtoehtobudjettinne työllisyysvaikutukset. [Ben Zyskowicz: Ei näy, ei kuulu!] Kun teitä pyydettiin lopettamaan vaikutusten piilottelu, edustaja Lindtman, te lupasitte tässä salissa joulukuun 13. päivä: ”Tulette kyllä näkemään [Jenna Simula: 2030-luvulla!] todelliset arviot.” Kysynkin teiltä: Kauanko teillä kestää tuon lupauksen lunastaminen? Onko teille lupauksilla mitään merkitystä? [Sinuhe Wallinheimo: Huomenna tulee viimeistään!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Lindtmanille esitettiin selkeä kysymys. Edustaja Lindtman saa mahdollisuuden vastata siihen.

15.34 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvä, että SDP:n vaihtoehto kiinnostaa. Olkaa huoleti, kyllä ne sieltä tulevat. [Naurua] Ja mitä tulee teidän... Oletteko lukeneet talouspolitiikan arviointineuvoston raporttia, jossa todettiin, että nämä hallituksen omat arviot ovat hataralla pohjalla? Mutta, arvoisa puhemies, omat arviot perustuvat vain näihin kannustimiin, ja siellä sivuutetaan esimerkiksi työkyvyn nostaminen ja ne, joilla on todellisia työllisyysvaikutuksia.

Arvoisa puhemies! Nyt se vaan on niin, että nämä teidän hallituksenne laskennalliset työpaikat tuovat vain laskennallisia veroja. Oikeita työpaikkoja... [Puhujan mikrofonin sulkeutuu] — Puhemies, no niin, jos saan jatkaa. — Hallituksen laskennalliset työpaikat tuovat vain laskennallisia veroja. Tämä maa tarvitsee oikeita työpaikkoja ja niitä oikeita verotuloja. [Susanne Päivärinnan välihuuto] Ja niistä teidän lupauksistanne huolimatta ne ovat

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

nyt laskussa. — Työpaikat ovat laskussa, mutta, arvoisa edustaja, velkaantuminen on kasvussa. — Siinä ovat ne teidän lupauksenne. Suomi on menossa väärään suuntaan, ja edelleenkin emme ole saaneet vastausta, aiotteko kääntää suuntaa vai aiotteko jatkaa tällä linjalla kehysriihen jälkeen. [Ben Zyskowicz: Edelleenkin emme ole saaneet teidän vaikutusarviotanne!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkonen, olkaa hyvä.

15.36 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nyt kun tässä edustaja Päivärinta johdatteli meidät näiden kokoomuksen vaalilupauksen äärelle, niin kokoomuksen vaalijulisteessahan oli tällainen Pinokkio, jolleka kasvaa pitkä nenä silloin, kun hän puhuu epätosia asioita. Kokoomus lupasi muun muassa, että maakuntaveroa ei tule, ja nyt ministeri Juuso on esittänyt, että tulisi ottaa maakuntaverot käyttöön, jotta voitaisiin hoitaa tätä hyvinvointialueiden hankalaa tilannetta, joka todellakin on johtamassa hallituksen leikkauksista johtuen erittäin huonoon tilanteeseen. [Ben Zyskowiczin välihuuto] Onko sitä tulossa? Onko tulossa maakuntaverot, onko suomalaisille tulossa lisävero? Silläkö tämä ratkeaa? Meillä on Suomessa meneillään — arvoisa pääministeri, vaikka teitä naurattaa — konkurssiaalto, 300 000 työtöntä. Aivan toiset olivat teidän lupauksenne vielä vuosi sitten niihin aikoihin, kun tuolla soppatykeillä liikuttiin. Mikä on tilanne? Tuleeko maakuntaverot, ministeri Juuso? [Jenna Simulan välihuuto]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

15.37 Juha Mäenpää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On se hyvä, että minä tiedän oikean suunnan, millä saadaan lisää työtä ja verotuloja. [Vasemmalta: Turve!]

Viron ulkomaantiedustelu arvioi tänään mediatietojen mukaan, että Venäjä valmistautuu selkkaukseen lännen kanssa ja tulevan vuosikymmenen aikana meillä leijuu kriisin uhka ilmassa.

Hallitusohjelmassa on eräs meidän luonnonvarojemme kirjattu tärkeäksi osaksi huoltovarmuuttamme. Meidän tulee nyt varautua kriiseihin. Meillä pitää olla energiaa varastossa. Sitä energiaa pitää hajauttaa ympäri maata. Sitä on helppo varastoida. [Vasemmalta: Aika kallista sähköä!] Pitää olla uusiutuvaa energiaa. [Vasemmalta: Ettekös te heikentäneet sitä?] Arvoisa ympäristöministeri, mikä on ainoa uusiutuva, kotimainen, säävarma ja helposti varastoitava raaka-aine, jolla voimme turvata kriiseissä energiansaantimme?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

15.38 Lauri Lyly sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on aika paljon puhuttu siitä, kuinka sopiminen on tapahtunut, ja voin jonkinlaisella kokemuksella sanoa, että kaikki työelämän lainsäädäntöön ja työttömyysturvaan ja muuhun turvaan liittyvät kysymykset on tehty aidosti kolmikantaisesti neuvotellen. Jokainen nikara on käyty neuvotellen, ja ne on täällä salissa hyväksytty viimeisten vuosikymmenten aikana.

Niin kuin täällä sanotaan, että me ollaan jääty Pohjoismaista jälkeen, niin katsokaa peiliin. Täällä on joka ikinen, joka on täällä salissa istunut, käynyt kuittaamassa näitä lakeja, ja myös väitän, että ne ovat kuitenkin aika edistyksellisiä monelta kannalta. Siellä on lisätty

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

paikallista sopimista viimeisten vuosikymmenten aikana todella paljon ja tuotu asioita, joilla asioita käsitellään.

Mutta hallituksella on nyt aivan toinen suunta. Se tekee yksipuolisesti esityksiään nytten ja muuttaa näitä lainsäädäntöjä, näitä turvakysymyksiä, ja sanoo, että nyt käykää neuvottelupöytään ja katsokaa tätä lopputulosta. [Puhemies koputtaa] Tätä lopputulosta ette voi muuttaa, mutta matkalla olevia asioita, joitain pilkkuja, voitte muuttaa. [Puhemies koputtaa] Tässä tapahtuu vähän samalla tavalla kuin jääkiekossa. Maalivahti otetaan toiselta puolelta pois, ja sitten sanotaan, [Puhemies koputtaa] että pelatkaa tasapuolisesti. Lainsäädäntömuutokset johtavat siihen. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sammallahti, olkaa hyvä.

15.39 Tere Sammallahti kok (vastauspuheenvuoro): Arvon puhemies! Saattaa olla viikaa porvarillisissa korvissani, mutta en äsken edustaja Lindtmanin vastauksessa, pitkässä vastauspuheenvuorossa, kuullut aitoa vastausta edustaja Päivärinnan kysymykseen, ja kysynkin uudestaan: Missä mahtavat olla ne kuukausia sitten luvatut SDP:n vaihtoehtobudjetin työllisyysvaikutukset? Onko sellaisia olemassa, vai ei? Ja jos ei ole, niin miksi ei vielä ole kuukausien jatkailusta huolimatta? [Ben Zyskowicz: Ne ovat, muttei niitä julkisteta!]

Te puhutte paljon siitä, että hallituksella ei ole korvia. Mutta mitäpä niillä korvilla teki, jos ei ole aivoja tai selkärankaa, niin kuin nyt näyttää olevan vasemmisto-opposition puitteissa. [Vasemmalta: Oijoi! — Tosi paha! — Aika rakentava!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Lindtmanille esitettiin jälleen selkeä kysymys. [Tytti Tuppurainen: Lindtmanin kyselytunti!] — Olkaa hyvä, edustaja Lindtman.

15.40 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Saatte kuulla, kun ne ovat valmiita, olkaa huoleti, mutta, arvoisa puhemies, [Naurua] arvoisa puhemies, siitä te ette pääse mihinkään, että te olette itse vannoneet näiden teidän työllisyystoimienne perään ja fakta ja tilanne on se, että nyt Suomi menee työllisyydessä väärään suuntaan. Te voitte kuinka paljon tahansa pyöritellä näitä teidän laskelmia, [Sinuhe Wallinheimo: Teidän laskelmianne!] mutta näillä teidän laskelmillanne, laskennallisilla työpaikoilla, tulee vain laskennallisia verotuloja, ja ne eivät, kuulkaa, tätä velkaantumista pysäytä. Se, mitä tämä maa tarvitsee, on oikeita työpaikkoja, jotka tuovat oikeita verotuloja, ja niitä, arvoisat edustajat, tämä maa menettää joka päivä. Joka päivä työllisyys heikkenee. Ja kysymys kuuluu: aiotteko te muuttaa suuntaa? Tästä on kysymys.

Ja vielä kysyisin ministeri Purralta, kun te ennen vaaleja mustaa valkoisella lupasitte, että ette puutu työtaisteluoikeuteen: mitä [Puhemies koputtaa] siellä Säätytalolla tapahtui?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lintilä, olkaa hyvä.

15.42 Mika Lintilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! En usko sitä väittämää, että oppositiolla olisi erilainen näkymä taloustilanteesta kuin hallituksella. Kyllä meillä on ihan sama näkymä.

Siinä, miten tästä mennään eteenpäin, mielestäni kaikkein tärkeintä on luottamus. Ongelma on se, että niin yritysten kuin kansalaisten luottamus on tällä hetkellä alamaissa, ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

siitä, miten me palautetaan sitä, meillä, hallituksella, ei ole näköalaa tästä. On epävarmuutta, ja sitä tekevät ulkopuoliset tekijät, kansainvälinen tilanne, korot, työmarkkinatilanne, nämä kaikki aiheuttavat sitä. Ja varmaan tämäkään keskustelu ei ole mitenkään parhaiten edesauttamassa sitä luottamuksen rakentamista, saati se, että hallituksen sisältä tulee ristiinviitaisia viestejä koko ajan.

Kasvuohjelmasta puhutaan. Minun on vaikea uskoa sen konkretisoitumiseen. Lähtisin hakemaan mallia Vanhasen kakkoselta, jolloinka keskusta—kokoomus-hallitus teki korjausrakentamishjelman. [Puhemies koputtaa] Laitetaan ne Turun junan rahat siihen.

Ja sitten palaisin edelleen presidentti Niinistöön. [Puhemies koputtaa] Me tehtiin tällainen harjoitus viime kaudella tki-rahojen suhteen. [Puhemies: Kiitoksia! Minuutti on kulunut!] Miksei nyt voisi laajentaa sitä ja tehdä parlamentaarisesti taloussuunnitelman useammalle kaudelle?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Keskisarja, olkaa hyvä.

15.43 Teemu Keskisarja ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Heppu nimeltä yhteiskunta ähkii ja kykkii housut kintuissa. Kansanedustaja Mikko Alatalon sanoin: ”Rahaa on niin paljon, ettei paskalle taivu.” Huussin rahareiät valitettavasti ovat pohjattomat, miljardeja niihin plörähtää. Heppu nimeltä yhteiskunta ei voi pyyhkiä pyllä seteleillä, täytyy käydä toisenlaisella tarpeella. Lapiro käteen ja jäisellä kelillä rautakankikin. Huussin alla etuuksien tunkion hajotus ja kärräys pellolle työelämän hedelmälliseksi lannoitteeksi — sillä lailla hätä helpottaa, ei suinkaan siten, että panemme kaikki haisemaan nuorten ja tulevien nuorten ja entisten nuorten nimissä. [Vasemmalta: Ja Purraa naurattaa!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kehotan kaikkia kansanedustajia puheenvuoroissaan välttämään voimasanoja, myös silloin, kun ne sisältyvät sitaatteihin. — Edustaja Mikkonen, Krista, olkaa hyvä.

15.44 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen vahvuus on ollut aina yhdessä tekemisessä. Me kaikki tiedämme sen, myös kansalaiset ymmärtävät sen, että taloustilanne on hankala, mutta sitä tapaa, millä hallitus on nyt taloutta lähtenyt sopeuttamaan, ihmiset eivät ymmärrä: että leikataan pienituloisilta, annetaan hyvinvoiville ja nyt etsitään vielä lisää sopeutuksia. Sen takia, jotta me pidämme kaikki mukana, meidän täytyy huolehtia siitä, että talouspolitiikka on oikeudenmukaista.

Monet talouden asiantuntijat ovat nostaneet esille, että myös verotuksen tulee olla yksi työkaluista. Täällä pääministeri lupasi, että vihreä verouudistus käynnistetään. Vihreä verouudistus tarkoittaa siis sitä, että verotetaan ympäristölle haitallisia asioita. En tästä listasta yhtään sellaista ole löytänyt, ja haluaisinkin kuulla, kuinka käytännössä hallitus aikoo vihreätä verouudistusta toteuttaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sarkkinen, olkaa hyvä.

15.45 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies ja arvoisa pääministeri Orpo! Uskotteko te tosissanne, että esimerkiksi ensimmäisen sairaspäivän palkattomuus tai aikuiskoulutustuen lakkautus luo Suomeen kasvua ja menestystä? Kyllä ovat vi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

siot vähissä, jos työntekijöiden aseman heikennys ja pienituloisilta leikkaaminen on ainoa kasvun ja tulevaisuuden visio, joka hallituksella on suomalaisille tarjota.

Arvoisa puhemies! Väestön ikääntyminen, talouden heikko tuottavuuskehitys ja veroasteen lasku ovat talouden suuria rakenteellisia ongelmia. Tämä on se paljas totuus, joka pitää tunnustaa, jos halutaan löytää ratkaisuja. Ja tästä päästään siihen, että maahanmuutto on taloudellinen kysymys. Talous ei pärjää ilman maahanmuuttajia. Toiseksi: talouden heikko tuottavuuskehitys vaatii panostuksia osaamiseen, tutkimukseen ja työkykyyn ja investointeja. Kolmanneksi: veroasteen lasku. Se on pysäytettävä, jos julkinen talous halutaan tasapainoon.

Arvoisa puhemies! Ei tämä maa leikkaamalla tule kuntoon, ja kaikki sen toivottavasti täällä jo ymmärtäisivät.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Myönnän nyt vastauspuheenvuoron pääministeri Orpolle. Kolme minuuttia, olkaa hyvä.

15.47 Pääministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Kun tätä nyt kuuntelee, niin ehkä meillä kuitenkin on yhteinen näkemys siitä, että huonosti on isänmaan taloustilanne ja sen myötä meidän hyvinvointiyhteiskuntamme on vaarassa. Siitä me tunnutaan olevan samaa mieltä. Mutta sitten kun pitäisi esittää yksikin keino tai tukea hallituksen esittämää ohjelmaa, miten tämä kurotaan kiinni, niin sen jälkeen riita alkaa. Mutta olkoon se nyt ensimmäinen alku, jos jokainen on samaa mieltä siitä, että me tarvitaan tasapainoinen julkinen talous, korkea työllisyysaste, jotta me voimme pitää huolta ihmisten palveluista ja niistä heikoimmista. Siihen ei ole mitään oikotietä.

No niin, täällä kysytään tämän kasvuohjelman perään. Kannattaisi nyt ihan oikeasti lukea se hallitusohjelma. Se on täynnä asioita, jotka edistävät talouden kasvua, yhteiskunnan kilpailukykyä, kestävyyttä: Panostetaan osaamiseen, peruskouluun, tutkimukseen ja tuotekehitykseen. Tehdään työmarkkinauudistuksia, työhön kannustavaa sosiaaliturvaa. Me huolehditään osaavan työvoiman saannista lukuisilla eri keinoilla. Me nopeutetaan luvitusjärjestelmää, joka on investointien tukkeena, niin nopeasti kuin mahdollista, puretaan byrokratiaa, normeja. Me panostetaan tekoälyyn ja digitalisaatioon. Business Finlandia uudistetaan, jotta suomalaiset tuotteet ja yritykset pääsevät maailmalle. Me edistetään energiainvestointeja, että suomalaisille yrityksille on puhdasta, edullista energiaa pitkälle tulevaisuuteen. Ja me tehdään työtä ja yrittämistä tukevaa verouudistusta. Me emme kiristää työhön ja yrittämiseen liittyviä veroja, jotta tämä on luotettava, vakaa paikka tehdä töitä, rakentaa tulevaisuutta. Me vahvistetaan tällä hetkellä ostovoimaa. Ihmisten ostovoima nousi kaikilla vuoden alusta — se tulee juuri oikein suhdannepoliittisesti. Tässä muutamia esimerkkejä.

Ja jos puhutaan niistä luvuista, niin tämän vuoden budjetti tuo valtiovarainministeriön mukaan 60 000 uutta työpaikkaa. Te olette vastustaneet niistäkin suurinta osaa. Jos siis me jätämme tekemättä ne uudistukset, mitkä me ollaan päätetty, ne, mitä me ollaan tekemässä työmarkkinoille — niin kuin te haluatte — niin silloin se alamäki, jota kuvaatte, joka johtuu talouden suhdanteesta, olisi vielä jyrkempi, [Ben Zyskowicz: Näin on!] siis vielä jyrkempi. Silloin niitä työttömiä olisi vielä enemmän ja tilanne olisi vielä huonompi.

Yksinkertaisesti, arvon oppositio, erityisesti SDP, nämä uudistukset pitää tehdä, [Timo Harakka: Kuka on vastuussa?] jotta ihmisillä on töitä. Kun on töitä, niin on tulevaisuudenuskoa, ja kun on töitä, niin on omia tuloja, pystyy huolehtimaan omasta hyvinvoinnista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

taan. Ja mitä useammalla ihmisellä on töitä, sitä paremmin hyvinvointiyhteiskuntamme voi ja me voidaan tehdä niitä upeita asioita, joilla me rakennetaan tulevaisuutta, pidetään huolta meidän lapsista ja nuorista ja tulevaisuudenuskosta.

Ja, kyllä, ympäristö- ja ilmastoasiat ovat hallitusohjelmassa ytimessä. Me jatkamme ilmastotyötä. Me ollaan sitouduttu tavoitteisiin, te tiedätte sen. Me teemme puhdasta siirtymää, panostetaan ympäristönsuojeluun. [Annika Saarikko: Miten maakuntaverot?] — Maakuntaverot ei ole valmistelussa, vaikka kuinka haluaisitte. [Naurua — Annika Saarikko: Kysykää tätä ministeri Juusolta, pääministeri! Se ei ole meidän linja!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Valtiovarainministeri Purra, kolme minuuttia, olkaa hyvä.

15.50 Valtiovarainministeri Riikka Purra: Arvoisa herra puhemies! Retorinen liehitty ja yleinen bunkkerimentaliteetti, joka oppositiota vaivaa, on tietenkin tässä salissa useaan kertaan kuultu: vastustetaan jokaista säästötoimea, vastustetaan jokaista uudistusta, kaikki on vaan ei, ei, ei. [Annika Saarikko: Vastustamme maakuntaverot!] Siihen me olemme tottuneita, mutta sen sijaan se, mihin haluan nyt puuttua, on se, kun te esitätte keskenään täysin ristiriitaisia väitteitä, jotka eivät pidä paikkansa.

Oppositioista väitettiin tosiaan, että työntekijän ostovoima heikkenee, mikä on suoraan pöyristyttävä väite, kun nimenomaan työntekijän käteenjäävä raha kasvaa, ostovoima paranee. Sen lisäksi arjen kustannuksia tämä hallitus ei nosta. Inflaatio on merkittävästi alentunut — itse asiassa Suomessa on euroalueen alhaisin inflaatio tällä hetkellä — ja mikä parasta, me teemme sellaisia toimia, jotka lisäävät keskipitkällä aikavälillä ja pitkällä aikavälillä rakenteellista työllisyyttä. Me teemme päätösperustaista työllisyyspolitiikkaa.

Te jatkuvasti puheenvuoroissanne haluatte sekoittaa suhdannetilanteen siihen, mitä hallitus tekee. Ne ovat kaksi eri asiaa, arvon sosiaalidemokraatit. Mikäli teidän kaudellanne me olisimme saaneet nauttia nousukaudesta, [Antti Lindtman: Korona!] se olisi tässä teidän vastasyklisessä talouspolitiikassanne tarkoittanut, että te olisitte tehneet leikkauksia. Sen sijaan te ette tehneet leikkauksia. Te lisäsitte menoja. Te elvytitte myös silloin, kun taloudessa oli hyvä kausi, [Vasemmalta: Korona!] ja nimenomaan silloin, kun meidän velkaantumisen on niin suurta, meidän valtion yleiset puskurit reagoida talouden sykleihin jatkuvasti heikkenevät.

Haluan myös muistuttaa jälleen kerran, että tämän vuoden budjetti on meillä elvyttävä, ja se, että työntekijän käteen jää enemmän rahaa ja kulutusta voi lisätä, on juuri tähän tilanteeseen sopivaa. Sen sijaan tätä talouden heikkoa sykliä me emme korjaa tukipaketeilla. Meidän täytyy vain päästä tästä yli, ja sitten kun me pääsemme siitä yli ja me saamme kasvua, me saamme hallitusohjelman toimien mukaista kasvua, niin meillä näyttää paljon paremmalta, ja tämä on hyvin oleellista.

Arvoisa puhemies! Vielä vastaan siihen, mitä hallitusneuvotteluissa tapahtui. Hallitusneuvotteluissa Säätytalolla neljä puoluetta kävi neuvotteluita. Sosiaalidemokraatit, teitä ei oltu kutsuttu mukaan muun muassa siksi, että te ette halunneet korjata julkisen talouden tilaa. [Pia Viitanen: Ei pidä paikkaansa!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Myönnän kahden minuutin puheenvuorot myös ministereille Mykkänen ja Satonen, tässä järjestyksessä. — Ministeri Mykkänen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

15.53 Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Puhtaan energiateollisuuden investoinnit etenevät, ja itse asiassa viime vuoden aikana pystyimme, vaikkei meillä paljon rahaa ole, tukemaan hankkeita, joiden arvioidaan tuovan noin 1,6 miljardin euron investoinnit ja itse asiassa lasketaan vähentävän päästöjä lähes miljoona tonnia, joka on samaa mittaluokkaa jo yksistään kuin mitä esimerkiksi jakeluvelvoitteen maltillistamiseen pumppuhintojen kurissa pitämiseksi tehdyt toimet. [Timo Harakka: Entä liikennepäästöt?] Eli radikaalisuusasteesta voi olla montaa mieltä, mutta nämä mittasuhteet kannattaa huomioida, että se energian ja teollisuuden murros on se, jolla puhdasta siirtymää mittakaavoissa tehdään ja kuljetaan kohti hiilineutraalisuutta järkevin tiedoin.

Tänä vuonna viedään eteenpäin ydinenergialain uudistusta, jossa tavoitteena on se, että me saataisiin Suomeen puhdasta, päästötöntä perusvoimaa, jolla pystytään varmistamaan siirtyminen polttoprosesseista teollisuudessa laajemmin ja takaamaan se muun muassa edustaja Hoskosen kaipaama häiriötön sähkönsaanti. Laaditaan kapasiteettimekanismia, uudistetaan luvitusta, kuten pääministeri kuvasi, jotta investoinnit tulevat. Turpeen huoltovarmuuskäyttöä nimenomaan huoltovarmuustilanteiden osalta ylläpidetään, ja jos puhutaan luontopolitiikasta, mihin edustaja Harjanne viittasi, niin sanoisin tässäkin, että kyllä siinä edetään maltillisesti — ei repivyyttä hakien, vaan maltillisesti. Vanhojen luonnontilaisten metsien suojelupäätöstä valtionmaiden osalta valmistellaan. Saaristomeri-ohjelmassa kolmella pilottialueella siirrytään käytännön toimiin kohdennetusti ja luodaan luontoarvomarkkinoita, joilla yksityistä rahaa jatkossa saadaan maanomistajille siitä, että he ennallistavat ja suojelevat luontoarvoja, vaalitaan arvokasta suomalaista luontoa.

Eli kyllä asioissa edetään, mutta on aivan totta, että me tehdään samalla niin, että me käytetään vähemmän veronmaksajien puolesta velkarahaa — ympäristöministeriön pääluokkakin on 30 prosenttia pienempi kuin viime vuonna — mutta me yritetään kohdentaa tarkemmin niihin oleellisimpiin [Eveliina Heinäluoman välihuuto] ja edetään sekä luonto-toimissa että fossiilipäästöjen nopeammassa laskussa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Satonen, olkaa hyvä.

15.55 Työministeri Arto Satonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jatkan valtiovarainministerin erinomaisesta puheesta eli siitä, miten suhdannetilanne ja rakenteelliset työllisyystoimet ovat kaksi täysin eri asiaa. Mutta kyllä, silloin kun työvoimapula oli Suomessa suurin, viime vaalikaudella, olisi ollut parempi aika uudistaa työttömyysturva ja tehdä nämä työmarkkinauudistukset. Mutta te ette tehneet mitään. [Eveliina Heinäluoma: Koronan keskellä!] Minä olen ollut 20 vuotta täällä eduskunnassa, vähän ylitse, ja koskaan ei ole ollut semmoinen aika, että sosiaalidemokraattien mielestä olisi oikea aika tehdä Suomen työelämän kilpailukykyä vahvistavia työmarkkinauudistuksia, ei milloinkaan. Ei hyvän aikana, ei huonon aikana, ei milloinkaan. [Timo Harakka: Saitte ennätystyöllisyyden!]

Ja sitten mitä tulee tähän... Ja sen sanon vielä, että kaikissa muissa Pohjoismaissa on työrauhan pelisäännöt. On edistetty paikallista sopimista, on vientivetoinen palkkamalli. Ovatko he kaikki väärässä, kun he toimivat samoilla markkinoilla kuin me, ovat samalla tavalla riippuvaisia viennin kilpailukykyä kuin me?

Sitten vielä paikallisesta sopimisesta. Edustaja Saramo ei ole nyt paikalla, mutta haluan erityisesti hänen puheenvuoroonsa viitata. Hän puhui paikallisesta sanelusta. Mistä tässä on kyse? Ensinnäkin: Paikallinen sopiminen syntyy vain, jos sovitaan. Sitä ei synny ollen-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

kaan, jos työpaikalla ei sovita. Se on kohta yksi. Kohta kaksi: Jatkossakin se paikallinen sopiminen perustuu TESillä määritelyihin asioihin, ja paikallisesti voidaan sopia vain niistä asioista, joista TESillä on sovittu. Eli se tapahtuu täysin TESien puitteissa yleissitovassa kentässä. Ja kolmanneksi: Jos ei ole yleissitovaa työehtosopimusta, niin silloin paikallinen sopiminen edellyttää yritystasolla, että sopijaosapuolena on ammattiliitto tai ammattiliiton osasto. Mikä tässä nyt on pielessä? [Eveliina Heinäluoma: Tervetuloa sinne työpaikoille kuulemaan todellisuudesta!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nurminen, olkaa hyvä.

15.57 Ilmari Nurminen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Me emme hyväksy näitä hallituksen leikkauksia, koska ne kohdistuvat pitkälti samoihin pienituloisiin ihmisiin. Kysyisinkin, valtiovarainministeri Purra: mitkä näistä teidän heikennyksistänne kohdistuvat ministeritason tuloluokkaan? Eivät mitkään. Päinvastoin teille jokaiselle verotus keventyy ja teidän tulonne nousevat yli tuhannella eurolla. Tämä on epäoikeudenmukaista.

Kun huomasin viime viikolla uutisista, että valtio-omisteisten yhtiöiden hallituspalkkioita on nostettu merkittävästi, erään yhtiön jopa 44 prosenttia 130 000:een, niin kysyisin nyt erityisesti valtiovarainministeriltä: Minkä takia te nostatte yhtiöiden hallituspalkkioita näin merkittävästi ja historiallisesti, kun samaan aikaan te heikennätte pienipalkkaisten ihmisten toimeentuloa? Että missä on sosiaalinen oikeudenmukaisuus tässä asiassa? [Eveliina Heinäluoma: Vai onko sekin välttämätöntä?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sarkomaa, olkaa hyvä.

15.58 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näiden valtiopäivien kaksi tärkeintä asiaa on suomalaisten turvallisuus ja hyvinvointiyhteiskunnan pelastaminen. Me olemme luisumassa pohjoismaisesta kolkasta. Jos emme nyt tee niitä uudistuksia, mitkä muut Pohjoismaat ovat tehneet vuosia sitten, me putoamme kyydistä. Toivon, että koko oppositio tulee nyt tähän työhön mukaan.

Työn pitää olla aina ensisijaista. Työn verotuksen kiristäminen olisi myrkyä. Niin olisi myös maakuntaverot. Se on hallitusohjelman vastainen, maakuntaverot ei tule. [Välihuutoja] Mutta sen sijaan haittaverotuksessa on tekemistä. Eduskunta on lausumalla edellyttänyt, että Suomeen tulisi terveysvero, jossa verotettaisiin ensi kädessä ehkä ensin sokeria, [Välihuutoja] ja näin ohjattaisiin tuotekehitystä ja ihmisten kulutusta terveellisempään suuntaan. Kysynkin: onko terveysperusteinen vero tulossa?

Ja sitten vielä sosiaalidemokraateilta, kun te salaatte teidän vaihtoehtonne työllisyysvaikutukset, kysyn, miksi te salaatte vielä sen, oletteko näiden sopeutustoimien takana. Te äsken kerroitte muutaman asian, joilla te sopeuttaisitte taloutta, mutta kun laskimme täällä niitä, saimme korkeintaan [Puhemies koputtaa] satoja miljoonia. Kysyn nyt edustaja Antti Lindtmanilta: Oletteko te [Puhemies koputtaa] sitoutuneet siihen, että valtiontaloutta sopeutetaan eikä sitä laskua laiteta lapsille? [Puhemies koputtaa] Voisitteko te nyt vastata?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindtmanille esitettiin selkeä kysymys, hän voi siihen vastata, olkaa hyvä. [Ben Zyskiewicz: Nyt miljardit pöytään, edustaja Lindtman!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

16.00 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! [Ben Zyskowicz: Antaa tulla!] Kuten aiemmin totesin, niin miljardiluokan sopeutus, siis menosopeutus, on mahdollista saada esittämillämme keinoilla. [Välihuutoja] Kyllä ne sieltä löytyvät, kyllä ne sieltä löytyvät, jos vaan jaksatte lukea ja jaksatte ymmärtää.

Arvoisa puhemies! Pääministeri ja valtiovarainministeri, täytyy kahteen asiaan nyt tarkentaa:

Tämä teidän mainostamanne ostovoiman parannus. Tehän juhlitte tässä täysin Sanna Marinin hallituksen hyvän työllisyyskehityksen ansiota, joka tulee sieltä Työllisyysrahastosta. Se, mitä itse teette, on vain murusia opettajille, mutta ministerin tuloluokkaan jättipotti.

Ja, valtiovarainministeri, arjen kustannukset. Te olette päättäneet joukkoliikenteen, lääkkeiden ja kiinteistöverojen nostosta, siellä terveyskeskusmaksut, monet arjen kustannukset nousevat. Mutta se, mikä tässä teidän puheessanne kiinnitti huomiota, oli se, mitä siinä ei ollut. Te ette kiistänyt ettekä vastannut, mitä tulee näihin palkansaajien heikennyksiin, te olette täydellisesti kääntänyt takkinne [Eveliina Heinäluoma: Kyllä!] siellä Säätytalolla. [Puhemies koputtaa] Mitään muuta he eivät pyydä kuin sen, että pitäisitte ne lupaukset, jotka annoitte [Puhemies koputtaa] ennen kuin menitte Säätytalolle. Siellä käänsitte takkinne, ettekä uskalla [Puhemies koputtaa] tähän edes vastata.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

16.01 **Jouni Ovaska kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Arvoiset kokoomuslaiset, unohtakaa nyt tuo SDP, ei sieltä teille mitään irtoa. [Naurua] Me olemme keskustassa — me tarjoamme teille ja hallitukselle yhteistyön kättä. Mitä tulee poliittisiin lakkoihin, mitä tulee paikalliseen sopimiseen, me edistämme hallituksen kanssa niitä, mutta me emme edistä aikuiskoulutustuen leikkauksia, me emme edistä ensimmäistä sairauslomapäivää palkattomaksi emmekä me edistä sitä, että ulkomaiset huippuosajat ajetaan pois tästä maasta. Tehdään diili: keskeltä, arvoisa pääministeri, löytyy se ratkaisu, on aina löytynyt.

Mutta, arvoisa pääministeri, yksi asia jäi puheestanne epäselväksi. Teillä oli pitkä lista asioita, joita pitäisi toteuttaa ja joita te hallitusohjelmassa olette kirjanneet. Miksi kuitenkin tänä vuonna annetaan poikkeuksellisen vähän hallituksen esityksiä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen, olkaa hyvä.

16.02 **Sara Seppänen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Me kuulimme pääministerin ilmoituksen hallituksen politiikasta. Myös presidentti Niinistö varoitti tästä pysyvästä velkaperusteisesta ylläpidosta, johon olemme ajautuneet. IMF on myös varoitannut Suomea joutumisesta alijäämämenettelyyn, ja meidän on todellakin otettava tosissamme tämä varoitus taloutemme tilanteesta. Asiat ovat vielä meidän omissa käsissämme, vai haluaako oppositio, että joku muu tulee päättämään puolestamme?

Valitettavasti oppositio ei ole myöskään esittänyt keinoja talouden kuntoon laittamisesta, ainoastaan ehdotuksia, jotka käytännössä lykkäävät näitä vaikeita päätöksiä ja leikkauksia jälleen tuleville päättäjille. Jopa nyt käynnissä olevien lakkojen kulut maksaa lopulta suomalainen veronmaksaja. Talouden tilanne on niin vakava, että meillä ei ole saavutettuja etuja. Kaikkien pitää osallistua näihin talkoisiin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

Arvoisa hallitus ja pääministeri, eikö niin, että Suomessa yrittäjät eli ne, jotka luovat uusia työpaikkoja, ovat nimenomaan ottaneet ilolla vastaan hallituksen työelämäuudistukset? [Puhemies koputtaa] Ja demarit, valtiovarainministeri Purra on jokaisen suomalaisen, nimenomaan pienituloisen, [Puhemies koputtaa] puolella, [Naurua keskeltä] oli ennen vaaleja [Puhemies: Kiitoksia!] ja on edelleen. Hän toimii jokaisen suomalaisen [Puhemies huomauttaa ajasta] tulevaisuuden puolesta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Harakka, olkaa hyvä.

16.03 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Tuohon äskeiseen puheenvuoroon on pakko sanoa, puhemies, että näyttää siltä, että ministeri Purra huolehtii siitä, että myös tulevaisuudessa on paljon pienituloisia.

Mutta kyllä tähän ministeri Purran historian vääristelyyn on pakko puuttua. Taas kerran hän väitti, että edellinen hallitus nautti suurenmoisesta nousukaudesta. Ettekö todellakaan muista koronavirusta? Suomessa rajoitettiin liikumista ja oli Uudenmaan sulkua. Me kaikki pelkäsimme konkurssiaaltoja ja jättityöttömyyttä, ja täällä salissa nämä vaarat torjuttiin. Päinvastoin kriisin keskellä saavutettiin ennätystyöllisyys, josta te nyt valitettavasti olette lipsumassa. Ja kyllä, tämä tapahtui velkarahalla tämän salin siunauksella. Nyt tämän hallituksen velkaantuminen eroaa edellisen hallituksen velkaantumisesta vain sillä, että teillä ei ole käsissänne maailmanlaajuisia pandemioita, ja toivottavasti ei tulekaan. Tämä hallitus velkaantuu samalla, kun tulee isoja konkursseja jopa pörssiyhtiöissä ja työllisyys on heikentynyt. Miten menee omasta mielestä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Wallinheimo, olkaa hyvä.

16.05 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä se on päivä päivältä selvempää, että yhteistä tilannekuvaa Suomen taloudesta ja työllisyystoimista ei tule. [Timo Harakka: Tuleeko hallituksen sisällä?]

Mutta oikeastaan tulevan presidentin Alexander Stubbin yhteinen tekijä -sloganin perään voisin kysellä, löytyisikö jostain muualta sitä yhteistä tekijää. Sitä ei löydy työllisyystoimista, sitä ei löydy taloustoimista. Mutta katselen vähän pääministeri Orpon ja valtiovarainministeri Purran taakse, että meillä on paljon esimerkiksi myös kunnilla tällä hetkellä tehtäviä, jotka välttämättä eivät ole enää nykypäivää. Meillä on hyvinvointialueilla paljon tehtäviä. Meillä on paljon byrokratiaa tässä maassa. [Eveliina Heinäluoma: Liikunta, kirjasto!] Voisiko sieltä löytyä joitain yhteisiä tekijöitä? Voisiko oppositiosta tulla ehdotuksia vaikka byrokratiatalkoisiin? Voisiko hallituspuolueilta ja hallitukselta tulla? [Eveliina Heinäluoma: Kertokaa esimerkkejä!] Minä toivoisin, että tämmöistä pientä yhteistä tekijää voitaisiin etsiä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mattila, olkaa hyvä.

16.06 Hanna-Leena Mattila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallitus on luvannut hallitusohjelmassaan, että hyvinvointialueille pitää antaa työrauha. Tämä kuulostaa hyvältä ja kohtuulliselta, kun tiedetään kyseessä olleen iso ponnistus saada käytäntöön uusi sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämistapa. Todellisuus on kuitenkin aivan toisenlainen. Työrauhasta ei ole tietoaakaan, kun hyvinvointialueiden henki-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

löstö ja päättäjät valmistautuvat jälleen kerran mylläykseen. Sosiaali- ja terveysministeriön asettama sairaalaverkkotyöryhmä esittää rajuja supistuksia maamme sairaalaverkkoon. Ei siis riitä, että alueilla hikoillaan liian niukkojen resurssien vuoksi, kun jälleen pukataan uutta huolta henkilöstölle ja asiakkaille. Kysynkin hallitukselta: näettekö ristiriitaa hyvän tavoitteen eli alueitten työrauhan ja siellä vallitsevan paniikkitunnelman välillä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius, olkaa hyvä.

16.07 Joakim Vigelius ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vasemmiston väsy nyt vakiohokema on jo jonkin aikaa ollut, että jos asioista sovittaisiin, lakkoja ei tarvittaisi. Se pitää itse asiassa paikkansa. Jos demarit ay-käytyreineen olisivat itse vallassa ollessaan sopineet muun muassa työmarkkinoiden uudistamisesta, säästötoimista ja talouden tasapainottamisesta, nyt ei tarvitsisi vastustaa kaikkia toimia, kun tämä hallitus tekee sen, minkä te jätitte tekemättä. [Timo Harakka: Ennätystyöllisyys!] Totuus on, että kun vasemmisto on vallassa, Suomea ei uudisteta, Suomessa ei säästetä eikä Suomessa luoda kestävää tulevaisuutta. Kaikki kipeät ja tarvitut päätökset jätetään vasemmiston vallassa ollessa toisten tehtäviksi. [Miko Bergbom: Aina!] Ja nyt kun me niitä teemme, teillä ei ole tarjota kuin neliraajajarrutusta ja miljardiluokan lakkolasku Suomelle. [Timo Harakka: Ennätystyöllisyys!] Nyt teillä on siellä oppositiossa muutama vuosi aikaa harjoitella tuon riidan kylvämisen sijaan sitä ihka aitoa sopimista, linjanne uudistamista ja Suomen talouden realiteettien sisäistämistä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Virta, olkaa hyvä.

16.08 Sofia Virta vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Silloin kun ajat ovat epävarmat ja näkymät ovat monella tapaa suomalaisille huolestuttavat, mistä varmasti olemme tänään täällä samaa mieltä, niin silloin suomalaiset varmasti kaipaavat visiota ja selkeyttä siihen, mihin tätä maata viedään. Haluaisin voida tukea hallitusta, mutta se ei herätä luottamusta, koska niissä puheissa on niin isoja ristiriitoja. Te sanotte, että te laitatte tämän maan talouden kuntoon, mutta eihän se ole tapahtumassa. Velkaa otetaan todella paljon, koska te ette ota kaikkia keinoja käyttöön. Te puhutte kauniisti lapsista ja nuorista, mutta todellisuudessa te leikkaatte juuri lapsilta ja nuorilta. Te kerrotte, että nyt tämä hallitus tekee kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa ja suojelee suomalaista luontoa, mutta samaan aikaan me emme näe niitä esityksiä emmekä niitä tekoja. Me kuullaan täälläkin ristiriitaisia viestejä siitä, tuleeko maakuntaverot vai eikö se tule — samasta aitiosta kaksi eri näkemystä. Toivoisin, että me kuulisimme rehellisen viestin, että kokoomus sitten kertoisi, että me haluamme näyttää ay-liikkeelle kaapin paikan ja sen vuoksi työperäistä maahanmuuttoa jarrutetaan ja ilmastotoimet heitetään sivuun. Tai että perussuomalaiset kertoisivat rehellisesti, että kyllä, me myymme pienituloiset suomalaiset, jotta me saamme kiristää maahanmuuttoa. [Puhemies koputtaa] Suomalaiset arvostavat rehellisyyttä, mutta ristiriitaisuus hämmentää [Puhemies koputtaa] muutenkin epävarmassa tilanteessa. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Hyvä! — Hieno puheenvuoro!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Meriluoto, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

16.09 **Laura Meriluoto vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on nyt jo tähän mennessä ajanut läpi leikkauksia muun muassa vammaispalveluihin, vanhuspalveluihin, lastensuojeluun, toimeentulotukeen, asumistukeen, kuntoutusrahaan, nuoren kuntoutusrahaan, opintotukeen, eläkkeensaajien asumistukeen ja työttömyysturvaan. Lisää on tulossa. Samalla olette onnistuneet sekoittamaan työmarkkinat ja ajamaan työmarkkinajärjestöt mittavaan lakkoaaltoon Suomessa ilman, että kaavailemillesi työmarkkinapäätöksille olisi arvioitu työllisyys- tai talousvaikutuksia.

On käsittämätön arvovalinta, että hallitus on päättänyt tietoisilla toimenpiteillään eriarvoistaa suomalaisia, lisätä syrjäytymistä, heikentää sote-palveluita ja niin monella eri tapaa jakaa kansaa. Samalla rikkaille annetaan veronkevennyksiä, ja Suomen kokonaisveroasteen tiedetään laskevan merkittävästi tulevina vuosina. Hallitus näyttää valinneen istua käsiensä päällä, kun tulopohja rapautuu. Kyllä taas kerran tekee mieli kysyä, missä se tämän hallituksen väitetty välittäminen oikein näkyy.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona, olkaa hyvä.

16.11 **Joona Räsänen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yleensä vaikeina aikoina, kun minkä tahansa hallituksen pitäisi valtiontaloutta tasapainottaa, ollaan yleisesti ajateltu, että ensimmäisenä kannattaa vakauttaa työmarkkinat. Jos vakauttaa työmarkkinat, saa siitä selkänöjää hallituksen omille toimenpiteille. Nyt tämä hallitus on valinnut täysin toisen tien. Ensimmäisenä viedään työmarkkinat kaaokseen, joka kaaos sitten aikanaan luultavasti leviää sinne työehtosopimusneuvotteluihin. Ja sitäkö tämä hallitus haluaa useamman vuoden epävarmuuden tilanteessa, jossa meidän pitäisi kaikin keinoin saada varmuutta aikaiseksi ja sitä kautta suotuisa investointiympäristö? Täysin järjetön toimenpide.

Mutta, arvoisa puhemies, kun varmasti pääministerillä halutessaan olisi ne ratkaisun avaimet taskussaan, niin onko teitä, pääministeri, joku kieltänyt, kenties elinkeinoelämää, että te ette saa hakea ratkaisua tähän tilanteeseen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eestilä, olkaa hyvä.

16.12 **Markku Eestilä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun täällä edellinen puhuja puhui ratkaisun avaimista, niin minun käsitykseni mukaan ja myös perustuslain mukaan ratkaisun avaimet ovat kyllä eduskunnassa. Lainsäädäntövaltaa käyttää eduskunta, joka päättää myös valtiontaloudesta, ja näinä aikoina, kun lakot aika paljon tekevät lovea myös valtion kassaan, on oikeutettua todeta, että tämän talon, eduskunnan, pitää hoitaa valtiontalous kuntoon. Mutta kovin paljon en ole kuullut esityksiä, millä tavalla me saamme tätä valtiontaloutta hoidettua kuntoon. Totta kai me olemme kansainvälisten suhdanteitten armoilla, mutta sen lisäksi me tiedämme, että tehdyt työtunnit vähenevät koko ajan, eivät pelkästään Suomessa vaan myös muualla Euroopassa, ja tämä on iso ongelma. Ja valitettavasti minun on oltava hieman pahan ilman lintu ja tuotava esille sekin, että valtion kulurakenne on täysin väärällä tasolla. Se on kroonisesti väärällä tasolla, ja silloin on täysin oikeutettua, että hallitus täällä hakee konsteja, millä me saamme sitä [Puhemies koputtaa] kulurakennetta pienennettyä. Kun esimerkiksi jossakin valtion virastossa joku jää eläkkeelle, niin ketään ei [Puhemies koputtaa] palkata enää tilalle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu.

16.13 **Pekka Aittakumpu kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituspuolueet ovat tosiaan aloittaneet työryhmässä uusien leikkausten etsimisen. Säästää pitää, se on kaikille selvää, mutta Suomi ei nouse vain leikkaamalla. Tarvitaan ennen kaikkea talouden kasvua, investointeja, uutta työtä ja työpaikkoja. Jos jokin työryhmä olisi pitänyt perustaa, niin kasvun työryhmä. Tänään uutisoitiin, että pk-yritysten kasvuaikeet ja odotukset ovat lähteneet yhä enemmän kohti pohjalukemia. Talous- ja työllisyystilannetta pitää oikaista nyt.

Arvoisa rouva puhemies! Tänään vietetään laskiaistiistaita, ja laskiainenhan merkitsee paastoon laskeutumista. Paaston aikana taas on tapana luopua erilaisista turhista asioista, ja esitänkin, että hallitus ottaisi vakavasti keskustan ehdotuksen siitä, että luovutaan surullisenkuuluisasta Turun tunnin junan pääomittamisesta ja käytettäisiin ne rahat, noin puoli miljardia euroa, suhdannepakettiin, jolla voitaisiin auttaa esimerkiksi rakennusalaa ja itäistä Suomea, joka hallitukselta on jäänyt unholaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Bergbom.

16.14 **Miko Bergbom ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllähän se tosiasia on, että SDP ja vasemmisto nuotittavat tässä salissa Hakaniemen ääntä. Ja miksi näin tapahtuu? Se johtuu siitä, että Hakaniemi rahoitti heidät eduskuntaan eduskuntavaalien aikana. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ohhoh!] Kyllä minä ymmärrän sen, ettei koira isäntäänsä pure, ja siitä se johtuu, että tilanne on tämä, että te ette kykene uudistamaan Suomea, te ette kykene uudistamaan työmarkkinoita ettekä te kykene paljastamaan teidän työllisyyslaskelmianne teidän vaihtoehtobudjetistanne, koska niitä työllisyysvaikutuksia ei ole, ja jos niitä on, ne ovat negatiivisia. Tämä on totuus teidän politiikastanne.

Te vetoatte koronaan. Kun Rinteen hallitusohjelmaa rakennettiin, Suomi ei ollut kuulutkaan koronasta, koska koronaa ei vielä ollut. Teillä oli vaihtoehto sopeuttaa, teillä oli vaihtoehto uudistaa Suomea. Te jätitte tekemättä sen, te otitte velkaa. Nyt ovat talossa aikuiset, jotka korjaavat tämän asian ja pyrkivät turvaamaan tuleville sukupolville hyvinvointivaltion.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lindén.

16.15 **Aki Lindén sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haukkumisen sijasta olisi varmaan hyödyllistä käyttää tämä lyhyt minuutti sen arvioimiseen, mitä nyt oikeasti pitäisi tehdä. Täällä on epäilty, että meillä ei ole yhteistä tilannekuvaa. Minun tulokintani on se, että meillä on aika pitkälti yhteinen tilannekuva. Itse olen numerouskovainen, kuten on käynyt monta kertaa ilmi, ja sanon, että talouden luvut ovat aika kylmäävät. Jos oikein lyhyesti yrittää tämän tiivistää, niin tällä hetkellä me tarvitsemme lisää verotuloja. Tämähän on se asia, mihin ekonomistit ovat eniten täällä kiinnittäneet huomiota, että tämä puoli sopeutuksesta on kokonaan, toistaiseksi, hallitukselta unohtunut.

Toinen on menojen leikkaus. Me tarvitsemme julkisten menojen kasvun hillintää, jopa pysäyttämistä, mutta sen tulee kattaa kaikki valtiontalouden pääluokat, ei vain sosiaali- ja terveysministeriö ja sen sisällä se kaikkein köyhin viisiprosenttinen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

Kolmanneksi, me tarvitsemme juuri edellisiä keinoja, jotta se velan kasvu saadaan pysäytettyä.

Neljänneksi, kaikkein tärkein on tietysti kasvu. Siihen vaikuttaa olennaisesti esimerkiksi työmarkkinaratkaisu, ja niillä tilanteilla, joilla nyt hallitus on ajamassa työmarkkinat sekaisin, on pelättävissä, että työmarkkinaratkaisu ensi syksynä ei varmasti synny kovinkaan helposti.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Jukkola.

16.17 Janne Jukkola kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Oppositio on pyytänyt kuuntelemaan täällä usealla puheenvuorolla, ja kyllä täällä takarivillä kuunnelaankin, mutta edustaja Lindtmanin vastausta vaikutusarvioihin ei kuulu.

Mutta kuunnelkaapa tätä: Joka kahdeksas käyttämämme euro rahoitetaan velalla. Miten toimisitte omassa arjessanne, kun rahat eivät riitä, autoon tulee esimerkiksi yllättävä vika tai pakollinen hankinta vaatiikin lisämaksuja tai korot ynnä muut vievät ison osan tulostanne? Kaikille meille kelpaa ratkaisuksi lisätulojen hankkiminen, mutta tarvitaan myös todella huolellinen tarkastelu oman talouden menoista, ja niitä kaikilta löytyy. Tämä tarkastelu tarvitsee tehdä myös valtiolle säännöllisesti, ja nyt sitä tehdään.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Saarikko.

16.18 Annika Saarikko kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tietenkin selvää, että näin hallituskauden alussa istuva hallitus jonkin aikaa pärjää sillä rimpsulla, joka jotakuinkin kuuluu, että syy on suhdanteessa, syy on sotessa, syy on siinä edellisessä hallituksessa, mutta nyt on parempi katsoa eteenpäin. Tästä tulee vaikea kevät, toivottavasti ei dramaattisesti turvallisuuden vuoksi vaan pelkästään talouden ja työmarkkinatilanteen vuoksi.

Listasin omassa puheenvuorossani neljä kohtaa, joissa minä tunnistan virheitä hallitusohjelmassanne. Veropohja: ei ole yllätys, että se on romahtamassa pitkälti tietysti fossiilisten polttoaineiden kehityksen vuoksi. Ei ole yllätys se, että talouskasvu vaatii toimia, joiden vaikutukset eivät edes näy yhdessä keväässä. Te myös kuvittelitte sotesta liikoja. Pitkien välimatkojen vanhenevassa maassa ei millään mallilla syntyisi sotesta nyt hevillä säästöjä — puhumattakaan työmarkkinoista, joiden varaan olette laskeneet työllisyyden paranemisena kahden miljardin euron vaikutukset julkiseen talouteen. Te lupasitte vähentää velkaa ja lisätä työllisyyttä. Nyt on käynyt päinvastoin: paljon velkaa ja paljon työttömyyttä. Mikä on suunnitelmanne kohti kehysrihtiä: millä periaatteilla ja arvoilla ryhdytte näitä neljää virhettä korjaamaan?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lehtinen.

16.19 Rami Lehtinen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen talouden tilanne on huolestuttava, mistä kertoo se, että olemme lähellä EU:n tarkkailuluokkaa. Siitä huolimatta vasemmistolaiset ovat jokaista sopeutustoimenpidettämme vastaan eivätkä anna mitään vaihtoehtoisia ratkaisuja paitsi veronkorotukset. SDP:n kasvun kaava tai-taa olla haitallisten yritystukien poistaminen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

Syy, miksi me olemme tässä tilanteessa, on pitkän ajanjakson seuraus. Peiliin saavat katsoa kaikki, jotka tässä salissa istuvat, mutta etenkin viime hallituskaudella tehtiin erittäin vastuutonta talouspolitiikkaa. Koronan, sodan ja inflaation aiheuttamat seuraukset taloudessa olivat tiedossa, mutta edellinen hallitus ei halunnut tehdä minkäänlaisia säästötoimenpiteitä. Sen vuoksi nykyinen hallitus on ikävässä asemassa ja velvoitettu tekemään nykyiset toimenpiteet. Toimenpiteiden kohdalla haluan kuitenkin muistuttaa, että niitä ei tehdä ketään vastaan vaan sen puolesta, että tässä maassa olisi jatkossakin hyvinvointivaltio. [Annika Saarikko pyytää vastauspuheenvuoroa]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Saarikko, vastaus.

16.21 **Annika Saarikko kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Taisin juuri äskeisessä puheenvuorossa sanoa, että ilmeisesti jonkin aikaa pärjää sanomalla ”mutta kun se edellinen”, [Antti Lindtman: Sieltä se tuli! — Jani Mäkelä: Tyhjä paperi!] mutta minä haluan todeta, että ymmärrän, että ette tainnut olla täällä viime vaalikaudella, joten siksi hyvä muistuttaa. Puolueenne tuki kaikkia niitä ratkaisuja, [Antti Lindtman: Kyllä! — Tytti Tuppurainen: Ihan kaikkia!] joita teimme koronan vuoksi tukeaksemme yrityksiä, kuntia ja suomalaisten elämää. Te kannatitte sitä, että Puolustusvoimien resursseja lisätään, [Kimmo Kiljunen: Poliisia!] ja myöskin sellaisia toimia, joilla parannettiin esimerkiksi meidän koulutusta ja sosiaali- ja terveydenhuoltoa. Me voimme käydä tätä loputonta taistoa siitä, että totta, Suomi on velkaantunut 15 vuoden ajan — kuten todettua, syntisten pöydässä on muitakin puolueita — mutta nyt ikään kuin toteatte, että koska edellinen, niin meidän pitää toimia näin. Kyllä ne ovat politiikan arvovalintoja, miten sitä taloutta ryhdytään laittamaan kuntoon, ja tässä peräänkuulutetaan sitä, että teidän vaalipuheenne on täydellisessä ristiriidassa sen kanssa, mitä me nyt todistamme hallituksen politiikaksi. Siitä te olette vastuussa, siitä, mitä tapahtuu tästä eteenpäin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Zyskowicz ja sen jälkeen edustaja Harjanne.

16.22 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ihan tuohon edustaja Saarikon puheenvuoroon viitaten: Onko se poliittinen arvovalinta, että teidän tekemänne sote-uudistus heittää tämän hallituksen pöytään yllättäen miljardiluokan lisämenoja? Onko se arvovalinta? [Petri Honkosen välihuuto]

Sitten mitä tulee aikaisempaan keskusteluun, niin onhan tämä tragikoomista, että demarit tekivät vaihtoehtobudjetin ja lasketuttivat sitä varten eduskunnan tietopalvelulla tämän heidän vaihtoehtonsa työllisyysvaikutukset. Ne olivat niin negatiiviset, että he salasivat ja piilottivat nämä. Kun niitä peräänkuulutetaan, niin edustaja Lindtman sanoo, että odotta-kaa, kyllä ne sieltä tulevat. Ilmeisesti edustaja Lindtman luottaa siihen, että me unohdamme ja aika hoitaa, [Sari Sarkomaa: Emme unohda!] mutta edustaja Lindtman, emme unohda, ja aika ei hoida.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Harjanne, ja sitten edustaja Tuppurainen valmistautuu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

16.23 Atte Harjanne vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hieman turhauttavaa kuulla täällä kerta toisensa jälkeen, kuinka oppositiosta ei esitetä ratkaisuja, vaihtoehtoja. Vihreät on vaihtoehtobudjetissaan ennen sitä ja sen jälkeen esittänyt lukuisia keinoja haittojen hinnoittelusta, tehottomien yritystukien karsimisesta, menoleikkauksista, fiksummasta verotuksesta. Ne löytyvät sieltä, ja toivoisin, että niihin voitaisiin tutustua.

Minun nähdäkseni hallitus on nyt herännyt siihen, että hallitusohjelma ei Suomen taloutta pelasta, ja muun muassa taitaa tuoreemmiltaan olla perustettu tämä nyrkki, ”Marttisen miehet”, [Naurua] katsomaan tätä veropuolta. Toivon heille rohkeutta tässä työssä ja avointa mieltä etsiä niitä fiksua verotuksen keinoja, mutta huolettaa, että esimerkiksi erittäin perusteltu, taloustieteen ja demokratian näkökulmasta perusteltu maakuntaveron ammuttiin heti alas. Minä pelkään, että tässä käy niin, että viikko viikolta pääministeri käy tuossa sanomassa ja kertomassa, mikä asia ei kelpaa, ja lopun perin se riihi on sellainen, että leikataan köyhiltä ja kuihdutetaan Suomea. Toivon rohkeutta ja avaraa mieltä katsoa niitä keinoja, ja varmistaisin, että eihän tässä nyt käy niin, että te ette kuuntele taloustieteilijöitä ja asiantuntijoita, vaan annatte ideologian sumentaa kantanne.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Otetaan muutama puheenvuoro tähän, ja sen jälkeen täällä on neljä ministeriä, anteeksi viisi ministeriä, jotka saavat siinä vaiheessa lyhyet puheenvuorot. — Mutta nyt Tuppurainen, olkaa hyvä.

16.24 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kovasti hallitus ja ministerit ja edustajat yrittävät puhua mustaa valkoiseksi, mutta kun katsomme tosiasioita ja tunnustamme ne, niin tosiasia on se, että valtionvelka kasvaa ja työllisyysaste karkaa, ja sen vuoksi ennätysajassa ollaan joutumassa tilanteeseen, jossa hallitus joutuu käytännössä neuvottelemaan hallitusohjelman uusiksi, ja tämä kaikki ilman koronaa, tämä kaikki ilman energiakriisiä. Ja nyt kansalaiset kysyvät ja me kansalaisten mukana, että onko nyt niin, että luvassa on kehysriihessä tätä samaa, joka vie Suomea väärään suuntaan? No SDP on esittänyt täällä tänään, edustaja Lindtman on esittänyt, viiden kohdan ohjelman tilanteen ratkaisemiseksi [Kimmo Kiljunen: Selkeät kohdat!] — viiden kohdan ohjelman, jolla tätä asiaa voitaisiin ratkaista, ja niistä kaikkein keskeisin on se, joka on, pääministeri Orpo, suoraan teidän omissa käsissänne, ja se on tämän työmarkkinatilanteen vakauttaminen. Teillä on avaimet käsissänne. Eikö nyt olisi aika vaikuttaa siihen, joka on meidän suomalaisten itsemme vaikutettavissa, eli saada yhteiskuntarauhaa, järjestöt sopimaan asioista keskenään ja sitä kautta työllisyyttä ja kasvua kestävästi? Voisitko te nyt ojentaa sovinnon kättä? [Ben Zyskowiec: Eivätkö avaimet ole Hakaniemen ay-johtajilla? — Antti Lindtman: Taitavat olla hallituksella!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Lyly.

16.25 Lauri Lyly sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä on monta kertaa puhuttu siitä kulttuurista, mikä Suomessa vallitsee. Minä kaipaisin sitä ajattelua, että nyt kun me tiedetään, että meillä on taloudellinen kriisi päällä, meillä talous on nollan pinnassa, työttömyys kasvaa ja työmarkkinat ovat ihan sekaisin, niin nyt tarvittaisiin luottamuksen rakentamista. Me tiedetään, että työmarkkinoilla pitäisi saada vakaas ja pitäisi saada tulevaisuudennäkymä ja neuvottelut, aidot neuvottelut, liikkeelle, ja niitä minä peräänkuulutan tässä, koska sitä kautta rakennetaan kestävämpiä ratkaisuja yli vaalikausien. Nii-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

tä ratkaisuja ei tule yksipuolisesti sanellen täällä salissa. Ne eivät tule kestämaan. Ne eivät tule kestämaan työmarkkinakierroksilla, ne eivät tule kestämaan poliittisessa päätöksenteossa — niihin palataan. Minä toivon, että löydetään sopien ratkaisuja, ja siinä veto on pääministerillä, että kutsuisi kasaan tämmöisen työmarkkinajoukon, [Puhemies koputtaa] jonka kanssa katsotaan, miten tästä umpikujasta päästään ulos. Lakot loppuvat heti sinä päivänä, kun aidot neuvottelut alkavat. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ohhoh! — Jani Mäkelä: Milläs mandaatilla tuo oli luvattu?]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraavaksi edustaja Kivelä, Mai.

16.27 Mai Kivelä vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on nyt usean ryhmän toimesta tuotu esille niitä lupauksia, jotka te, hallitus, olette jo ehtineet pettää, mutta vieläkö koko listaa ei ole edes ehditty käydä läpi, joten jatketaanpa ilmasto- ja ympäristöpolitiikan osalta.

Sanojenne vastaisesti te ette ota ilmasto- ja luontotyötä tosissanne. Jos te olisitte tosissanne, te ette tekisi päätöksiä, joilla päästöjä tietoisesti lisätään, te ette leikkaisi luonnon-suojelusta, te ette heikentäisi ilmastolakia, te ette keventäisi ympäristöhaittojen verotusta ja te ette lopettaisi tukia niiltä kaikista tehokkaimmista ympäristötoimista. Nyt te kuitenkin teette kaiken tämän: päästöjä lisätään, luontokato kiihtyy. Onko tämä se toinen velka, jonka te myös haluatte jättää nuorille? Te, pääministeri Orpo, lopetitte puheenne vetoamalla nuorten tulevaisuudenuskon palauttamiseen, mutta teidän toimimattomuutenne ja nämä petetyt lupaukset eivät luo toivoa nuorille eivätkä kyllä kenellekään muullekaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraavaksi edustaja Mehtälä, poissa. — Edustaja Siponen.

16.28 Markku Siponen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun tässä oli näistä lupauksista puhetta, niin kyllähän se yksi merkittävin lupaus, mikä on unohtunut ja petetty, on kokoomuksen lupaus velkaantumisen lopettamisesta tai vähintäänkin sen kääntämisestä, koska kyllähän nyt valitettavasti suunta on aivan toinen.

Mutta, arvoisa rouva puhemies, haluaisin sanoa tästä Itä-Suomen tilanteesta. Siitä myöskin presidenttiehdokkaita tentattiin, ja hyvä niin, koska alueen menestys ja tulevaisuus liittyvät myös Suomen puolustukseen ja turvallisuuteen monella tavalla. Haluan kiittää pääministeri Orpoa, ministeri Multalaa ja kokoomuksen ryhmäjohtaja Marttista vierailusta Savo-Karjalassa. Kuultiin kannustavia puheita ja lohdullisia lupauksia, mutta nyt odotamme tekoja, esimerkiksi sitä, että Kuopiota ja Joensuuta ei sivuuteta koulutuspaikkajaossa. Odotan, että nämä virheet korjataan.

Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri Orpolle: Ministeriön linjauksen mukaan Itä-Suomessa ei ole kasvukeskuksia. [Puhemies koputtaa] Eihän hallitus omilla linjauksillaan [Puhemies koputtaa] vie näistä kaupungeista kasvun mahdollisuuksia?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraavaksi vielä kaksi puheenvuoroa täältä salista, ja sen jälkeen sitten ministerikimara sieltä. Eliikä edustajat Eskelinen ja Elomaa. Otetaan Mikkonenkin siitä vielä. — Eskelinen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

16.30 Seppo Eskelinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On selvä, että talouden tilanne on haasteellinen, mutta täytyy myös tunnustaa, että kyllä hallitus omilla toimenpiteillään on myös syventänyt työllisyystilannetta ja talouden tilannetta. Mitä syvemmälle työmarkkinakriisi menee, sitä suuremmat vaikutukset sillä on talouteen ja työllisyyteen.

Muutama esimerkki:

Sosiaaliturvaleikkaukset: Ostovoima tulee laskemaan niillä ihmisillä, jotka normaalisti-kin suurimman osan kulutuksesta tekevät. Tavattiin Kuopion piispa välillä, tässä keskustelun lomassa. Hän sanoi yhden sanan: politiikan oikeudenmukaisuus. Kaikki voi lukea siitä terveiset, mitä se tarkoittaa. Olisiko tuonne sosiaaliturvaleikkausten suuntaan?

Kuntien valtionosuusleikkaukset: Yt:t ovat menossa suurimmassa osassa kuntia. Investoinnit olemme laittaneet jäihin. Onko vaikutusta työllisyyteen, talouteen? On.

Ja sitten virheelliset veropäätökset — yli 200 miljoonaa: Polttoainevero, olutvero ja ylimpiin tulodesiileihin veronalennus. Oliko tarvetta tässä tilanteessa niihin, mistä kukaan suomalainen ei hyödy, eivät muut kuin isotuloiset? [Puhemies koputtaa] Normaali suomalainen näistä ei hyötynyt mitään. [Puhemies koputtaa] Markkinat hyötyvät.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Elikkä seuraavaksi edustaja Elomaa, ja sitten vielä Mikkonen, Krista.

16.31 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ainakin yksi yhteinen tekijä on oppositiolla ja hallituksella: meidän pitää kaikkien syödä ja mielellään kotimaista ruokaa, kotimaista tuotantoa. Nämä sanat liitetään kotimaiseen ruoantuotantoon: ”omavaraisuus”, ”huoltovarmuus”, ”turvallisuus”. [Petri Honkosen välihuuto] Elintärkeitä Suomelle, kaikille kansalaisille.

Tuolla Keski-Euroopassa ovat maanviljelijät [Petri Honkonen: On täälläkin!] erittäin vahvasti nyt osoittaneet mieltään, ja he ovat saaneet siihen tukea. Täällä lakkoilevat aika monet paitsi maanviljelijät. Meille on hyvin tärkeää, että me tosiaan pystytään tämä oma kotimainen ruoantuotanto pitämään yllä. Minä kysyisin maa- ja metsätalousministeriltä: mitä toimia tehdään, jotta meidän omavaraisuus ruoantuotannossa säilyy, koska tämä on erittäin haasteellista tänä päivänä meidän viljelijöillemme emmekä me halua, että viljelijät lähtevät tuonne lakkoilemaan? [Petri Honkonen: Ei yhtään mitään toistaiseksi!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Otetaan vielä edustaja Mikkonen, Krista.

16.32 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me ollaan paljon puhuttu taloudesta, mutta se, mikä on unohtunut, on puhe luontopääomasta. Me kaikki tiedämme, että luonnon monimuotoisuus takaa luontopääoman, ja sen säilyttämiseksi meidän täytyy tehdä toimia. Jos me ei pidetä huolta, että meillä on monimuotoinen luonto, niin se vaikuttaa niin talouteen, turvallisuuteen kuin meidän ihmisten fyysiseen ja psyykkiseen hyvinvointiin ja terveyteenkin.

Ympäristöministeri kertoi, että rahaa on vähän ja ei voida tehdä asioita. Sen takia ihmettelen, että lainsäädännön keinoja ei ole otettu käyttöön. Siellä olisi paljon, mitä voisimme lainsäädännöllä parantaa, ja olisi keinoja, millä pitää huolta luontopääomasta, esimerkiksi ekologisen kompensaation laajentaminen, maankäytön muutosmaksu, metsälain uudistaminen, uhanalaisten luontotyyppien palautus luonnonsuojelulakiin ja niin edelleen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

Olen iloinen siitä, että hallitus on nostanut virtavedet vahvasti esille ja Palokki on siellä erityisesti mainittu. Kysyisinkin nyt, kun selvityshenkilö Esa Härmälä on saanut työnsä valmiiksi ja suosittaa siinä Palokin ennallistamista laaja-alaisesti, aikooko hallitus viedä tämän ainoan konkreettisen luontoesityksensä loppuun asti.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Kun täällä näköjensä ministeriä ei ole kovin paljon vielä puhunut, niin nyt otetaan seitsemän ministeriä ja lyhyet puheenvuorot, ja sitten vielä ihan lopuksi saa pääministeri. Tässä vaiheessa aloittaa pääministeri Orpo, ja seuraavaksi valmistautuu Essayah. — Kaksi minuuttia.

16.34 Pääministeri Petteri Orpo: Arvoisa rouva puhemies! Kahdessa minuutissa täytyy olla nopea. Haluan aloittaa sen kiittämällä edustaja Haavistoa todella tyylikkäästä demokratian taistelusta ja hyvästä tuloksesta. [Ben Zyskowiec: Tähän yhdymme! — Eduskunnasta: Kyllä!] Se oli tyylikäs työ. Varmasti kaikki yhtyvät tähän.

Vielä tähän hallituksen ohjelmaan. Kun ymmärrettävästi oppositio nyt yrittää maalata, että hallitus ei tee mitään ja tavoitteet karkaavat, niin kyllä se vaan valitettavasti on niin, että suhdannetilanne on äärettömän vaikea. Niihin ennusteisiin nähden, mitä viime keväänä näimme, tilanne on huomattavasti vaikeutunut. Se johtuu globaalista tilanteesta, Ukrainassa sota jatkuu, samankaltaisista asioista kuin viime hallitus kohtasi. Siksi tulojen ja menojen välinen kuilu kasvaa.

Toinen suuri syy — syyttelemättä ketään vaan toteamalla — on se, että sote-ratkaisu on osoittautunut äärettömän kalliiksi ja meidän täytyy pelkästään menneitä kuluja kattaa puolentoista miljardin verran. [Annika Saarikon välihuuto] Plus tämä kuntatalouden alijäämä, puoli miljardia, joka on syntynyt rahoitusmallista, joka on hyväksytty, meidän pitää myöskin paikata, koska muuten se tarkoittaisi leikkauksia kuntatalouteen ja siellä erityisesti erityisen tärkeään perusopetukseen.

Näiden edessä me ollaan. Minä toivon, että kun valtiovarainministeriöstä tullaan saamaan uusien ennusteiden valossa viimeiset luvut aikanaan kun mennään kohti riihtä, niihin sopeutustarpeisiin sitten sitoudutaan kaikki, edes siihen lukuun, mikä tarvitaan siihen polkuun, että... [Annika Saarikko: Mikä se luku mahtaa olla?] — Se saadaan sitten, kun valtiovarainministeriö tarkentaa lukujaan. [Annika Saarikko: On aika iso haarukka!] — No kyllä te tiedätte, mitä se tarkoittaa. Riippuu, mistä luvuista puhutaan: kehyksen sisällä sopeutuksesta, millä aikavälillä, te tiedätte ihan varmasti. Minä luulen, että te pystytte parempaan kuin tähän lukujankkaukseen. Kuulostiko tutulta? [Annika Saarikko: Pystytte parempaan!]

Arvoisa eduskunta! Vielä sanon sen, kun täällä viitataan koko ajan talouden asiantuntijoihin, että sekä valuuttarahasto IMF että viimeksi luottoluokittaja Fitch ovat antaneet selkeän viestin, että ne politiikan peruskeinot, mitä hallitus on tekemässä, ovat välttämättömiä, ne ovat oikean suuntaisia, ja että esimerkiksi hallituksen kaavailut työmarkkinauudistuksista ovat sellaisia, jotka vahvistavat tällä hetkellä uskoa Suomen taloudenhoitoon. Hallitus on oikealla linjalla. Ohjelmalta ei ole pohja pois, me viemme sitä määrätietoisesti eteenpäin. Siellä on todella vaikuttavia keinoja. Tulee laajasti kannustusta eri puolilta — en väitä, että tämä oli joku tilastotieteellinen fakta — laajaa kannustusta eri puolilta yhteiskuntaa, että juuri näitä uudistuksia pitää viedä eteenpäin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraavaksi — tiedän, että aikataulu painaa päälle — Essayah ja sen jälkeen Purra. Ja saa sieltä paikalta puhua, kaksi minuuttia enintään.

16.37 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Haluan tosiaankin vastata edustaja Mikkosen ja myöskin edustaja Elomaan hyviin kysymyksiin.

Ensinnäkin, edustaja Mikkonen, kysyitte tästä Palokin asian käsittelystä. Se käsitellään kehysriihessä, ja todellakin siellä selvitysmies Esa Härmälältä on saatu hyvä raportti, jossa on kuultu alueen sidosryhmiä — kuntia, monia alueen toimijoita — monipuolisesti, ja sen lisäksi meillä on Luonnonvarakeskuksen raportti, joka keskittyy nimenomaisesti tähän ekologiseen kysymykseen tämän asian osalta.

Sitten edustaja Elomaa nosti esille tämän maatalouden tilanteen ja myöskin sen, millä tavalla maataloustuottajia tässä tilanteessa on autettu. Meillähän viime kesänä oli ensimmäinen kriisitukipaketti, mikä tuli tuolta Euroopan unionin kriisituen kautta, ja ensinnäkin 200 prosentilla toimme siihen kansallista tukea mukaan ja suuntasimme tämän paketin kokonaisuudessaan nuorille tuottajille. Kyse oli nimenomaisesti kriisitilanteeseen reagoimisesta. Jos me mietitään nuoria tuottajia, niin sehän tarkoittaa sitä, että heillä yleensä harvemmin on puskureita vastata tilanteeseen. Esimerkiksi muuttuneet sääolosuhteet tai vaikkapa hinnannousu sähkössä tahi lannoitteissa ovat sellaisia, että siellä ei ole niitä puskureita, mitä sitten kauemmin maataloudessa mukana olleilla tuottajilla on, ja jos ajatellaan sitä, että monesti Suomessa aloitteleva tuottaja on joutunut maksamaan pois esimerkiksi sisärosuuksia, niin tällä 11 miljoonalla, minkä toimme näille tuottajille, pystymme tuplaamaan tämän nuoren tuottajan tuen. Sen lisäksi on tasevaraus jo täällä eduskunnassa käsitelyssä, ja sen lisäksi ollaan vielä tuomassa myöskin aloitustuen korotus CAP-suunnitelman muutoksen kautta.

Eli nämä ovat esimerkkinä siitä, mitä on jo tehty. Sen lisäksi on tulossa elintarvikemarkkinalain muutos, kilpailulain muutos ja hankintalain muutos, joilla kaikilla pyritään siihen, että nimenomaan se tuottaja [Petri Honkosen välihuuto] saa siitä elintarvikeketjusta sen oman osuutensa, mikä hänelle kuuluu.

Hyvä tilanne on, että tällä hetkellä Elintarviketeollisuusliitto viettää 80-vuotisjuhlaa ja investoi vahvasti nyt Suomeen. [Puhemies koputtaa] Olen lähdössä sinne pitämään juhlapuhetta, joten valitettavasti joudun nyt poistumaan täältä aitiosta tähän tilaisuuteen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi ministeri Purra, ja ministeri Ikonen valmistautuu. Kaksi minuuttia saa sieltä sitten.

16.39 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Todella, hallitus tekee hallitusohjelman mukaisia sopeuttamistoimia ja valmistelee paraikaa uusia. Se, että täällä salissa pääasiassa oppositio keskittyy näihin sosiaaliturvaan tuleviin leikkauksiin, jättää sen koko kuvan vajaaksi. Jos luette hallitusohjelmaa ja sen liitteitä, joissa niitä säästöjä on, niin huomaatte, että leikkauksia kohdistetaan hyvin laajasti eri sektoreille. Oikeastaan ainoat, jotka selvästi toimilta säästyvät, ovat puolustus, sisäinen turvallisuus ja perusopetus. [Kimmo Kiljunen: Ja eläkeläiset, onko?] Me tulemme myös tässä tällä hetkellä käynnissä olevassa prosessissa tarkastelemaan näitä säästötoimenpitei-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

tä hyvin laajasti eri sektoreille. Esimerkiksi sinne valtionhallintoon tuottavuusohjelman kautta hallitusohjelmassakin on jo kirjauksia. Mielellään toki näistäkin me täällä salissa voisimme välillä puhua, koska totta on, että niitä tehdään hyvin laajasti, ja olemme siihen jatkossa entistä valmiimpia tämän heikentyneen talouden tilanteen osalta.

Lisäksi toinen seikka, jonka haluan huomauttaa, että kun oppositio on esittänyt, että me teemme merkittävästi veronalennuksia ja ikään kuin tässä talouden tilanteessa tämä on huono vaihtoehto, niin meidän veropolitiikkamme on fiskaalisesti hyvin stabiilia. Me nostamme joitakin veroja ja alennamme toisia, mutta noin yleisesti ottaen se on varsin tasaisista. Ja kuten on moneen kertaan sanottu, tässä uusien lukujen valossa meidän hallitusohjelmamme alijäämätavoitteen saavuttamiseksi me olemme valmiita tekemään myös veronkorotuksia, mutta samaan aikaan hallitusohjelman kirjauksista siitä, että näitä ei haluta kohdistaa sinne, mihin niitä ylipäättänsä ei pitäisi kohdistaa, eli työn ja yrittämisen verojen lisäämiseen, niistä me pidämme kyllä jatkossakin kiinni. Erityisesti tällaisessa tilanteessa, jossa meidän kasvu on näin ongelmallista, suhdanne on heikko, vielä suuremmallakin syyllä veroratkaisujen pitää olla järkeviä, ja ne ovat usein juuri sellaisia, mitä myös ekonomistit tukevat.

Mutta samaan aikaan, kyllä, hallituksessa on neljä puoluetta, joilla kaikilla on jonkinlaisia näkemyksiä siitä, mihin suuntaan tätä viedään. Kuten olen avoimesti sanonut, neuvottelut, jotka siis ovat käynnissä, eivät varmasti ole helppoja, mutta tämä hallitus on sitoutunut hallitusohjelmaan ja [Puhemies koputtaa] — älkää kantako huolta — myös sen velan kasvun taittamiseen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi siis ministeri Ikonen, ja ministeri Juuso valmistautuu.

16.41 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on kysytty tästä hyvinvointialueitten rahoitusmallin uudistamisesta. Meidän olemme jo hallitusohjelmassa luvanneet, että hyvinvointialueet saavat työrauhan ensimmäisiksi vuosiksi, eli ne toimivat tällä edellisen hallituksen säätämällä rahoitusmallilla vuosina 23—25, ja me emme ole sillä välillä tekemässä muutoksia. Mutta olen jo käynnistänyt tämän rahoitusmallin uudistamisen työn. Tällä hetkellä tehdään ihan selvitystyötä siitä, miten esimerkiksi näitä tarvekriteerejä ja muita, sairastavuutta ja muuta, tulisi uudistaa, jotta ne vastaavat näihin hyvinvointialueitten rahoituksen tarpeisiin entistä paremmin. Siellä tullaan vahvistamaan HYTE-kerrointa ja lisäämään tätä rahoitusmallin kannustavuutta, mutta nämä uudistukset tulevat vasta sitten vuodesta 26 eteenpäin, ja siihen tehdään tällä hetkellä pohjatyötä. Tällä hetkellä on työrauha tämän osalta.

Kun täällä kysyttiin tästä maakuntaverosta, niin kuten hallituksen ohjelmaan on kirjattu, maakuntaveron ei kuulu tähän rahoituksen kokonaisuuteen, mitä nyt valmistellaan. Itse asiassa maakuntaveron kohottaisi kokonaisveroastetta, se veisi selkeyttä kaikkiaan tältä meidän verotusjärjestelmältä. Se vaatisi myöskin aika isot tasaukset edelleenkin päälle. Ja jos me katsotaan sitä, miten se veromalli toimisi täällä Kehä kolmosen sisällä, yhdellä veroäyrillä on paljon helpompi koota rahoitusta kuin sitten jos mennään niille alueille, joissa toisaalta palvelutarpeet ovat kovimpia: siellä yhdellä veroäyrillä saadaan paljon vähemmän rahaa koottua. Tämä saattaisi johtaa siihen, että eri alueitten välillä verotuksen taso ja palveluitten tasot lähtisivät eriytymään entisestään. [Petri Honkonen: Tilanne on jo se!] Tässä on tämäntyyppisiä riskejä, mitä silloin maakuntaverokomiteassa myöskin tunnistet-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

tiin, eli tätä ei olla valmistelemassa tällä hetkellä. Sen sijaan ohjausta me ollaan hyvinvointialueitten puoleen vahvistettu muun muassa sillä, että viime viikolla valtiovarainministeriössä aloitti tällainen ohjausosasto.

Sitten täällä kysyttiin vielä VOS-leikkauksista. Sellaisia me ei olla tehty. Tämä meidän hallitusohjelma lähtee siitä, että kuntien rahoitusta päinvastoin lievästi vahvistetaan.

Norminpurusta täällä edustaja Wallinheimo kysyi. Meillä perjantaina loppuu norminpurkukysely, sinne on tullut yli 200 ehdotusta, eli pyritään myöskin keventämään tätä kuntien sääntelyä.

Ja viimeisenä vielä kysyttiin Itä-Suomen kaupungeista ja muusta. Itä-Suomi-ohjelman lisäksi me ollaan kehittämässä kumppanuutta Itä-Suomen kaupunkien kanssa. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, ja ministeri Rydman valmistautuu. [Wille Rydman: Elikkä Juuso oli ensin?] — Juuso ensin.

16.44 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaan myöskin tähän kysymykseen maakuntaveroista. On aivan selvää, että pitäydymme hallitusohjelmassa ja siinä rahoitusmallissa, mikä edellisen hallituksen aikana on tähän malliin luotu. Teemme tietysti parhaamme, jotta se onnistuisi ja voisimme sitä kehittää niin, että tämä rahoituksen ongelmallinen tilanne poistuisi ja kaikki hyvinvointipalvelut voitaisiin pitää ennallaan. On kuitenkin selvää, kuten varmasti edellinenkin hallitus keskusteluissaan ymmärsi, että hallintorakenteessa on pieni ongelma siinä, että vastuu on hyvinvointialueilla mutta rahat tulevat valtiolta. Elikkä kyse ei ole ihan oikeasta itsehallinnosta. Siihen haluttiin tällä uudistuksella päästä, mutta tämä rahoitusmalli ei takaa sitä aitoa itsehallintoa. [Atte Harjanne: Valta on teillä nyt!] Muistan, että viime hallituskaudella kyllä selviteltiin mahdollista maakuntaveroa, mutta mielestäni sen selvittämistä voisi ehkä jatkaa ja miettiä erilaisia tasausmalleja. [Atte Harjanne nostaa peukalooaan] — No, hyvä, että joku on minun kanssani samaa mieltä. — Mutta pohdintani tarkoitti nimenomaan seuraavaa tai sitä seuraavaa hallitusta, ei tätä hallitusta. Tällä hallituskaudella pyrimme vakauttamaan tilannetta. Pyrimme kaikin tavoin sen rahoitusjärjestelmän puitteissa vakauttamaan tämän tilanteen ja tekemään siitä parhaan mahdollisen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi ministeri Rydman, ja ministeri Adlercreutz valmistautuu.

16.46 Elinkeinoministeri Wille Rydman (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä salissa on kysytty moneen otteeseen, minkä takia valtion velkaantumistahti ei hidastu siitä huolimatta, että hallitus sopeuttaa valtion menoja ja tekee leikkauksia. No, se johtuu ennen kaikkea siitä, että valtionvelkojen korkomenot ovat paisuneet suorastaan räjähdysmäisesti. Miksi näin on tapahtunut? Näin on tapahtunut sen takia, että edeltävä hallitus otti velkaa sillä asennoitumisella, että velkoja ei koskaan tarvitse maksaa takaisin ja että korotkin pysyisivät nollassa lopun kaiken. Tämän johdosta tämä hallitus peri sellaisen velkaperinnön, että sen taklaaminen on todella haasteellista. Olemme kuitenkin siihen sitoutuneet ja teemme ne sopeutustoimenpiteet, jotka tarvitsee tehdä. Ja jos näyttää siltä, niin kuin nyt näyttää, että suhdanneluontoisista seikoista johtuen enemmänkin sopeutustoimia tarvitaan, niin toki teemme myöskin ne.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

Olette aivan oikeassa siinä, että totta kai, kun katsotaan tulevaisuuteen, pitää ennen kaikkea panostaa kasvuun. Juuri näin me teemme. Toimintaympäristö on kuitenkin mitä haasteellisimmin johtuen ennen kaikkea siitä, että tällä hetkellä ulkomaisista investoinneista kilpailaan pikemminkin maksettujen valtiontukien kautta kuin sen kautta, mistä maasta löytyy kunnolla osaamista tai parhaat mahdolliset investoinnin edellytykset.

Meillä on tietystikin haasteenamme se, että meillä ei ole samanlaista šekkivihkoa käyttäen investointitukien maksamiseen kuin monilla meidän keskeisillä kilpailijamaillamme. Mistä tämä johtuu? No, jälleen kerran siitä, että esimerkiksi edeltävä ja aika moni sitäkin edeltänyt hallitus on nimenomaisesti ollut niin löysin rantein ottamassa velkaa ja kasvattamassa sitä taakkaa, mikä on kaventanut tämän hallituksen tosiasiallisia mahdollisuuksia vastata näihin. Siitä huolimatta me vastaamme sen mukaan, miten voimme. Me fuusioimme meidän valtion erityisrahoitusyhtiön, teemme siitä voimakkaamman teollisuuspolitiikan välineen, panostamme tutkimukseen, kehitykseen ja innovaatiotoimintaan ja luomme sillä tavoin pohjaa myöskin tulevaisuuden kasvuille. Me teemme sellaiset työmarkkinauudistukset, jotka varmistavat sen, että Suomessa kannattaa palkata uusia työntekijöitä, että työn vastaanottaminen aina kannattaa, ja sitä kautta luomme edellytyksiä sille tulevaisuuden kasvuille, joka kuitenkin viime kädessä julkisenkin taloutemme voi laittaa jälleen ojennukseen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraavaksi vielä ministeri Adlercreutz, ja sitten menemme puhujalistaan. Ne, jotka ovat varanneet puheenvuoron, saavat vielä tänään puheenvuoron. Lopuksi puheenvuoron käyttävät vielä ministerit Ranne ja Orpo. — Adlercreutz.

16.48 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Anders Adlercreutz (vastauspuheenvuoro): Ärade talman, arvoisa puhemies! Valitettavasti jo paikalta lähtenyt edustaja Nurminen kysyi tiettyjen pörssiyhtiöiden hallituspalkkioista, ja se on hyvä kysymys, koska tämä asia on yhteinen ja myöskin osittain jäljet juontavat juurensa tuolta edelliseltä hallituskaudelta. Fortumin, Finnairin ja Nesteen hallituspalkkioita ei ole pitkään aikaan korotettu, ja se on ongelma siinä mielessä, että meidän etumme on se, että hallituksessa on mahdollisimman pätevää väkeä. Tämän ongelman edellinenkin hallitus totesi. Valtio totesi vuonna 21 nimitystoimikunnissa yhdessä muitten osakkaiden kanssa, että tämä on ongelma, johon pitää saada korjaus. Pitää luoda polku siihen, suunnitelma siihen, että hallituspalkkiot olisivat verrokkien tasolla ja siinä määrin vertailukelpoisia. Tähän näkemykseen yhtyi myöskin edellisen hallituksen talouspoliittinen valiokunta. Se linjasi, että hallitus, valtio, puoltaa yhtiökokouksissa nimitystoimikuntien yksimielisiä esityksiä tästä asiasta, ja tavoitteena oli, että palkkiot saataisiin vertailukelpoisiksi vuoteen 26 mennessä. No tämän, yli hallituskaudet kestävästä pitkäjänteisestä linjauksesta pohjalta nyt sitten nimitystoimikunnat ovat toimineet, ja sen takia näitä hallituspalkkioita on korotettu. Ja painottaisin vielä, että näissä omistajaohjausasioissa on äärimmäisen tärkeää, että me ollaan pitkäjänteisiä ja että linja säilyy.

Mitä tulee tähän Itä-Suomen tilanteeseen, edustaja Siponen kysyi siitä, niin tähän liittyy sitten EU-politiikkaan. Olen ollut tyytyväinen siihen, että on hallituksen yhtenäinen linja siitä, että painotamme EU-keskusteluissa Itä-Suomen merkitystä, sen muuttunutta tilannetta, että se portti itään yhtäkkiä onkin pussinperä ja että sen pitää näkyä tulevissa koheesiorahoitusperiaatteissa. Tämän monet ministerit ovat nostaneet esille. Itse olen keskus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

tellut koheesiokysymyksestä vastaavan komissaari Elisa Ferreiran kanssa tästä useasti, kuten myöskin muitten ministerikollegojen [Puhemies koputtaa] kanssa Euroopan tasolla. Ja ilokseni huomasin, että tässä muutama kokous sitten Elisa Ferreira itse nosti tämän yleisten asioiden neuvostossa esille [Puhemies: Aika!] vähän niin kuin omana ajatuksenaan, mikä kertoo siitä, että Suomen ennakkovaikuttaminen tässä on ollut äärimmäisen tehokasta. [Tytti Tuppurainen: Alkoi jo edellisen hallituksena aikana!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, ja otetaan sitten ne, jotka ovat vielä täällä salissa ja jotka olivat aikaisemmin varanneet vastauspuheenvuoron, vielä tässä, ja sitten vielä kaksi ministeriä lopuksi. — Mikkonen, Anna-Kristiina, olkaapa hyvä.

16.51 Anna-Kristiina Mikkonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen politiikasta on vaikea löytää kansaa yhdistäviä tekijöitä. Työmarkkinatilanne on ajettu sovittelun sekä sopimisen sijaan kaaokseen, ja hallituksen historian suurimmat sosiaaliturvaleikkaukset ovat vasta tulossa voimaan. Vastakkainasettelun aika ei siis olekaan ohi. Hallituksen ”vain vahvoista välittävä Suomi” -politiikka johtaa Suomea väärään suuntaan.

Hallituksen kompassissa ilmansuunnat ovat muutenkin menneet sekaisin. Hallitus pyrkii jakamaan yhteiskuntaa niin työmarkkinoilla kuin maantieteellisesti. Hallituksen talousarviossa on nimittäin varattu Länsi-Suomen elinvoiman ja kasvun pakettiin 130 miljoonaa euroa. Juhlapuheissa, ja kuten äsken kuultiin, Itä-Suomi-visiosta ja -ohjelmasta puhutaan, mutta konkretiaa, visiota saati rahoitusta, ei itäisen Suomen ohjelmiin tai mihinkään toteuttamiseen ole hallituksen omissa talousarvioissa. Mihin toimenpiteisiin hallitus oikeasti aikoo ryhtyä muuttuneessa maailmantilanteessa eniten kärsineeseen Itä-Suomeen liittyen?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm.

16.52 Timo Furuholm vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuten tässä edellisen kolmen tunnin aikana on käynyt ilmi, hallitus on pettänyt niitä lupauksia, joita hallituspuolueet ennen vaaleja antoivat. Noita lupauksia rikkomalla ei yksikään ongelma ole kutistunut tai kadonnut, päinvastoin. Työmarkkinoilla on käynnissä kaaos, ja pienituloiset suomalaiset, jopa työtä tekevät, ovat kohta entistä vaikeammassa taloudellisessa tilanteessa. Eikä se velkakaan pienene.

Arvoisa pääministeri, hallituksen eri jäsenet ovat puhuneet lisäsopeutusten olevan välttämättömiä. Kysynkin teiltä: Lupaatteko tällä kertaa jättää yhteiskuntamme pienituloiset näiden tulevien sopeutusten ulkopuolelle ja etsiä oikeudenmukaisia sekä kestäviä keinoja korjata talouttamme? Lupaatteko tehdä teille oikeasti vaikeita päätöksiä? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Perholehto.

16.53 Pinja Perholehto sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, rouva puhemies! Täällä on pian kolme tuntia keskusteltu siitä, mitä hallitus tekee, mutta oikeastaan olen hieman huolissani ennen muuta siitä, mitä hallitus ei näytä olevan tekemässä, nimittäin puuttumassa mielen-terveyskriisiin tai sosiaali- ja terveystalouden haasteisiin. Hallituksen arvojärjestys kuulostaa siltä, että ensin leikataan sosiaaliturvasta, kiristetään työmarkkinatilannetta ja sen jälkeen katsotaan, josko olisi resursseja puuttua vielä mielenterveyden asioihin. Tämä tulee kuitenkin valtavan kalliiksi ihmisille mutta myös taloudelle ja työllisyydelle. Mielen-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

terveyssyistä menetetään joka vuosi miljoonia työpäiviä. Tämän vuoksi toivoisin, että ministeri ehtisi tänään vielä kertoa, missä mennään esimerkiksi psykoterapeuttikoulutuksen kaksiportaistamisen kanssa tai sen kanssa, että tästä ensimmäisestä osasta tehdään maksuton tällä hallituskaudella, koska hallitusohjelmassa on ihan hyviä kirjauksia aiheesta mutta niitä ei vielä esimerkiksi tuolla lainsäädäntösuunnitelmassa näkynyt juuri lainkaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Sarkkinen.

16.55 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei suomalaisia varmaankaan kiinnosta se, kuinka paljon laskennallisia paperityöllisiä hallituksen politiikalla syntyy, vaan heitä kiinnostaa se, onko heillä töitä tosielämässä ja tuleeko palkalla toimeen. [Jani Mäkelä: Eikö se ole just teidän politiikkaa?] Kun katsomme tosielämän työllisyyskehitystä, niin hallituskauden alussa työllisyys oli ennätyskorkealla ja nyt työttömyys kasvaa. Hallituksen työllisyyspolitiikka vaikuttaa nojaavan lähes yksistään sosiaaliturvaleikkauksiin, vaikka tosielämässä työllisyyskehitys ei perustu pelkästään sosiaaliturvaleikkauksiin.

Arvoisa puhemies! Nyt kun hallitus ei tee toimia rakennusalan romahduksen ehkäisemiseksi, niin herää väistämättä kysymys, onko hallituksella muuta työllisyyspoliittista visiota kuin sosiaaliturvan leikkaaminen ja työntekijän aseman heikentäminen. Miten esimerkiksi hallituksen valinta lisätä toimeentulotukiriippuvuutta vahvistaa työllisyyskehitystä?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hamari.

16.56 Lotta Hamari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jos mietitään niitä talouden kasvun avaimia ja syitä tähän tilanteeseen, niin kukaan ei ole vielä tänään ottanut esille väestöllisen huoltosuhteen romahtamista. Me tarvitsisimme enemmän panostuksia työperäiseen maahanmuuttoon kuin, ministeri Satonen, maastapotkulakia. Meidän olisi myös pidettävä kaikin keinoin huolta lapsista ja nuorista sekä panostettava kansalaisten mahdollisuuksiin nostaa osaamistasoaan. Opintotuen lainapainotteisuuden kasvattaminen tai aikuiskoulutustuen poistaminen eivät näitä tavoitteita tue.

Pääministerin ilmoituksessa olisin halunnut kuulla lisäksi jotain ympäristötoimista, neuvottelusta ja kenties jotain siitä, mitä IMF ja Valtiontalouden tarkastusvirasto myös suosittelevat, nimittäin tulopuolen ottamista mukaan talouden tasapainottamiseen. Pelkillä leikkauksilla ei kasva työllisyys, ei talous eikä kansalaisten hyvinvointi.

Pääministeri puhui siitä, että jättäisimme maan paremmassa kunnossa kuin sen olemme itse saaneet. Minä kysyn: kenelle? Hallituksen toimien on arvioitu ajavan 17 000 uutta lasta köyhyYTEEN. Näillä toimilla yhteiskunnan eriarvoisuus kasvaa, ja myös ympäristötoimet ovat riittämättömiä. Maksamme lopulta enemmän ostamalla päästövähennysyksiköitä.

Niistä talouden tasapainottamisen keinoista löytyy lisää asioita vaihtoehtobudjetistamme.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Minuutin puheenvuorot. — Seuraavaksi edustaja Viitala.

16.58 Juha Viitala sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus on saanut aikaan työmarkkinoilla melkoisen sekasorron ottamalla hallitsemattoman riskin hei-

Pöytäkirjan asiakohda PTK 4/2024 vp

kentäessään sanelemalla palkansaajien asemaa. Hallitus on valmis horjuttamaan työmarkkinoita mutta on unohtanut työelämän laadun ja työhyvinvoinnin ylläpitämisen merkityksen. Työhyvinvoinnilla on myös kansantaloudellisia merkityksiä, minkä vuoksi esitettyjä työelämän uudistuksia on syytä tarkastella myös työhyvinvoinnin myötä tulevan tuottavuuden näkökannasta. Henkilöstötuottavuuden parantamisessa on keskeistä työntekijöiden kokemus työelämän laadusta. On ilmiselvä riski, että työelämän uudistusten toteuttaminen sanelemalla heikentää työhyvinvointia työpaikoilla ja siltä osin tuo negatiivisia vaikutuksia työn tuottavuuteen.

Työelämää viedään nyt väärään suuntaan. Hallituksella tulisikin olla rohkeutta ottaa askelia taaksepäin suunnitelmissaan heikentää palkansaajien asemaa. Nyt tulisi rauhoittaa tilanne, pyytää ulkopuolelta apua ja ottaa tämä tilanne hallintaan. Nyt on aika muuttaa suuntaa ja panostaa työmarkkinoiden heikennysten sijasta aidosti kasvua luoviin toimiin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen.

16.59 Timo Suhonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Maassamme on toiminut vajaan vuoden oikeistohallitus. Velkaantuminen kiihtyy, työttömyys nousee ja lapsiperheköyhyys lisääntyi dramaattisesti. Hallitus on ajamassa tämän maan totaaliseen mustaan aukkoon. Kymmenettuhannet ja kohta jopa sadattuhannet palkansaajat osoittavat mieltä hallituksen kurjistamiskäytäntöä vastaan, ja mitä sanoo arvoisa pääministeri: ”Me emme peräänny.” [Jani Mäkelän välihuuto]

Lopuksi vielä viesti hallitukselle Itä-Suomesta Siilinjärveltä. Teollisuudessa työskentelevä pääluottamusmies Sillanpää kirjoittaa Savon Sanomissa seuraavaa: ”Petteri Orpon oikeistohallituksen aatteellinen vimma vapauttaa työmarkkinoita on yhtä kova kuin aikoinaan Anne Bernerillä oli taksijärjestelmää kohtaan. Lopputuloksena syntyi suttu ja sekunda. Näin on käymässä jälleen kerran, mutta nyt kohteena ovat työmarkkinat. Tämän ’työmarkkinoiden taksiuudistuksen’ häviäjiä ovat työntekijöiden ohella kotimaiset yrittäjät, jotka eivät halua kilpailla heikoilla työehdoilla. Uudistuksen voittajat löytyvät hämärästä alihankkijoista ja paljon ulkomaalaisia työllistävistä yrityksistä.”

Arvoisa puhemies! Milloin hallituksen sisällä ymmärretään, että sopimusyhteiskunta kannattaa säilyttää?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Strandman, ja sitten vielä edustaja Lindtman saa puheenvuoron.

17.00 Jaana Strandman ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomessa on Pohjolan heikoin talous. Suomi on Euroopan seitsemänneksi velkaantunein maa. Tähän syynä ei ole Ukrainan sota tai korona, sillä monet muut Euroopan maat ovat onnistuneet velkasuhteen pienentämisessä näistä kriiseistä huolimatta. Hallitus tekee työllistämistä ja työllistymisestä kannustavaa ja kannattavaa. Sosiaaliturvaan tehtävät sopeutukset ja tuloverotuksen keventäminen pieni- ja keskituloisille luovat kannustimet työnteolle. Täällä on hoettu mantraa ”köyhiltä otetaan”, mutta tosiasia on se, että vain vajaa 3 prosenttia väestöstä kuuluu niihin, joiden tulot laskevat paljon eli 10 prosenttia. [Aki Lindén: He ovat juuri niitä kaikkein köyhimpiä!] 49 prosenttia saa lisää, ja 36 prosentin tulot eivät juuri muutu. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraavaksi vielä edustaja Lindtman, ja sitten meillä ovat ministerit Ranne, Multala ja Orpo.

17.01 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän keskustelun perusteella voi todeta, että meillä on varmasti vilkas kevätkausi tulossa, ja elävä debattihan kuuluu tänne saliin.

Moni asia tässä jäi vielä käymättä läpi. Uskon, että ehdimme käydä läpi esimerkiksi sen, että kun vastentahtoisesti osa-aikatyössä olevien määrä kasvaa, niin miten huhtikuussa tulevat asumistukileikkaukset tässä tilanteessa parantavat heidän mahdollisuuksiaan saada lisätyötä, ja monia muita kysymyksiä. Nythän me tulemme tämän kevään aikana näkemään todella, miten nämä toimet purevat, ja tulemme olemaan tarkkana. Uskon, että hallitus tulee olemaan näissä keskusteluissa myöskin vastaamassa, koska nyt kevään aikana näemme, miten toimet purevat.

Arvoisa pääministeri, vielä kerran kysyn: mitä tulee nyt tähän aikamoiseen kaaokseen, joka tuolla työmarkkinoilla on, eikö nyt tarvittaisi hiukan enemmän sitä Koskelaa, sitä yhteistyön henkeä, kuin Lammiota? Sillä pääsisi koko Suomi eteenpäin. Mitäs sanotte?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, ja sitten meillä on vielä Ranne, Multala ja Orpo. Sitten joudumme lopettamaan, koska kolme tuntia on kulunut.

17.03 Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Ensin täytyy todeta, että tämä maa ei nouse eikä täällä synny kasvua lisää tukiaisia laittamalla tai kokonaisveroastetta nostamalla. Tämä on aivan selvä. Jopa tässä erittäin tiukassa taloustilanteessa me investoimme. Investoinnit tuovat sitä työtä, investoinnit kasvattavat sitä vientiä — investoinnit, kun ne tehdään järkevästi. Meillä on tälle vuodelle budjetissa liki kaksi miljardia liikenne- ja viestintäverkkoihin kohdistettuja investointeja. Siis meillä on 800 miljoonaa liikenteen ja viestinnän palveluihin. Me satsaamme digitalisaatioon, me satsaamme automatisaatioon. Me käymme jatkuvaa vuorovaikutusta Puolustusvoimien kanssa, elinkeinoelämän kanssa, niin että me saamme nämä rahat käytettyä mahdollisimman tehokkaasti.

Täällä nostetaan usein ratkaisuksi se, että nyt ajetaan alas Turun tunnin junaa. Mutta voin kertoa teille, kuulkaa, että kaikki ratayhtiöt suunnittelevat tällä hetkellä. Siellä ei ole yhtä ainutta ylimääräistä euroa laitettu ratayhtiöihin. Me ollaan sovittu, että me toteutetaan pätkeä, mennään askel kerrallaan. Meillä ei yhtä ainoaa euroa tuhleta.

Kun puhutaan paljon siitä, että meillä on työvoimapula ja sitten toisaalta meillä on valtavasti työttömyyttä, niin nämä investoinnit, kuulkaas: Me saamme täällä nyt sitten raksamiehistä asfalttimiehiä, raksamiehistä kuljetusalan miehiä ja naisia, raksamiehistä merimiehiä. Meillä on paljon aloja, jotka kaipaavat uusia työntekijöitä, ja meidän investointimme ohjaavat juuri tähän suuntaan.

Lisäksi tietenkin satsaamme siihen, että ne julkiset miljardit, jotka meillä on käytettävissämme, me hankimme tehokkaammin, me kilpailutamme paremmin. Saamme paremmin irti niillä rahoilla. Mutta investoinnit, vienti ja työnteko — siitä se Suomi nousee.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Multala, ja sitten vielä pääministeri.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

17.05 Tiede- ja kulttuuriministeri Sari Multala (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin, kun täällä kysyttiin Itä-Suomesta, niin ilokseni voin kertoa, että Itä-Suomen yliopistolle myönnettiin juuri lähes 18 miljoonaa euroa käytettäväksi tohtorikoulutukseen. Ymmärsin, että siellä oltiin hyvinkin tyytyväisiä tähän, ja se tukee hyvin sitä työtä, mitä alueella tehdään tutkimuksessa ja tuotekehityksessä.

Lisäksi kysyttiin psykoterapeuttikoulutuksesta. Uudistus tältä osin etenee. Tästä on sovittu hallitusohjelmassa, ja valmistelu vauhdittuu nyt kevään aikana. Siltä osin kuin tämä asia kuuluu opetus- ja kulttuuriministeriön vastuulle — puhutaan silloin korkeakoulutuksen maksuttomista osioista — se valmistelu käynnistyy nyt vauhdilla tässä, ja teemme sitä yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön ja ministeri Juuson kanssa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja sitten vielä pääministeri, olkaa hyvä, kaksi minuuttia. [Petteri Orpo: Kaksi?] — Joo.

17.06 Pääministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Olisi paljon vastattavaa taas. Ensinnäkin vielä näihin työmarkkinakysymyksiin: Siis työrauha, ollaan rajoittamassa poliittisia ja tukilakkoja — rajoittamassa. Ei valtavaa dramatiikkaa, mutta käsittääkseni edustaja Lyly on jo aikanaan ollut sopimassa, että tähän etsitään ratkaisu. Sitä ei ole löytynyt, ja nyt me viemme sitä eteenpäin.

Paikallinen sopiminen: TESien puitteissa sopimista, ei sanelua.

Suomen-malli: minä todella toivon, että kaksikantaisesti löydetään malli ja että kaikki palaisivat nyt siihen neuvottelupöytään.

Ja sitten sairaspäivä: suurimmassa osassa TESeistä rajattu pois, varmaan näin on jatkosakin.

Tämä potkulaki, niin kuin jotkut sitä kutsuvat: ei edelleenkään Suomessa saa, jatkossakaan, mielivaltaisesti ketään irtisanoa.

Nämä kaksi viimeistä asiaa ovat vasta valmistelussa.

No, miksi hallitus etenee? Viime hallituskaudella oli muistaakseni seitsemän työllisyystyöryhmää, suorastaan laboratorio-olosuhteet, kun kolmikannassa SDP-johtoisesti näitä valmisteltiin — ei tuloksia. [Antti Lindtman: Tuli!] Ei tuloksia, ja nyt meillä on otettu tämä vetovastuu hallitukselle hallitusohjelman mukaisesti. Neuvotteluja ja keskusteluja käydään koko ajan jokaisen lakihankkeen kohdalla.

Nämä ovat vaan niitä keinoja, jotka me näemme ja joita muun muassa IMF ja luottoluo-kittaja Fitch viimeksi ovat tukeneet, että näitä juuri pitää tehdä. Lisää joustoa työmarkkinoille, ei me olla menossa mihinkään villiin länteen, eikä tässä mitään selkävoittoja mistään haeta. Eivätkä nämä ole niin dramaattisia, vaan minusta tässä vastustetaan ylipäänsä hallituksen politiikkaa laajalla rintamalla. Tässä on yhdistetty työmarkkinavastustus ja täällä hyvin voimakas poliittinen vastustus koko hallituksen politiikalle ja sen linjalle. Tässä sotketaan asioita.

Mutta haluan päättää tämän kuitenkin positiivisempaan asiaan — edustaja Mikkonen lähti —, Palokkiin. Siitä valmistui selvitys selvitysmies Härmälän tekemänä. Se näyttää polun, miten siinä päästään eteenpäin. Se on massiivisen kokoinen ympäristöhanke, ja se on hallituksen ohjelmassa. Teemme kaikkemme, että tämä toteutuu ja mahdollisimman nopealla aikataululla — iso, mahtava projekti.

Ja vielä ihan vihoviimeiseksi, arvoisa puhemies, kiitos kaikille tästä keskustelusta. Jos te olette tarkkana siellä oppositiossa, miten hallituksen uudistukset etenevät, niin ollaan vas-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2024 vp

tavuoroisesti kiinnostuneita ja tarkkaavaisia teidän vaihtoehtonne kanssa ja käydään varmasti monta hyvää debattia vielä tässä salissa. Sitä odotellen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, näin on kolme tuntia kulunut. Valitettavasti en voinut enempää antaa puheenvuoroja, koska oli tämä rajoitettu aika.

Keskustelu päättyi.

Asian käsittely päättyi.